854 (2020-2021) – Nr. 9
ingediend op 14 oktober 2021 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Maaike De Vreese

over het ontwerp van decreet

tot regeling van het toezicht,
de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen,
de verplichtingen van de besturen van de eredienst
en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004
betreffende de materiële organisatie en werking
van de erkende erediensten

Documenten in het dossier:
854 (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Amendementen
– Nr. 3: Verslag van de hoorzittingen
– Nr. 4: Amendementen
– Nr. 5: In eerste lezing door de commissie aangenomen artikelen
– Nr. 6 en 7: Amendementen
– Nr. 8: In tweede lezing door de commissie aangenomen artikelen

Vlaams Parlement

verzendcode: BIN

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:
Maaike De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;
Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;
Katrien Partyka, Brecht Warnez;
Tom Ongena, Bart Tommelein;
An Moerenhout, Jeremie Vaneeckhout;
Maxim Veys.

Plaatsvervangers:
Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;
Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;
Meyrem Almaci, Celia Groothedde;
Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:
Lise Vandecasteele.

INHOUD

I. Toelichting door Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen 5
1. Situering 5
2. Krachtlijnen van het ontwerp van decreet 5
3. Besluit 9
II. Algemene bespreking 9
1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden 9
1.1. Tussenkomst van Maaike De Vreese 9
1.2. Tussenkomst van Chris Janssens 13
1.3. Tussenkomst van Katrien Partyka 20
1.4. Tussenkomst van Bart Tommelein 25
1.5. Tussenkomst van Jeremie Vaneeckhout 27
1.6. Tussenkomst van Maxim Veys 29
2. Eerste reactie van de minister (vergadering van 13 juli 2021) 30
3. Antwoorden van de minister (vergadering 5 oktober 2021) 31
3.1. Antwoorden op algemene vragen 31
3.2. Erkenningsverplichtingen 37
3.3. Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst 38
3.4. Varia 40
4. Replieken van de commissieleden 41
4.1. Tussenkomst van Katrien Partyka 41
4.2. Tussenkomst van Jeremie Vaneeckhout 41
4.3. Tussenkomst van Nadia Sminate 42
4.4. Tussenkomst van Hannelore Goeman 42
4.5. Tussenkomst van Sam Van Rooy 43
5. Aanvullende antwoorden van de minister 43
6. Aanvullende opmerkingen van de commissieleden en antwoorden van de minister 45
6.1. Tussenkomst van Nadia Sminate 45
6.2. Tussenkomst van Jeremie Vaneeckhout 45
6.3. Tussenkomst van Hannelore Goeman 46
6.4. Tussenkomst van Sam Van Rooy 46
6.5. Tussenkomst van Kris Van Dijck 47
6.6. Tussenkomst van Nadia Sminate 47
6.7. Tussenkomst van Jeremie Vaneeckhout 47
6.8. Tussenkomst van Tom Ongena 48
6.9. Tussenkomst van Sam Van Rooy 48
6.10. Tussenkomst van Nadia Sminate 48
6.11. Repliek van de minister 49

III. Artikelsgewijze bespreking 49
IV. Tweede lezing (vergadering van 12 oktober 2021)..... 59
1. Toelichting van de amendementen op de in eerste lezing aangenomen artikelen 59
2. Bespreking..... 59
3. Stemming over de in eerste lezing aangenomen artikelen..... 61
V. Tweede lezing (vergadering van 13 oktober 2021)..... 62
VI. Eindstemming 62
Gebruikte afkortingen 63
Tekst aangenomen door de commissie..... 64

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering besprak op 29 juni, op 6, 12 en 13 juli en op 5, 12 en 13 oktober 2021 het ontwerp van decreet tot regeling van het toezicht, de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen, de verplichtingen van de besturen van de eredienst en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten.

(De vergaderingen van 29 juni, 6, 12 en 13 juli werden als videoconferentie georganiseerd. De vergaderingen van 5, 12 en 13 oktober 2021 werden als hybride vergadering georganiseerd.)

I. Toelichting door Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

1. Situering

Minister *Bart Somers* stelt dat er in de regeerperiode 2014-2019 een stop werd doorgevoerd op nieuwe erkenningen van lokale geloofsgemeenschappen omwille van de twijfels die gerezen waren over de criteria en de beschikbare informatie om een oordeel over de aanvragen te kunnen vellen. De vorige minister van Binnenlands Bestuur heeft vandaar een studie besteld bij prof. Rik Torfs die in 2018 werd opgeleverd.

Het regeerakkoord 2019-2024 bevatte voornemens om de bestaande erkenningsregels te wijzigen in lijn met de aanbevelingen van de studie-Torfs. Ook wilde men financiële transparantie en een verbod op buitenlandse inmenging nastreven, evenals de oprichting van een Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst.

Intussen keurde de Vlaamse Regering op 4 juni 2021 het ontwerp van decreet definitief goed. Het ontwerp van decreet is mede gebaseerd op adviezen van de Raad van State, de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog, de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, de VVSG en de VVP.

Met de nieuwe erkenningsregeling gaat men terug naar een constructief partnerschap met de lokale geloofsgemeenschappen, binnen een vernieuwd en scherper gesteld erkenningskader. Dit nieuwe erkenningskader kan het maatschappelijk vertrouwen verbeteren, de beeldvorming rond geloofsgemeenschappen objectiveren en hun positieve rol versterken. Dit wordt mogelijk door ze te erkennen en te financieren, waardoor ze niet afhankelijk zijn van ongewenste financiering uit het buitenland, door heldere erkenningscriteria te formuleren, door voor meer transparantie te zorgen en door een betere controle en ondersteuning.

2. Krachtlijnen van het ontwerp van decreet

De minister maakt melding van verscherpte en duidelijke erkenningscriteria, waaronder financiële transparantie, het ontbreken van buitenlandse inmenging en een vierjarig erkenningstraject. Er wordt toezicht georganiseerd via de oprichting van een Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst. Er zal een gelaagd en getrapt sanctiekader worden ingevoerd en men wil rechtszekerheid bieden.

Doelstellingen van het vierjarig erkenningstraject zijn: de erkenningsaanvragen grondig screenen en opvolgen; het verstrekken van een gefundeerd advies door alle bij de erkenningsprocedure betrokken adviserende actoren (gemeente, provincie, Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst); een goede voorbereiding van de geloofsgemeenschap op de verplichtingen die na de erkenning moeten worden nageleefd.

Het erkenningstraject is een intensief werktraject van vier jaar met tal van verplichtingen zoals:
– geen handelingen stellen die strijdig zijn met het EVRM en de Grondwet (bijvoorbeeld niet aanzetten tot discriminatie);
– geen bedienaars van de eredienst in dienst hebben die bezoldigd worden door een buitenlandse overheid;
– geen buitenlandse financiering of ondersteuning ontvangen die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid of verband houdt met extremisme;
– een financiële rapportering, met de opmaak van een jaarlijkse begroting, een giftenregister en een jaarrekening;
– transparant zijn over de verenigingen waarmee de lokale geloofsgemeenschap verbonden is;
– een inventaris opmaken over wie de eigenaars en gebruikers zijn van de eredienstinfrastructuur;
– de bedienaars van de eredienst moeten voldoen aan de inburgeringsplicht;
– verplicht eenmaal per kwartaal vergaderen en hiervan verslag opstellen.

Tijdens het erkenningstraject wordt de naleving van deze verplichtingen gecontroleerd door de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst die ook de nodige ondersteuning zal geven aan de lokale geloofsgemeenschap om aan de verplichtingen te voldoen.

Er gelden zowel voor als na de erkenning financiële transparantieverplichtingen. Er moet een giftenregister worden bijgehouden met de registratie van alle giften in geld of in natura met een waarde van meer dan 500 euro. Er moet transparantie zijn over de onderlinge financiële verbondenheid met andere verenigingen, evenals over de financiële leefbaarheid. Er zijn rapporteringsverplichtingen over de financiële huishouding.

Er zijn ook een aantal administratieve transparantieverplichtingen over onder andere de verenigingen waarmee de lokale geloofsgemeenschap verbonden is, het bijhouden van een inventaris over wie de eigenaars en gebruikers van de eigen infrastructuur zijn, brandveiligheidsattesten en verzekeringspolissen. De bestuursleden en de eredienstbedienaars moeten hun contactgegevens en bewijs van goed gedrag en zeden meedelen.

Zowel tijdens het erkenningstraject als na de erkenning is het verboden om buitenlandse financiering of ondersteuning te ontvangen die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid. Evident is ook buitenlandse financiering of ondersteuning die verband houdt met extremisme, terrorisme, spionage of clandestiene inmenging verboden. Met onder meer de invoering van het verplicht giftenregister is controle hierop mogelijk door de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst.

Deze verbodsbepalingen worden ingevoerd omdat het risico bestaat dat wie betaalt, ook het beleid en de werking van de geloofsgemeenschap beïnvloedt en bepaalt. Ons erkenningsmodel is niet verzoenbaar met buitenlandse financiering of ondersteuning. Overheidsfinanciering wordt reeds voorzien, bijvoorbeeld in de vorm van werkingsmiddelen, bezoldiging en woonstpremie voor de eredienstbedienaars, investeringssubsidies, fiscale voordelen enzovoort. Ongewenste buitenlandse financiering of ondersteuning kan de integratie belemmeren en een kanaal vormen voor extreem nationalistisch, polariserend, segregerend of ander extremistisch gedachtegoed uit het buitenland.

Het criterium maatschappelijke relevantie (de lokale betrokkenheid en inschakeling) krijgt een nieuwe en duidelijkere invulling. Een lokale geloofsgemeenschap moet minimum tweehonderd leden tellen; het aantal leden is een waardevolle maatstaf bij het peilen naar de maatschappelijke relevantie van een lokale geloofsgemeenschap. Een lokale geloofsgemeenschap moet duurzame contacten onder-

houden met de lokale overheid: het gemeentebestuur, de burgemeester en de gemeentelijke administratie. De geloofsgemeenschap dient het principe van goed nabuurschap na te leven én een duurzame relatie te onderhouden met de lokale samenleving waarbinnen de geloofsgemeenschap is ingebed. Dit houdt bijvoorbeeld in dat er geen overlast wordt veroorzaakt en dat er goede afspraken met de buren worden gemaakt bij grote religieuze plechtigheden of activiteiten.

Zowel tijdens het erkenningstraject als na de erkenning moet een lokale geloofsgemeenschap alle nodige inspanningen ondernemen om de geldende wetgeving na te leven en mag ze geen medewerking verlenen aan handelingen die strijdig zijn met de geldende wetgeving, in het bijzonder het EVRM en de Grondwet. Ze mag niet aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan. Personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld moeten uit de eigen werking en gebruikte lokalen worden geweerd. Er mag geen medewerking worden verleend aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld.

Er worden een aantal verplichtingen ingevoerd ten aanzien van de bedienaars van de eredienst. Zo zal er een verbod gelden op bezoldiging door een buitenlandse overheid. Om buitenlandse overheidsinmenging te weren tijdens zowel het erkenningstraject als na de erkenning, kunnen de eredienstbedienaars en hun vervangers niet meer bezoldigd worden door een buitenlandse overheid. Hiermee wordt een einde gemaakt aan de bestaande praktijk van door buitenlandse overheden bezoldigde eredienstbedienaars in erkende geloofsgemeenschappen. Deze praktijk houdt de facto een rechtstreekse buitenlandse overheidsinmenging in en is niet wenselijk noch aanvaardbaar. Het grondprincipe van de scheiding tussen kerk en staat betekent immers ook de scheiding tussen kerk en buitenlandse staat.

De bedienaars van de eredienst zullen effectief aan de inburgeringsplicht moeten voldoen. De huidige verbintenis via een schriftelijke verklaring biedt onvoldoende garanties dat eredienstbedienaars aan hun inburgeringsplicht zullen voldoen. Vandaar dat in de nieuwe regeling de inburgeringsplichtige eredienstbedienaars zowel tijdens het erkenningstraject als na de erkenning effectief aan de inburgeringsplicht moeten voldoen. Een loutere verklaring om dit te doen volstaat niet meer.

De minister wil ook transparantie over de eredienstbedienaars. In de huidige regeling is geen verplichting opgenomen om de gegevens van alle eredienstbedienaars door te geven. De lokale geloofsgemeenschap zal met het nieuwe decreet verplicht worden om aan de Vlaamse overheid mee te delen wie haar eredienstbedienaars zijn. Op deze manier kunnen de verplichtingen van de eredienstbedienaars gecontroleerd worden.

Tijdens het erkenningstraject moet een lokale geloofsgemeenschap binnen haar werking het Nederlands gebruiken, bijvoorbeeld in contacten met overheden, de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst, tijdens de verplichte bestuursvergaderingen enzovoort. Na de erkenning wordt een lokale geloofsgemeenschap een openbare instelling en die is dan ook steeds verplicht het Nederlands als bestuurstaal te gebruiken binnen haar werking en ten aanzien van derden. In het kader van het criterium 'maatschappelijke relevantie' is de kennis van het Nederlands eveneens essentieel voor het onderhouden van een duurzame relatie met de lokale samenleving en de lokale overheid.

Er wordt afgestapt van het huidig binair sanctiekader dat bestond uit het al dan niet intrekken van de erkenning. Het is niet logisch dat administratieve slordigheden op dezelfde manier worden behandeld als situaties die volgens de Veiligheid van de Staat, het OCAD of de politie een veiligheidsprobleem vormen. Om op alle situaties gepast te reageren wordt dan ook een gelaagd en getrapt sanctiekader ingevoerd.

Gelaagd wil zeggen dat er verschillende sanctiemogelijkheden zijn: waarschuwingen en aanmaningen met termijnen om zich verplicht in regel te stellen; opschorting van de erkenning gedurende een bepaalde periode; volledige of gedeeltelijke beperking van de financiële tegemoetkomingen gedurende een bepaalde periode; de definitieve opheffing van de erkenning.

Via een getrapt systeem worden sancties gradueel opgelegd:
– trap 1: waarschuwingen door de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst om zich binnen een bepaalde periode in regel te stellen;
– trap 2: aanmaning door de minister van Binnenlands Bestuur om zich binnen een bepaalde periode in regel te stellen;
– trap 3: financiële sanctie met een volledige of gedeeltelijke beperking van tegemoetkoming;
– trap 4: opschorting van de erkenning met ook de volledige beperking van de financiële tegemoetkoming;
– trap 5: opheffing van de erkenning.

Bij zeer ernstige tekortkomingen zoals het aanzetten tot discriminatie of haat kan eventueel onmiddellijk overgegaan worden tot opstart van de opheffingsprocedure.

Volgens het huidige erkenningsbesluit kunnen enkel een aantal inbreuken gesanctioneerd worden, zoals bijvoorbeeld wegens niet-naleving van het EVRM of het niet opmaken van notulen na ingebrekestelling. Momenteel kunnen inbreuken op administratieve verplichtingen uit het Eredienstendecreet zoals het houden van verkiezingen niet gesanctioneerd worden.

Met het nieuwe Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen kunnen inbreuken op alle verplichtingen nu wel effectief gecontroleerd en gesanctioneerd worden. Het gaat bijvoorbeeld om:
– tekortkomingen aan de erkenningsverplichtingen;
– tekortkomingen aan de verplichtingen van het Eredienstdecreet;
– het niet verlenen van medewerking aan of het belemmeren van de inspecteurs van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst;
– geen gevolg geven aan de waarschuwingen van de inspecteurs van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst;
– geen gevolg geven aan de aanmaningen van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur.

Duidelijke erkenningsvoorwaarden stellen is één ding, erop toezien en ze doen naleven is een andere zaak. Met de nieuwe Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst kunnen mistoestanden sneller en kordater worden aangepakt, maar kunnen ook goed functionerende geloofsgemeenschappen worden beschermd tegen onterechte kritiek. Ook wordt de informatiepositie van de Vlaamse overheid over lokale geloofsgemeenschappen versterkt door op het terrein informatie op gecoördineerde wijze in te winnen bij alle betrokken actoren (overheden, veiligheidsdiensten, representatieve organen enzovoort).

De opdrachten van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst zijn de volgende:
– controle op de naleving van alle verplichtingen;
– adviezen geven tijdens en na de erkenning;
– informatie verzamelen en uitwisselen met veiligheidsdiensten en lokale, Vlaamse en federale overheden.

Om controles te verrichten en tekortkomingen te onderzoeken, beschikken de inspecteurs van de informatie- en screeningsdienst over uitgebreide bevoegdheden, zoals:
– toegang verkrijgen tot de eredienstgebouwen;
– opname van de identiteit van personen;

– inzage vorderen van documenten en infodragers (bijvoorbeeld pc's en laptops);
– verplichte medewerking eisen;
– bijstand vorderen van de politie;
– vaststellingen verrichten met bijzondere bewijswaarde;
– geven van waarschuwingen.

Alle personeelsleden van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst beschikken over een federale veiligheidsmachtiging 'niveau geheim'. Dat is nodig om vertrouwelijke informatie uit te wisselen met veiligheidsdiensten. De Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst zal tijdens het erkenningstraject en na de erkenning aan lokale geloofsgemeenschappen via adviezen ondersteuning bieden over de naleving van de erkenningsverplichtingen.

Met het nieuwe erkenningskader wil de minister opnieuw rechtszekerheid bieden aan de lokale geloofsgemeenschappen. De afgelopen jaren werden er geen lokale geloofsgemeenschappen meer erkend in afwachting van een nieuw erkenningskader. Lokale geloofsgemeenschappen krijgen nu terug zekerheid dat zij een erkenning kunnen aanvragen op basis van heldere en duidelijke erkenningscriteria. De lokale geloofsgemeenschappen weten hierdoor wat van hen verwacht wordt, zowel tijdens de erkenningsprocedure als na de erkenning. Ook zijn er duidelijke beslissingstermijnen waarbinnen een erkenningsaanvraag moet behandeld worden door de Vlaamse overheid.

De hangende erkenningsaanvragen van vóór 1 juli 2019 krijgen nu één jaar de tijd om hun erkenningsaanvraag te actualiseren op basis van de nieuwe erkenningsregels. De reeds erkende lokale geloofsgemeenschappen moeten zich ook binnen het jaar aan de nieuwe erkenningsregeling conformeren.

In het Erkenningsdecreet worden ook nieuwe regels vastgelegd over onder andere de gebiedsomschrijving van een lokale geloofsgemeenschap en de samenvoegingen van lokale geloofsgemeenschappen. Deze regelingen worden uitgebreid toegelicht in het ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting.

3. Besluit

De minister zegt dat dit ontwerp van decreet zorgt voor een grondige modernisering en actualisering van het bestaande regelgevend kader dat bestaat sinds 2003. De nieuwe regelgeving moet meer zekerheid bieden en het mogelijk maken om op een juiste en constructieve manier samen te werken met de erkende lokale geloofsgemeenschappen. De erkenningsaanvragen zullen beter kunnen worden beoordeeld en men zal adequater kunnen reageren wanneer er mistoestanden zijn.

II. Algemene bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

1.1. Tussenkomst van Maaike De Vreese

Maaike De Vreese zegt dat met dit ontwerp van decreet een nieuwe start wordt gemaakt in de relatie tussen de Vlaamse overheid en de lokale geloofsgemeenschappen. Religie valt in onze samenleving niet weg te denken. Geschiedkundig maar ook architecturaal is dit nog altijd sterk in het straatbeeld aanwezig. Zingeving en spiritualiteit blijven voor veel burgers nog altijd een belangrijk onderdeel van wie ze zijn en niet zelden is religie daarin een belangrijke speler.

Vlaanderen beschikt over een aantal bevoegdheden om de relatie met de erkende erediensten vorm te geven. In dit complexe land is dit echter een gedeelde bevoegdheid. De basisinsteek van dit ontwerp van decreet is om de dialoog opnieuw volle-

dig op te starten en te komen tot een aangescherpt kader met een duidelijke visie voor de toekomst op de relatie tussen kerk en staat. In dit kader wil de spreker een aantal centrale elementen onder de aandacht brengen.

De basis van het ontwerp van decreet is de aanscherping van de erkenningsvoorwaarden waaraan een lokale geloofsgemeenschap moet voldoen om als erkende gemeenschap door het leven te kunnen gaan. Een erkenning zorgt voor een mogelijke tussenkomst in de uitgaven van de lokale geloofsgemeenschappen en een tussenkomst bij investeringen vanuit de Vlaamse belastingbetaler. In feite is dat een uniek systeem waarmee men de aanwezigheid van de erkende erediensten in ons land ondersteunt. Het symboliseert de unieke band tussen religie en staat zoals die verankerd zit in de Grondwet en onze rechtsorde. Een erkenning van de overheid is een label dat een geloofsgemeenschap krijgt waar de Vlaming op kan vertrouwen.

Het is echter zo dat de huidige erkenningscriteria aan revisie toe zijn. De verwachtingen ten aanzien van de lokale geloofsgemeenschappen worden opnieuw bekeken. Bepaalde aspecten blijven behouden: financiële leefbaarheid, het aantonen van de maatschappelijke relevantie, het onderhouden van een open dialoog met de verschillende bestuursoverheden.

Er worden echter ook een aantal nieuwe elementen toegevoegd. In eerste instantie gaat het om de naleving van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Grondwet binnen de geloofsgemeenschap, waarbij het 'aanzetten tot haat' een absolute rode lijn vormt. Men gaat daarbij duidelijke verbintenissen aan waar men zich moet aan conformeren om in aanmerking te komen en te blijven voor een erkenning. Het kan en mag niet de bedoeling zijn dat bepaalde lokale geloofsgemeenschappen in feite een huis van wantrouwen worden ten aanzien van de rest van de maatschappij, die de gelovigen in een egelstelling opsluit of buitenlandse conflicten in een negatieve retoriek binnensluist. Vlaanderen is een samenleving van mensen, individuen met een eigen overtuiging en beschouwing op het leven. Het kan niet zijn dat binnen lokale geloofsgemeenschappen gelovigen tegen andere mensen, groepen of religies worden opgehitst. Dat is volstrekt onaanvaardbaar.

Het moet duidelijk zijn: lokale geloofsgemeenschappen moeten met hun beide voeten in de Vlaamse klei staan en moeten werkelijk ingebed zijn in onze samenleving. Dat kan enkel maar wanneer deze zowel geestelijk als financieel onafhankelijk kunnen werken. Jammer genoeg echter moet men vaststellen dat bepaalde buitenlandse regimes religie misbruiken om gelovigen en geloofsgemeenschappen te infiltreren en de samenleving te vergiftigen met een haatdragend discours. Sommige geloofsgemeenschappen worden op deze manier voorhuizen van de buitenlandse politiek van bijvoorbeeld Ankara, Moskou of anderen. Deze invloed heeft een negatieve impact op integratie in onze samenleving. Daarom worden scherpe maatregelen genomen om dit tegen te gaan. Buitenlandse financiering wordt verboden en er wordt paal en perk gesteld aan bedienaars van de eredienst die rechtstreeks door een buitenlandse overheid betaald worden.

Men verwacht van de lokale geloofsgemeenschap ook maximale transparantie ten aanzien van haar werking, bestuursleden, aanverwante vzw's en organisaties zodat de overheid een gedegen beeld krijgt van hoe men functioneert. Dit is nodig om effectief na te gaan of men zich aan de voorwaarden houdt.

Het is logisch dat de naleving van de voorwaarden moet kunnen worden gecontroleerd. Net daarom wordt in dit ontwerp van decreet een wachtperiode van vier jaar ingeschreven om grondig na te gaan of kandidaten werkelijk aan de vereiste voorwaarden voor erkenning voldoen. De geloofsgemeenschap heeft de tijd om zich in regel te stellen en de overheid heeft de tijd om na te gaan of alles klopt of niet.

Een bijkomend element is vandaag de versterkte controle na de erkenning. Vorige legislatuur moest men vaststellen dat de Vlaamse overheid onvoldoende in staat was om de naleving van de criteria te controleren. Men beschikte over te weinig informatie om echt een gedegen uitspraak te kunnen doen over de correcte toepassing van de voorwaarden in de dagelijkse werking. Daarom zette voormalig minister Liesbeth Homans de procedure tijdelijk on hold.

Met dit ontwerp van decreet komt men op verschillende manieren aan dit manco tegemoet. Met de nieuwe op te richten Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst krijgt de minister van Binnenlands Bestuur er immers een belangrijke nieuwe hefboom bij. De ambtenaren van deze dienst zullen gelast worden met de taak van controle van al deze voorwaarden voor alle geloofsgemeenschappen. Ze zullen dus de werking toetsen aan de voorwaarden van dit ontwerp van decreet. Hierbij kunnen ze gebruikmaken van een heleboel mogelijkheden, zijn ze in staat om met vertrouwelijke informatie aan de slag te gaan en kunnen ze op het terrein vaststellingen doen.

Dit alles moet de informatiepositie van de Vlaamse overheid gevoelig versterken zodat er met kennis van zaken adviezen kunnen worden uitgebracht. Bovendien vervult deze dienst een belangrijke functie als informatieluik binnen de overheidsdiensten. Informatie kan makkelijker aan lokale besturen en provinciale besturen worden bezorgd. Ze staan in permanent contact met de veiligheidsdiensten en het lokale weefsel, waardoor alle betrokken overheden permanent op de hoogte worden gehouden van belangrijke elementen in de dossiers. Die brugfunctie ontlast de lokale besturen en ondersteunt de veiligheidsdiensten in hun analyse over eventuele subversieve elementen.

Uiteraard kan controle gevolgd worden door een welbepaalde sanctie en eventuele intrekking van de erkenning. Vandaag bestaat er een vrij binair systeem: erkenning behouden of intrekken. Er zijn geen tussenstappen of remediërende elementen voorzien. Met dit ontwerp van decreet wordt een getrapt sanctiekader geïnstalleerd waarbij sneller kan worden ingespeeld op een probleemstelling en proportioneel worden gehandeld. Niet elke inbreuk moet noodzakelijk tot een intrekking leiden. Maar als er echt sprake is van grote en ernstige vergrijpen moet er ook drastisch kunnen worden opgetreden. De huidige logge procedure wordt in deze geest aangepast.

De spreker benadrukt dat de huidige bevoegdheidsverdeling tussen het federale niveau en de gemeenschappen verre van ideaal is. Bepaalde belangrijke elementen om de relatie tussen kerk en staat vorm te geven zitten nog steeds op het federale niveau en bepaalde initiatieven die daar genomen worden hebben ook een impact op het Vlaamse beleid. De erkenning van de erediensten zit bijvoorbeeld federaal. Het moet de ambitie zijn om in dit kader naar een volledige Vlaamse bevoegdheid te gaan. Bepaalde erkende erediensten hebben een ouderwetse structuur die niet meer is aangepast aan de Vlaamse realiteit of hebben te weinig voeling met de verwachtingen op het terrein. De minister heeft ook al aangegeven dat hij deze piste zeker niet ongenegen is. Uit een advies van Eubelius blijkt dat dit enkel mogelijk is via een nieuwe staatshervorming. De spreker roept dan ook op om dit zo snel als mogelijk mee te nemen in de onderhandelingen om hier effectief stappen in te kunnen zetten, zolang de Vlaamse onafhankelijkheid geen realiteit is.

Een kritiek op dit ontwerp van decreet luidt dat de drempels tot erkenning zo hoog worden opgetrokken dat heel wat geloofsgemeenschappen niet langer een erkenning zullen genieten en zich zullen terugplooien op een eigen identiteit of ondergronds zullen gaan. Op deze manier zou er geen dialoog meer zijn en is er minder controle op wat er zich daar zou afspelen. De spreker zegt dat er vandaag al heel wat niet-erkende geloofsgemeenschappen in Vlaanderen bestaan. Er is de vrijheid van eredienst die algemeen geldend is. Erkenning is in feite een label van

een goede verstandhouding met de Vlaamse overheid en ook de mogelijkheid tot financiering vanuit de overheid.

Wie dus ondersteuning vanuit Vlaanderen wenst te ontvangen, moet zich aan een aantal regels houden. Dat is ook de regel in het subsidiebeleid. De spreker vindt het bijzonder cynisch dat de criteria als extra drempels worden afgedaan. Men vraagt immers gewoon om een aantal basisvoorwaarden te respecteren: respect voor de Grondwet en het EVRM, meer transparantie en eigen geestelijke en financiële onafhankelijkheid. Zijn dit dan geen basisvoorwaarden waaraan een erkende geloofsgemeenschap moet voldoen? Is het zo moeilijk voor lokale geloofsgemeenschappen om zich daar aan te conformeren?

De overheid heeft niet alleen een rol in de dialoog tussen kerk en staat maar ook een rol ten opzichte van de Vlaming. Die verwacht dat belastinggeld op een gedegen manier wordt besteed. Het valt niet uit te leggen dat men wel geloofsgemeenschappen erkent, maar in de feiten nauwelijks weet of deze zich werkelijk in een maatschappijvisie inschakelen.

Voor alle duidelijkheid merkt de spreker op dat de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst geen veiligheidsdienst is. Het is aan de Veiligheid van de Staat en de andere veiligheidsdiensten om actief na te gaan of er subversieve elementen in geloofsgemeenschappen aanwezig zijn en daartegen op te treden. De screeningsdienst zal zeker in goede verstandhouding met deze diensten samenwerken en ondersteuning bieden waar nodig.

Sommigen beschouwen de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst als een soort Staatsveiligheid bis. De spreker benadrukt dat de reikwijdte van de screeningsdienst zich tot de lokale geloofsgemeenschappen beperkt. Na de opmerkingen van de Raad van State is dat extra in de verf gezet. De inspecteurs krijgen de noodzakelijke bevoegdheden om hun werk naar behoren te doen, maar er is ook ruimte voor dialoog en bijsturing. De dienst controleert niet enkel maar zorgt ook voor remediëring en bijsturing. Ze biedt een helpende hand voor de lokale geloofsgemeenschappen om zich in regel te stellen of om zich te herpakken wanneer er fouten werden gemaakt.

De getrapte sanctieregeling heeft als bedoeling om af te stappen van de binaire houding tussen wel of geen erkenning. Er zijn nu tussenstappen voorzien en er is ruimte voor dialoog. Het is vandaar fout te denken dat met dit ontwerp van decreet een pestmaatregel wordt geïnstalleerd. Het biedt integendeel een kans om naar een nieuwe dialoog te gaan, met respect tussen de erediensten en de overheid, maar wel op basis van een duidelijk kader dat vandaag onvoldoende aanwezig is.

Maaike De Vreese heeft nog een aantal vragen voor de minister. Hoe ver staat hij vandaag met de oprichting van de screeningsdienst? Hoe staat het met de invulling van het benodigde personeelskader?

Een belangrijk element is het gebruik van het Nederlands waarbij de bestuurstaalwetgeving centraal moet staan. De minister gaf echter aan dat hij zou samenzitten met de erediensten in verband met het respect voor het Nederlands in de liturgische vieringen. Heeft er een overleg plaatsgevonden? Zijn er in dit kader bepaalde engagementen aangegaan?

In het kader van het overleg met de moslimgemeenschap gaf de minister eerder aan om samen met de federale minister van Justitie de mogelijkheid te bekijken van de oprichting van een Vlaamse kamer binnen het Executief van de Moslims in België. Wat is daarvan de stand van zaken?

Uit de hoorzittingen is gebleken dat er in het veld een aantal bezorgdheden bestaan, bijvoorbeeld in verband met de praktische werklast en de uitgebreide bevoegdheden van de screeningsdienst. Het is belangrijk de praktische gevolgen van de nieuwe regelgeving op het terrein goed op te volgen. Op welke manier zal dit decreet geëvalueerd worden?

Tot besluit zegt Maaike De Vreese dat dit ontwerp van decreet een mouw past aan verschillende uitdagingen met betrekking tot de relatie tussen kerk en staat. Deze relatie stond de afgelopen jaren onder druk. De plaats van geloof in de Vlaamse samenleving is de afgelopen jaren fel veranderd, maar religie speelt nog altijd een belangrijke rol in het leven van veel mensen. Ze halen er een groot deel zingeving in hun leven uit en religie kan een positieve rol spelen in hun identiteitsvorming.

De scheiding tussen kerk en staat is een van de grondwaarden van onze samenleving, maar die scheiding moet geen opgetrokken muur betekenen. Met dit ontwerp van decreet blijft men vasthouden aan een goede relatie tussen beide essentiële pijlers in onze democratische rechtsorde. Maar dit kan enkel op basis van gedeelde grondwaarden en duidelijke afspraken. Geloof dient de maatschappij en niet de sociale isolatie te versterken. Het is de bedoeling in een Vlaamse maatschappij te leven, met respect voor ieders overtuiging en ieders eigenheid. Deze basis moet volop gehonoreerd worden.

Eigenlijk is de essentie van dit ontwerp van decreet simpel: goede afspraken maken goede vrienden, en goede afspraken moeten nageleefd worden. De Vlaming moet op de Vlaamse overheid kunnen vertrouwen als het over de gemeenschapsvormende rol van lokale geloofsgemeenschappen gaat en de lokale geloofsgemeenschappen moeten aantonen dat ze werkelijk deel willen uitmaken van onze maatschappij als ze een erkenning willen bekomen. Met dit ontwerp van decreet worden een aantal stevige bijkomende fundamenten gelegd om de rol van religie in onze samenleving op een kwaliteitsvolle en transparante manier te bestendigen, en om gezamenlijk werk te maken van het Vlaanderen van morgen.

1.2. Tussenkomst van Chris Janssens

Chris Janssens vindt het vreemd dat men vanuit de meerderheid verdergaat met de werkzaamheden rond dit ontwerp van decreet, terwijl er uit de hoorzittingen toch is gebleken dat het werkveld er bijzonder kritisch over is. Men zou de verdere bespreking beter enige tijd on hold zetten om overleg te kunnen plegen teneinde tegemoet te komen aan de fundamentele bezwaren van de VVSG, de VVP, de geloofsgemeenschappen en de gehoorde professoren. Het wekt verbazing dat de meerderheid die kritieken blijkbaar gewoon opzijschuift en overgaat tot de orde van de dag.

Kris Van Dijck merkt hierbij op dat de algemene bespreking nog maar pas gestart is. Het is niet zo dat men reeds aan de eindstemming toe is. Alle mogelijkheden zijn nog open om het debat te voeren.

Chris Janssens zegt dan in spanning de amendementen van de meerderheidspartijen tegemoet te zien. De voorbije hoorzittingen hebben daarvoor voldoende stof aangebracht.

Wat de voorliggende tekst betreft, zegt hij dat dit al lang aangekondigde ontwerp van decreet tegemoet zou moeten komen aan het – toch wel zeer prangende – probleem van de buitenlandse invloed in onze geloofsgemeenschappen. Maar met dit ontwerp van decreet wordt helaas een generieke erkenningsregeling ingevoerd voor een probleem dat zich bijna exclusief binnen de islam stelt. Problemen van buitenlandse inmenging om de integratie te saboteren doen zich immers niet voor in katholieke kerken, protestantse kerken, orthodoxe kerken of synagogen. Die doen zich enkel voor in moskeeën. De vertegenwoordigers van die geloofsgemeenschappen voelen zich onterecht geviseerd of zelfs gecriminaliseerd. De spreker kan hen volkomen begrijpen.

Er stelt zich inderdaad een manifest probleem in de moskeeën in Vlaanderen, net als elders in de wereld waar de islam voet aan de grond kreeg. Al decennialang wordt de integratie vanuit de moskeeën tegengewerkt, wordt er verhinderd dat moslims in onze samenleving integreren, ziet men erop toe dat moslims vooral loyaal blijven aan de islam en voorrang blijven geven aan de islamitische regels boven onze burgerlijke wetten. Want waarom pompen de golfstaten zoveel miljoenen in de moskeeën in dit land? Om het architecturale niveau van ons straatbeeld op te krikken? Uit menslievendheid? Dan zouden de oliesjeiks en de emirs beter de miljoenen, vaak islamitische oorlogsvluchtelingen helpen die op de vlucht zijn, meestal overigens voor het geweld dat hun islamitische geestesgenoten aanrichten.

Al die buitenlandse regimes en zogenaamde islamitische liefdadigheidsorganisaties hebben slechts één bedoeling: de islamitische invloed in heel de wereld uitbreiden, wat ze ongehinderd kunnen doen dankzij de naïviteit en zelfs actieve collaboratie van het soort politici dat het nu al decennialang voor het zeggen heeft in West-Europa.

De spreker gaat in op Turkije en Diyanet. Hij vindt het ronduit krankzinnig om in ons land het bedje te spreiden voor een Turkse overheidsinstelling die hier actief de Turken de arm omwringt om loyaal te blijven aan hun Turkse herkomst en het Turkse regime en dus actief de integratie saboteert. De lafheid van het politieke establishment dat elke kritiek op Diyanet onder tafel veegt in de hoop mee te kunnen genieten van het Turkse stemmenpotentieel, is hemeltergend. Wie Diyanet ondersteunt, pleegt een hold-up op onze cultuur, onze samenleving en onze Europese vrijheidswaarden. Hoe tekenend is het niet dat geen enkele partij – behalve het Vlaams Belang – in de gemeenteraden durfde adviseren dat de erkenning van de moskee Yesil Camii in Houthalen-Helchteren best ingetrokken zou worden.

De mandatarissen van de partijen die zichzelf zowat elke dag in de verf proberen te zetten als voorvechters van de holebigemeenschap zien er plots geen graten in dat een moskee die op haar socialemediakanalen homoseksualiteit bestempelt als ‘een ziekte’ en ‘een van de grootste bedreigingen voor onze samenleving’, gewoon verder gefinancierd wordt. Hoe stoer en hard de verklaringen over Hongarije zijn, zo stil is men wanneer het gaat over moskeeën of andere islamitische woordvoerders die hier openlijk homohaat propageren. Men kan zich afvragen: waar stopt eigenlijk de appeasement en waar begint de actieve collaboratie?

De spreker suggereert om zich eens te buigen over de conclusies van de parlementaire commissie-Rog – genoemd naar de voorzitter van die commissie, de Nederlandse CDA-volksvertegenwoordiger Michel Rog – die zich in 2019 en 2020 verdiepte in de ongewenste beïnvloeding uit onvrije landen, vooral in moskeeën. In Nederland kan over deze zaken net iets vrijer worden gedebatteerd dan in Vlaanderen, waar politiek-correcte taboes en censuur nog steeds aan de orde van de dag zijn.

De conclusie van de Nederlandse parlementaire ondervragingscommissie was duidelijk: Nederlandse moskeeën worden beïnvloed vanuit ‘onvrije landen’, en dat gaat gepaard met fundamentalistische boodschappen die kernwaarden van de Nederlandse samenleving afwijzen. De commissie stelde vast dat financiers bijna uitsluitend organisaties ondersteunen die het gedachtegoed van de donateur aanhangen. In de praktijk komt het er in Nederland op neer dat vooral de fundamentalistische islam, het salafisme, financieel wordt ondersteund. Ook komt het voor dat donateurs zeggenschap in het moskeebestuur krijgen, of imams betalen en predikers of lesmateriaal sturen.

Het rapport maakt duidelijk dat de buitenlandse beïnvloeding verstrekkende gevolgen kan hebben voor de samenleving. De financiering dient volgens de conclusies

van de commissie de verspreiding van een gedachtegoed dat onze kernwaarden of vrijheden afwijst, zoals democratie, godsdienstvrijheid en vrijheid van meningsuiting. Daarnaast signaleert de commissie dat statelijke actoren, zoals Turkije, imams van Turks-Nederlandse moskeeën betalen, met als doel het verwerven en bestendigen van politieke steun voor de eigen binnenlandse politiek. Een aantal transacties kan gelinkt worden aan terreurorganisaties, zo stelde de commissie ook vast.

De commissie bracht ook de gevolgen van de buitenlandse beïnvloeding uit de Golfstaten of Turkije in kaart. Moskeegangers die zich niet schikken naar de opvattingen die vanuit het buitenland worden opgedrongen, worden geïntimideerd en bedreigd. In de koranscholen wordt volgens de Nederlandse commissie onder salafistische invloed geleerd dat "afvalligen de doodstraf verdienen" en dat moslims niet naar de politie moeten stappen als een moslim een misdrijf pleegt. Er is geen enkele indicatie dat het in Vlaanderen anders zou zijn. En dat is de realiteit achter het sprookje van de superdiversiteit dat men de bevolking probeert op te dringen. Gelukkig, zoals men in de verkiezingsresultaten en de peilingen kan vaststellen, met steeds minder succes. "You can fool all the people some of the time and some of the people all the time, but you cannot fool all the people all the time."

Tot nog toe heeft de spreker geen mea culpa gehoord over de verkeerde aanpak. Niemand heeft zich verontschuldigd voor zijn verantwoordelijkheid voor het mislukken van de integratie en de ellende die er het gevolg van is. Maar dit ontwerp van decreet bewijst dat de minister ergens toch beseft hoe groot de problemen zijn die hij heeft gecreëerd. Zonder de problemen echt bij naam te noemen, lijkt hij inmiddels te beseffen dat de meeste moskeeën die in Vlaanderen actief zijn geen initiatief zijn van gelovigen die graag samenkomen om te bidden, maar dat zij stevig onder buitenlandse invloed staan. Onder invloed van salafistische of andere fundamentalistische organisaties, of van buitenlandse regimes als Marokko of Turkije die hier invloed willen verwerven. Dit is kunnen gebeuren dankzij de naïviteit van degenen die hier het beleid uitmaakten en uitmaken.

Met dit ontwerp van decreet wil de minister de buitenlandse invloed terugdringen. Buitenlandse financiering zou niet meer mogen als die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een geloofsgemeenschap. Bedienaars van de erediensten zouden zo bijvoorbeeld niet meer vanuit het buitenland mogen worden bezoldigd en er moet transparantie komen over de giften die de gebedshuizen ontvangen. De nieuwe erkenningsvoorwaarden klinken kordaat op papier, maar het valt nog te bezien of ze in de praktijk enige impact zullen hebben. Professor Adriaan Overbeeke stelde tijdens de hoorzitting dat het ontwerp van decreet "niet kiest voor verbod op buitenlandse financiering". Die buitenlandse financiering wordt enkel maar verboden als "ze afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de geloofsgemeenschap".

Wat betekent dit in de praktijk? Eerst zal men dus moeten aantonen dat de moskee buitenlandse financiering ontvangt. Wees maar zeker dat men erg creatief zal zijn om nieuwe manieren te ontdekken om buitenlandse petrodollars en Erdoganlira's alsnog via schimmige constructies door te sluizen. En daarna moet er dan nog eens bewezen worden dat die financiering afbreuk doet aan de onafhankelijkheid. Als de regering er tot op heden al niet in slaagde zeer simpele erkenningsvoorwaarden te laten toepassen en afdwingen, hoe gaat men deze nieuwe voorwaarden dan afdwingen? Dit is pure perceptiepolitiek. Door de voorwaarde dat het verbod op de buitenlandse financiering enkel geldt voor zover in dat geval afbreuk wordt gedaan aan de onafhankelijkheid van de geloofsgemeenschap, valt te vrezen dat er miljoenen uit de Golfstaten en Turkije richting moskeeën zullen blijven vloeien om het fundamentalisme en de islamitische segregatie te propageren.

De lakmoesproef zal snel volgen. Het merendeel van de erkende moskeegebouwen is immers eigendom van een buitenlands regime of een vanuit het buitenland

geleide fundamentalistische, islamitische beweging. Diyanet en Milli Görüs zijn de bekendste moskeevastgoedeigenaars in dit land. De spreker is alvast benieuwd of de minister inderdaad al de erkenningen van moskeeën die tot één van deze twee koepels behoren, zal intrekken.

Hoe zal de minister omgaan met de Turkse Diyanetstructuur in ons land? Zal hij Diyanet – een machtsstructuur van de Turkse overheid – nog steeds uit electoraal opportunisme de vrije hand blijven geven in Vlaanderen, zelfs – de waanzin voorbij – gefinancierd met belastinggeld? In elk normaal land zet men buitenlandse agitatoren het grondgebied uit, maar in Vlaanderen geeft men ze subsidies.

Het ontwerp van decreet vermeldt dat er een verbod komt op de rechtstreekse of onrechtstreekse bezoldiging door een buitenlandse overheid van de bedienaars van de eredienst, maar dit verbod moet geconformeerd worden uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van het decreet. De Vlaamse Regering heeft jarenlang gedoogd dat buitenlandse regimes hier imams konden aanstellen die ze onder controle kunnen houden om hun belangen te verdedigen, fundamentalisme te komen verspreiden en de integratie van hun geëmigreerde landgenoten of hun afstammelingen te komen saboteren. Nu blijkt bovendien dat de minister de uitvoering van dat verbod nog eens enkele jaren wil uitstellen. Waar is dat in hemelsnaam goed voor? Waarom ook hier weer die aanpak met de fluwelen handschoen? Dat verbod moet meteen worden ingevoerd.

Het ontwerp van decreet beperkt het verbod op bezoldiging tot buitenlandse overheden. De spreker hoopt en veronderstelt dat Diyanet eveneens onder dat verbod valt. Wat met internationale fundamentalistische bewegingen, zoals Milli Görüs? Mogen die wel imams in onze moskeeën aanduiden om hier verder fundamentalisme te komen verspreiden? Hoe ruim is dus dat verbod op bezoldiging door een buitenlandse overheid? Waarom wordt dit verbod niet verruimd tot elke bezoldiging uit het buitenland?

De spreker is het niet eens met de invoering van een verkorte erkenningsprocedure voor lokale geloofsgemeenschappen die hun erkenningsaanvraag hebben ingediend vóór 1 juli 2019. Hij merkt op dat drie moskeeën op de wachtlijst in 2010 nog werden geweigerd na een negatief advies van de Veiligheid van de Staat wegens extremisme. De verkorte erkenningsprocedure staat haaks op de conclusies van het rapport-Torfs dat stelde dat alle nog niet-erkende geloofsgemeenschappen dezelfde procedure moeten doorlopen. Zelfs de VVP wijst erop dat er geen enkele juridische reden is waarom de lokale geloofsgemeenschappen die vóór deze datum al een aanvraag hebben ingediend, een verkorte erkenningsprocedure zouden moeten krijgen. De VVP suggereert dat deze verkorte erkenningsprocedure uit artikel 68 van het ontwerp van decreet het gelijkheidsbeginsel zou kunnen schenden en wel eens niet stand zou kunnen houden voor het Grondwettelijk Hof.

Hier heeft de VVP overschot van gelijk. De invoering van een verkorte erkenningsprocedure raakt kant noch wal. Op pagina 11 van de memorie van toelichting benadrukt de minister zelf waarom die wachtperiode van vier jaar zo belangrijk is: "De invoering van een wachtperiode van vier jaar heeft tot doel de erkenningsaanvragen grondig te screenen en te toetsen op de erkenningsverplichtingen, alsook een constructieve relatie op te bouwen met de betreffende lokale geloofsgemeenschap. De wachtperiode zorgt er ook voor dat alle betrokken actoren bij de erkenningsprocedure een gefundeerd advies kunnen geven. Op deze wijze kan er ook vertrouwen worden opgebouwd tussen de lokale geloofsgemeenschap en de lokale overheid, waarvan de Vlaamse Regering de essentiële rol in deze materie ten volle wil erkennen."

Kan de minister toelichten waarom voor moskeeën, die al vóór 1 juni 2019 hun erkenningsaanvraag hebben ingediend, die wachtperiode niet nodig is? Is een

grondige screening voor die moskeeën dan niet belangrijk? Is voor die moskeeën een constructieve relatie niet belangrijk? Is voor die moskeeën een gefundeerd advies van 'alle betrokken actoren' niet belangrijk? Is voor die moskeeën vertrouwen dan plots niet belangrijk?

De verantwoording die de minister aan dit onderscheid geeft, klinkt flauw en hol voor de spreker: "Er kan niet worden miskend dat een aanvraag tot erkenning rechtmatige verwachtingen doet ontstaan." Hij heeft ernstige bedenkingen bij deze verantwoording. Een persoon met een handicap jarenlang op de wachtlijst laten staan voor hulp, waarvan al bevestigd werd dat hij er wettelijk recht op heeft, is voor deze regering geen probleem. Een behoeftige Vlaming vijf of tien jaar op een sociale woning laten wachten, is voor deze regering blijkbaar geen probleem. Dan zijn er wellicht geen 'rechtmatige verwachtingen' ontstaan. Als Vlamingen in de armoede worden geduwd, komen er geen bijzondere decreten. Maar als moskeeën een paar jaar moeten wachten op financiering – die ze overigens in geen enkel ander Europees land zouden krijgen – dan moet een uitzonderingsregime worden ingevoerd en een verkorte wachttermijn om hen versneld aan subsidies te helpen. Voor de islam valt dit politieke establishment keer op keer op de knieën. Appeasement vóór alles. Wat is de échte reden voor deze verkorte wachttermijn?

Hoe zit het met de historische controle? Gaat de minister ook retroactief controleren hoe al die islamitische geloofsgemeenschappen hier hun vele miljoenen hebben bijeengehaald om alsmaar meer en grotere moskeeën uit de grond te stampen? Een moskee in Kortrijk – de Atakwamoskee – heeft 5 miljoen euro ingezameld voor de aankoop en verbouwing van een pand. Al die zogenaamd kansarme allochtone moslims – want dat zijn ze als men het linkse politiek-correcte riedeltje moet geloven – zouden dus 5 miljoen euro hebben ingezameld.

Hoe geloofwaardig is dat allemaal? En dat uitgerekend in de stad en met de zegen van de minister van Justitie Vincent Van Quickenborne. Zal men echt zo naïef blijven? Vandaar de vraag aan de minister of hij, bij controle op buitenlandse financiering van moskeeën, ook in het verleden van de moskeeën laat graven en laat controleren hoe die moskeeën aan al hun miljoenen zijn geraakt om hier hun tempels uit de grond te stampen en te verfraaien?

De spreker heeft nog een andere bedenking met betrekking tot de buitenlandse financiering van moskeeën. Hij verwijst naar de memorie van toelichting waarin er sprake is van een "verbod op de buitenlandse financiering die de onafhankelijkheid van de geloofsgemeenschap in het gedrang brengt". (…) "Bovendien is het geen verplichting om een erkenning aan te vragen. Wanneer ze dat niet doet, kan de lokale geloofsgemeenschap onbeperkt buitenlandse financiering of ondersteuning ontvangen." In dezelfde toelichting wordt gesteld: "De doelstelling van het verbod op buitenlandse financiering is duidelijk. Vooreerst is buitenlandse financiering of ondersteuning die de onafhankelijkheid van het bestuur van de eredienst in het gedrang brengt een gevaar voor de openbare orde, doordat zo een maatschappijmodel kan worden gepromoot dat haaks staat op onze samenleving, waarbij de rechten en vrijheden van anderen in het gedrang komen. De buitenlandse financiering en ondersteuning kan de integratie en inclusie van een geloofsgemeenschap binnen de Vlaamse samenleving belemmeren en zelfs een kanaal worden waarlangs nationalistisch, polariserend, segregerend of extremistisch en fundamentalistisch gedachtegoed (politiek en religieus) uit het buitenland op actieve wijze worden opgedrongen en gepropageerd in Vlaamse lokale geloofsgemeenschappen. Ook kan op deze manier door buitenlandse instanties een dermate invloed uitgeoefend worden dat de vrije ontwikkeling en godsdienstbeleving van een Vlaamse lokale geloofsgemeenschap wordt belemmerd of zelfs ideologisch/religieus geïnstrumentaliseerd." Einde citaat.

Dus, volgens deze Vlaamse Regering is het blijkbaar geen enkel probleem dat de openbare orde vanuit een moskee in gevaar wordt gebracht, dat extremisme wordt gepredikt, dat moskeeën worden misbruikt door buitenlandse regimes om burgers hier te intimideren zolang die moskee geen erkenning en subsidies wil? Is de minister dan niet van mening dat vanuit het buitenland gefinancierde moskeeën, die de rechten en vrijheden van andere mensen in het gedrang brengen, die de integratie belemmeren en extremisme verspreiden, hier geen plaats mogen hebben? Dergelijke moskeeën horen niet enkel niet gefinancierd te worden, maar horen gesloten te worden. Waarom wordt toegestaan dat verwerpelijke buitenlandse regimes hier in Vlaanderen via de gebedshuizen extremisme kunnen verspreiden?

Het is opmerkelijk dat de minister toegeeft dat dergelijke gevaarlijke, vanuit het buitenland gedirigeerde en gefinancierde moskeeën bestaan. Maar toch wordt het toegelaten dat ze onbeperkte financiering uit het buitenland mogen blijven ontvangen. Van Erdogan of van fundamentalistische regimes die homo's doden, vrouwenrechten ontkennen en afvalligen als terroristen behandelen. Is de minister van Integratie bereid om de federale minister van Justitie duidelijk te maken dat hij de passiviteit van de Federale Regering, die toelaat dat gevaarlijke en fundamentalistische regimes hun miljoenen kunnen besteden om moslims op te zetten tegen de Vlaamse, Europese en vrije samenleving, niet langer zal dulden?

In de memorie van toelichting is heel wat te doen over de toch wel verregaande bevoegdheden van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst. Dat deze dienst over de nodige bevoegdheden beschikt om op te treden, is logisch. De vraag is enkel hoe efficiënt die controle zal zijn. In de toelichting staat dat er momenteel in het Vlaamse Gewest 1696 eredienstbesturen erkend zijn, waarvan maar liefst 1588 katholieke kerken. Het is toch niet de bedoeling om al die brave kerkbesturen, die niets met extremisme, import van conflicten of buitenlandse financiering te maken hebben, aan jaarlijkse bureaucratische controles te onderwerpen? Indien men elk eredienstbestuur aan dezelfde controles wil gaan onderwerpen, zal men ofwel een heel leger controleurs nodig hebben dat zich overwegend bezighoudt met nutteloos werk, ofwel zal er van een ernstige controle niets in huis komen.

Vandaar de vraag of de screeningsdienst in grote mate zal worden ingezet voor controle van de enige godsdienst die voor problemen zorgt en voor wie dit ontwerp van decreet eigenlijk bedoeld is, namelijk de islam? Zal men zich bij de controle van de erkenningsvoorwaarden niet etnisch, maar wel religieus gaan profileren? Dergelijke profilering is om te verhinderen dat de nieuwe erkenningsvoorwaarden een lege doos zullen worden bij gebrek aan afdoende controle.

Het is uiteraard zeer goed en nodig dat de personeelsleden van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst bevoegdheden bezitten om ruimtes te betreden, bijstand te vorderen van de politie en dergelijke. Maar op welke wijze en via welke profielen kan men garanderen dat er binnen deze screeningsdienst voldoende financiële expertise aanwezig is om de geldstromen effectief te controleren? De spreker verwijst opnieuw naar de Nederlandse commissie-Rog die de buitenlandse financiering van moskeeën vanuit onvrije landen in kaart bracht. Die commissie stelde ook vast dat het vaak niet eenvoudig is om buitenlandse financiering in kaart te brengen. Bij die financiering worden soms meerdere tussenpersonen gebruikt om de herkomst van het geld te verhullen. De spreker citeert uit een getuigenis uit het eindrapport van de commissie: "Voor zover ik weet is het geld dat vanuit Koeweit bijvoorbeeld naar de Blauwe Moskee ging, eerst opgehaald in Koeweit. Het is naar het ministerie van Religieuze Zaken gegaan en het ministerie van Religieuze Zaken stuurt het naar de Koeweitse ambassade en die maakt het over op de rekening van de Europe Trust. Dat is een vrij directe lijn. Er zijn ook andere verhalen, waarin pallets met euro's in privévliegtuigjes worden geladen die naar Genève vliegen waar koeriers met diplomatieke paspoorten met duffel bags vol

met cashgeld richting Duitsland, Nederland en Engeland vertrekken. Het gebeurt dus op meerdere manieren."

Kan de minister garanderen dat het personeel van de screeningsdienst voldoende ervaring, opleiding en armslag zal hebben om dergelijke ingewikkelde constructies, opgezet om ons te misleiden, te ontdekken en op basis daarvan te kunnen vaststellen dat de erkenningsvoorwaarden geschonden zijn?

Een volgende bedenking betreft de financiering van religies. Uit onderzoeken blijkt een toenemende ontkerkelijking. Nog maar een goede helft van de bevolking zou verklaren in God te geloven en 19% zou zich zelfs als atheïst definiëren. Uit de jaarrapporten van de katholieke kerk blijkt dat de deelname aan de religieuze plechtigheden van die kerk fors vermindert. Uit het jaarrapport 2019 blijkt dat op de derde zondag van oktober het aantal deelnemers aan de eucharistieviering daalde tot 238.298. Men noteerde tussen 2016 en 2018 een daling voor doop met 11,83%, voor vormsel met 4,33%, voor het kerkelijk huwelijk met 13,92% en voor de eucharistie met 16,79%. Niet eens de helft van de kinderen in Vlaanderen wordt nog gedoopt. Alhoewel een steeds groter deel van de samenleving niet religieus is, moet de hele bevolking aan de financiering van de geloofsgemeenschappen meebetalen. Jaarlijks kost de financiering van de religies een half miljard euro, zo berekende Maurits Vande Reyde zo'n anderhalf jaar geleden. Een financiering die dan nog eens allesbehalve transparant is.

De Vlaamse decreetgever legt de regelgeving inzake de financiering van de lokale geloofsgemeenschappen vast, maar het zijn vervolgens de provincies en de gemeenten die verplicht worden in te staan voor de aanvulling van de werkingstekorten, hoewel dat niet in hun meerjarenbegrotingen voorzien is. In totaal vloeit zo 50 miljoen euro naar de diverse religies. Hoeveel elke geloofsgemeenschap ontvangt en waarvoor precies weet zowat niemand. Daarnaast zijn er ook de salarissen van de bedienaars van de erediensten. Die worden dan weer federaal gefinancierd. Er zijn ook nog de subsidies die de Vlaamse overheid kan toekennen aan de bouw of renovatie van eredienstgebouwen die niet als monument beschermd zijn. Degenen die wel als monument beschermd zijn, worden vanuit Onroerend Erfgoed gefinancierd.

Men moet zich maar eens de vraag stellen of de samenleving wel baat heeft bij al deze subsidies aan de erediensten en of daar wel een draagvlak voor bestaat. Wil onze samenleving bovendien dat er steeds meer geld naar de islam vloeit, een religie waarvan de waarden en normen haaks staan op de onze? Een religie die vrouwen dwingt om zich te sluieren, die bepaalt dat de getuigenis van een vrouw maar half zoveel waard is als die van een man, die homoseksualiteit criminaliseert, die oplegt dat afvalligen bestraft of zelfs gedood moeten worden.

In plaats van opnieuw te gaan morrelen in de marge en de bevolking voor te liegen dat er hier een oplossing wordt geboden voor het probleem van de buitenlandse financiering en de beïnvloeding van de geloofsgemeenschappen, zou men beter het systeem van de financiering van de erediensten fundamenteel herdenken. Inspiratie kan gevonden worden bij de Kirchensteuer in Duitsland. Het principe is redelijk: wie gelovig wil zijn en erediensten wil ondersteunen, kan dat. Wie niet gelovig is, hoeft niet bij te dragen aan de financiering van de erediensten. Dat is de weg die men ook hier moet opgaan en niet de weg van nieuwe erkenningscriteria waarvan men nu al kan voorspellen dat dit politieke establishment niet de moed zal hebben de naleving ervan af te dwingen. De ervaring van de voorbije jaren en maanden heeft dat genoegzaam aangetoond.

Chris Janssens besluit dat dit ontwerp van decreet geen oplossing biedt om buitenlandse invloed of fundamentalisme tegen te gaan. In de toelichting bij het ontwerp van decreet wordt zelfs letterlijk gesteld dat er geen verplichting is om een

erkenning aan te vragen en dat geloofsgemeenschappen die geen erkenning willen, onbeperkt buitenlandse financiering kunnen ontvangen. Voor een instelling als Diyanet met een budget van miljarden euro's zal een subsidiestop geen probleem zijn. Maar het valt te vrezen dat buitenlandse inmenging op erkende moskeeën zal blijven doorgaan. Niet alleen verloopt die buitenlandse financiering erg heimelijk, het zogenaamde verbod is aan voorwaarden gekoppeld die datzelfde verbod geheel onderuithalen.

Er wordt een Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst met verregaande controlebevoegdheden opgericht die geloofsgemeenschappen zal moeten controleren. Maar niet enkel moskeeën, ook kerken. Eigenlijk gaat het dus om een verregaande stigmatisering, controle, inmenging in geloofsgemeenschappen waar niets mis mee is, enkel omdat er zich problemen stellen met betrekking tot de islam. Die screeningsdienst betekent voor de meeste niet-islamitische geloofsgemeenschappen een zinloze bureaucratie. Mogelijk gaat het zelfs om een niet-gerechtvaardigde inmenging in de vrijheid van godsdienst. Om dan nog te zwijgen over het kostenplaatje dat hieraan vasthangt voor de belastingbetaler.

De goedkeuring van dit ontwerp van decreet zal, door de versnelde procedure voor geloofsgemeenschappen die vóór 1 juli 2019 een erkenningsaanvraag indienden, op korte termijn leiden tot een verdriedubbeling van het aantal erkende en gesubsidieerde moskeeën. Een regelgeving die zal leiden tot meer subsidies aan moskeeën en de islam, en die geen enkele oplossing biedt voor het probleem van de invloed door buitenlandse regimes, moet vanzelfsprekend niet op de goedkeuring van het Vlaams Belang rekenen.

1.3. Tussenkomst van Katrien Partyka

Katrien Partyka zegt dat het ontwerp van decreet de criteria voor de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen versterkt en vernieuwt. Leidraad daarbij zijn het regeerakkoord en de aanbevelingen uit het rapport-Torfs. Concreet bepaalt het regeerakkoord dat er een wachtperiode van vier jaar wordt ingevoerd. De reeds erkende geloofsgemeenschappen krijgen één jaar de tijd om zich aan de nieuwe regels te conformeren. Er komt een verbod op buitenlandse financiering die rechtstreeks of onrechtstreeks afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de geloofsgemeenschap en die verband houdt met extremisme. Het wordt ook verplicht om bij de jaarrekening de herkomst van giften te vermelden. Een nieuwe Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst moet zorgen voor een professionele screening op basis van de nieuwe criteria. Het gebruik van het Nederlands wordt in de erkenningsvoorwaarden meegenomen.

Die elementen uit het regeerakkoord vinden een vertaling in voorliggend ontwerp van decreet. Er moet voortaan transparantie worden geboden over de verbonden juridische structuren, in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen tussen deze structuren en de lokale geloofsgemeenschap. De geloofsgemeenschap mag rechtstreeks noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning ontvangen als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid. De geloofsgemeenschap mag geen financiering of ondersteuning ontvangen die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.

De lokale geloofsgemeenschap moet zijn maatschappelijke relevantie kunnen aantonen en mag geen medewerking verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld. De geloofsgemeenschap mag geen bedienaars van de eredienst hebben die rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd worden door een buitenlandse overheid. Er wordt voor de erkenning een wachtperiode ingevoerd van vier jaar. Alle giften van meer dan 500 euro moeten worden bijgehouden in een register. Het ontwerp van decreet richt ook een informatie- en screeningsdienst op en voert een gedifferentieerd sanctioneringsapparaat in.

Het initiële decreet op de erediensten werd in 2004 goedgekeurd. Dat is inmiddels meer dan vijftien jaar geleden en een actualisering van de erkenningscriteria lijkt dan ook aan de orde. De samenleving staat immers niet stil. Een erkenningskader dat ruim vijftien jaar geleden aan de verwachtingen voldeed, botst door de jaren heen op zijn limieten. Dan moet men durven nadenken over mogelijke aanpassingen.

Dit ontwerp van decreet luidt een nieuwe fase in. De nieuwe erkenningscriteria moeten een einde maken aan de periode van niet-erkenning van lokale geloofsgemeenschappen van de afgelopen jaren. Op basis van de vooropgestelde criteria zullen opnieuw geloofsgemeenschappen erkend kunnen worden en dat is zonder meer een goede zaak. Een erkende geloofsgemeenschap schrijft zich in onze samenleving in en geeft aan zich verder te willen ontplooien met inachtneming van de waarden en de normen van onze samenleving. Een erkende lokale geloofsgemeenschap waarmee een dialoog gevoed wordt, is altijd te verkiezen boven een niet-erkende geloofsgemeenschap waarmee geen officieel contact bestaat.

Er komen meer plichten voor de geloofsgemeenschappen maar ook voor de verschillende overheden zijn er aan de erkenning plichten verbonden. Aldus moet de federale overheid instaan voor de betaling van de wedde van bedienaars van de eredienst en moeten de lokale en de provinciale overheden, afhankelijk van de eredienst, instaan voor het tekort van de werking van het eredienstbestuur en het ter beschikking stellen van een woonst voor de bedienaar. De erkenning van de erediensten is dus een verhaal van rechten en plichten.

Tijdens de hoorzittingen is gebleken dat er op het werkveld bepaalde gevoeligheden leven. Uit de tussenkomsten van de professoren Torfs en Overbeeke kan worden afgeleid dat er een spanningsveld bestaat tussen de grondwettelijke vrijheid van godsdienst en een overheid die via een decreet bepaalde controles invoert.

Het ontwerp van decreet bepaalt dat een lokale geloofsgemeenschap rechtstreeks noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning mag ontvangen die afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid. Uiteraard is het niet wenselijk dat een geloofsgemeenschap afhankelijk is van buitenlandse financiering. Het gaat hier immers over lokale geloofsgemeenschappen, waarvan men kan verwachten dat ze ingebed zijn in de lokale samenleving. Een lokale inbedding gaat niet samen met afhankelijkheid van buitenlandse overheden of organisaties. Uit de hoorzittingen bleek dat de erkende erediensten zich wel kunnen vinden in dit gegeven. Het gaat overigens niet om een absoluut verbod: financiering die geen afbreuk doet aan de onafhankelijkheid zal nog altijd mogelijk zijn.

De maatschappelijke relevantie zal moeten worden aangetoond door een minimaal aantal leden van tweehonderd, door het onderhouden van duurzame contacten met de lokale overheid, door het respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap. Dat er een minimaal aantal gelovigen nodig is om van een lokale geloofsgemeenschap te kunnen spreken lijkt aannemelijk, maar het roept tegelijk ook vragen op. Want het is niet evident om te bepalen hoeveel gelovigen een bepaalde lokale geloofsgemeenschap telt. Het representatief orgaan zal enkel dienen te bevestigen dat de lokale geloofsgemeenschap tweehonderd leden telt. Niettegenstaande het feit dat men er kan van uitgaan dat de overheid geen tellingen zal uitvoeren, vermeldt artikel 17 wel het ledenaantal van tweehonderd als een van de verplichtingen waar een geloofsgemeenschap na de erkenning aan moet blijven voldoen. Het op een bepaald moment onder dat ledenaantal zakken, kan dus een reden voor de intrekking van de erkenning zijn. Men moet zich de vraag stellen of een dergelijk criterium wel nut heeft voor bestaande geloofsgemeenschappen.

De memorie van toelichting en het ontwerp van decreet stellen dat het representatief orgaan op vraag van de regering steeds kan nagaan of een lokale gemeenschap wel effectief voldoet aan het minimale aantal leden. Maar op basis van welke indicaties zal de regering dat vragen? Welk doel heeft de regering daarmee voor ogen? Hoe schat de minister het criterium van het aantal gelovigen in, rekening houdend met het feit dat niemand kan verplicht worden om zijn of haar geloof kenbaar te maken?

De lokale geloofsgemeenschap zal duurzame contacten met de lokale overheid dienen te onderhouden en het principe van goed nabuurschap dienen te respecteren. Dit lijkt de spreker normaal. De overgrote meerderheid van de geloofsgemeenschappen onderhoudt overigens nu reeds goede contacten met de lokale overheid.

Er wordt een verbod ingevoerd op bezoldiging van bedienaars van de eredienst door een buitenlandse overheid. Ook met dit principe kan de spreker instemmen. Terecht stelt de toelichting dat de bezoldiging door een buitenlandse overheid een rechtstreekse buitenlandse overheidsinmenging inhoudt en wenselijk noch aanvaardbaar is. In dezen krijgen de eredienstbesturen wel twee jaar de tijd om zich aan dit verbod aan te passen. Werd er hierover overleg gepleegd met de federale overheid die de wedden van de bedienaars van de erkende eredienst uitbetaalt? Wat is het gevolg voor de wedde van de bedienaars van de eredienst als de Vlaamse overheid overgaat tot intrekking van de erkenning?

Er wordt een wachtperiode van vier jaar ingevoerd. Hieraan zijn zeker voordelen verbonden. Het maakt dat geloofsgemeenschappen de tijd krijgen om zich te conformeren aan de regels, om zich verder in te bedden in de samenleving en het biedt de overheid de gelegenheid om de werking van de geloofsgemeenschap gedurende een aantal jaren te observeren. Het maakt dat met kennis van zaken kan geoordeeld worden over de erkenning, zodat de beslissing kan worden gebaseerd op het functioneren gedurende een langere periode.

Maar tegelijkertijd is een periode van vier jaar lang. De VVSG heeft op de hoorzitting voorgesteld om de wachtperiode in te korten voor die gemeenschappen die reeds een aantal jaar actief zijn, en waarvan de werking dus reeds gekend is. Want een lange wachtperiode betekent ook dat onder meer de bedienaar van de eredienst gedurende die periode geen vergoeding vanwege de federale overheid zal ontvangen. En dan zou men geneigd kunnen zijn de bedienaar vanuit het buitenland te vergoeden. Op die manier bemoeilijkt het ene goedbedoelde criterium misschien wel de naleving van een ander ongewenst criterium. Hoe ziet de minister de vergoeding van de bedienaar gedurende die wachtperiode? Kunnen de lokale geloofsgemeenschappen op eigen kracht voldoende middelen genereren om de bedienaar tijdens die wachtperiode een vergoeding uit te keren?

Tijdens de wachtperiode moet aan heel wat administratieve verplichtingen (opmaken van een begroting, een jaarrekening, bijhouden van een giftenregister, opmaken van een meerjarenplan) worden voldaan. Voor een voorlopig bestuursorgaan dat bestaat uit een beperkt aantal mensen (een voorzitter, een secretaris en een penningmeester) die bovendien meestal vrijwilligers zijn, is dat geen evidente opgave. Ondersteuning en begeleiding zijn dan ook absoluut aangewezen. Er kan wel een beroep worden gedaan op de nieuw op te richten informatie- en screeningsdienst evenals op het Agentschap Binnenlands Bestuur, maar niettemin zal er heel wat werk op de schouders van een beperkt aantal vrijwilligers komen te liggen. Hoe ziet de minister de bijstand die de informatiedienst en ABB dienaangaande kunnen leveren? Zullen deze proactief optreden naar de eredienstbesturen die in de wachtperiode zitten door hen hulp en uitleg te bieden? Kan er aan worden gedacht om de erediensten een bijkomende subsidiëring toe te kennen zodat ze extra hulp kunnen inroepen om die extra taken naar behoren te vervullen? De spreker verwijst ook naar de tussenkomst van het OCAD tijdens de hoorzitting dat

het goed zou zijn dat de overheid de 'mensen van goede wil' meer zou ondersteunen. Om tot dynamische en goed ingebedde geloofsgemeenschappen te komen, is een goede ondersteuning cruciaal.

Artikel 15 bepaalt dat de regering uiterlijk zestig dagen na het einde van de wachtperiode een beslissing neemt over de erkenning. De toelichting verduidelijkt dat dit een termijn van orde is en dat, bij het uitblijven van een beslissing, de betrokken geloofsgemeenschap naar de Raad van State kan stappen opdat de regering alsnog een uitdrukkelijke beslissing zou nemen over de erkenningsaanvraag. De VVSG heeft dienaangaande niet ten onrechte opgemerkt dat een stilzittende overheid geen toonbeeld is van goed bestuur. Van een overheid kan verwacht worden dat zij binnen de voorziene termijnen een duidelijke beslissing neemt. De wachtperiode bedraagt vier jaar en kan zelfs nog met een jaar worden verlengd, zodat de overheid over voldoende tijd beschikt om zich een beeld te vormen van de werking van de geloofsgemeenschap en binnen de vooropgestelde termijnen een beslissing kan nemen. Zal de minister er over waken dat de regering tijdig de nodige beslissingen neemt? Van een betrouwbare, degelijk werkende Vlaamse overheid mag men dat wel verwachten.

Het eredienstbestuur zal alle giften die een waarde hebben van 500 euro of meer dienen te registreren. Daarbij dienen alle persoonsgegevens van de schenkers vermeld te worden en dient er op verzoek inzage te worden verleend aan onder meer de regering, de financierende overheid en de provinciegouverneur. De Raad van State heeft ernstige vragen bij de toepassing van deze regeling op anonieme giften. Hoe staat de minister hier tegenover? Hoe moeten de bestuursorganen daarmee omgaan?

Een van de belangrijke vernieuwingen in de nieuwe regeling betreft de oprichting en de werking van de nieuwe Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst. Deze dienst zal de eredienstbesturen permanent dienen op te volgen en zal moeten nagaan of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria. De dienst zal over uitgebreide bevoegdheden beschikken: controleren van de naleving van de opgelegde verplichtingen tijdens de wachtperiode; controleren van het naleven van de erkenningscriteria na de erkenning; heeft zonder voorafgaande aankondiging toegang tot de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de ruimtes en infrastructuur gebruikt door het bestuur van de eredienst; heeft het recht de identiteit op te nemen en de te identificeren personen daarvoor staande te houden; mag de voorlegging van officiële identiteitsdocumenten vorderen; heeft het recht om inlichtingen te vorderen van iedere persoon die betrokken is bij of kennis heeft of kan hebben van de feiten die worden gecontroleerd; kan de bijstand vorderen van de lokale en de federale politie; kan alle raadgevingen geven die zij nuttig acht om dreigende tekortkomingen aan de verplichtingen te voorkomen.

Het betreft een bijzonder uitgebreid takenpakket. Wanneer er criteria worden opgelegd, moeten die uiteraard gehandhaafd worden. En daarbij zal de screeningsdienst een cruciale rol spelen. De overheid moet zich beperken tot het inzamelen van de informatie die nodig is voor het bereiken van het nagestreefde doel. Men moet vermijden dat er een spanningsveld ontstaat tussen de vrijheid van godsdienst en de controle door de overheid.

De omschrijving van bepaalde bevoegdheden van de dienst oogt tamelijk repressief. Wanneer bijvoorbeeld de personeelsleden ervan de identiteit kunnen opnemen en de te identificeren personen daarvoor staande kunnen houden, dan komt dat toch wel zeer 'politioneel' over en wekt het de indruk dat er in de lokale geloofsgemeenschappen vooral mensen met dubieuze bedoelingen rondlopen. Het gebruik van dergelijke terminologie is toch niet echt gelukkig te noemen en wekt de indruk van een overheid die met wantrouwen naar de erediensten en de geloofsgemeen-

schappen kijkt. Zijn alle toegekende bevoegdheden nodig om het nagestreefde doel te bereiken?

Belangrijk is dat de dienst raadgevingen aan de eredienstbesturen kan geven om dreigende tekortkomingen aan de verplichtingen die op de eredienstbesturen rusten, te voorkomen. Op die manier zou de dienst kunnen uitgroeien tot een steun voor de eredienstbesturen. Die rol van 'raadgever' en 'waarschuwer' dient grondig te worden uitgebouwd. Maar de belangrijke rol van raadgever kan worden gehypothekeerd door de vergaande bevoegdheden van deze dienst. Want om de rol van raadgever ten volle te spelen, moet er vertrouwen zijn tussen de informatiedienst en de geloofsgemeenschappen, maar de uitgebreide politionele bevoegdheden van deze dienst zijn niet altijd bevorderlijk voor het vertrouwen. Kan de minister verduidelijken hoe de oprichting en de uitbouw van deze dienst thans verloopt en uitgebouwd wordt? Werd er over de werking van deze dienst reeds overlegd met de politiediensten en met de Staatsveiligheid? En hoe zal de begeleidende rol van 'raadgever' van deze dienst concreet worden uitgebouwd?

Het ontwerp van decreet bevat twee belangrijke overgangsmaatregelen, waarvan één gericht is op de reeds erkende geloofsgemeenschappen en één op de geloofsgemeenschappen die een aanvraag tot erkenning hadden ingediend maar waarover de afgelopen jaren geen beslissing tot erkenning of niet-erkenning genomen werd. Het belang ervan mag niet onderschat worden. Eindelijk wordt er perspectief geboden aan die geloofsgemeenschappen die een aanvraag tot erkenning hebben ingediend voor 1 juli 2019. Het betreft geloofsgemeenschappen die het belang en het nut van een erkenning inzien, die zich volop in onze samenleving willen inschakelen. Het is goed dat deze nu eindelijk, na verschillende jaren wachten, uitzicht op een erkenning krijgen. Kan de minister aangeven over hoeveel dossiers het actueel gaat?

Binnen het jaar na de inwerkingtreding van het decreet moet het representatief orgaan in kwestie een geactualiseerd dossier indienen. Werd er dienaangaande reeds overlegd met de representatieve organen in kwestie over de manier van aanpak? Een andere kwestie betreft de aanpassing van de thans reeds erkende geloofsgemeenschappen aan de nieuwe criteria. Die krijgen één jaar de tijd om zich te conformeren aan de nieuwe regels. Welke mogelijke begeleiding kan de minister deze geloofsgemeenschappen daarbij aanbieden?

Hoe staat de minister tegenover een bepaalde mate van ondersteuning of subsidiëring van de representatieve organen zodat deze die middelen zouden kunnen aanwenden om de geloofsgemeenschappen te ondersteunen en te begeleiden om zich aan te passen aan de bepalingen van dit ontwerp van decreet? Men heeft er immers belang bij dat geloofsgemeenschappen een erkenning aanvragen en deze ook behouden. Ondersteuning bij het voldoen aan de verplichtingen om aan die erkenningsvoorwaarden te (blijven) voldoen, is dus zeker aangewezen.

Katrien Partyka gaat nog in op de rol van de lokale besturen. Professor Torfs heeft in zijn studie aangetoond dat de lokale besturen de grootste kennis en knowhow hebben over de lokale geloofsgemeenschappen. Hij betreurde dat er in het ontwerp van decreet geen duidelijke rol voor de lokale besturen voorzien is. Hoe ziet de minister de rol van de lokale besturen bij de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen?

De spreker zegt nog dat de hoorzittingen heel wat nuttige informatie hebben opgeleverd. Er werd door de geloofsgemeenschappen met veel lof gesproken over de contacten met het kabinet, maar ze zagen ook heel wat elementen die voor verdere bespreking vatbaar zijn. De bespreking van dit ontwerp van decreet is onmiddellijk na de hoorzittingen gevolgd en het was niet mogelijk om al die elementen op zo'n korte termijn te verwerken. Gezien het belang van de nieuwe spelregels

is het van belang dat er regelmatig wordt geëvalueerd om na te gaan of er geen ongewenste effecten zijn.

Tot slot verwijst de spreker naar het aanvoelen van de bedienaars van de erediensten dat het ontwerp van decreet een sfeer van wantrouwen uitstraalt. Maar het moet duidelijk zijn dat dit niet de bedoeling is van dit ontwerp van decreet, dat het er integendeel op gericht is om, door middel van bijkomende criteria, het vertrouwen tussen de overheden en de geloofsgemeenschappen te vergroten. De minister heeft daarom de belangrijke taak om duidelijk te maken dat dit ontwerp van decreet geen blijk van wantrouwen is maar een versterkte basis moet vormen voor een vertrouwensrelatie tussen de verschillende overheden en de geloofsgemeenschappen. Hoe zal de minister dat aanpakken?

1.4. Tussenkomst van Bart Tommelein

Bart Tommelein zegt dat er na vijftien jaar nood is aan een actualisatie van het erkennings-, toezichts- en sanctiekader voor lokale geloofsgemeenschappen. Dat bleek ook zo uit de studie van professor Torfs. Met dit ontwerp van decreet wordt opnieuw rechtszekerheid gecreëerd: de bestaande erkenningscriteria worden verduidelijkt en er worden duidelijke beslissingstermijnen ingevoerd. In die zin neemt de minister zijn verantwoordelijkheid en worden de erkenningscriteria getild naar een niveau dat de 21e eeuw waardig is.

Zo vermijdt men in de toekomst ook de situatie van vandaag, namelijk dat er al in 2014 dossiers werden ingediend waarover de dag van vandaag nog geen beslissing werd genomen. Vanaf nu moet de Vlaamse Regering bij een nieuwe erkenningsaanvraag uiterlijk binnen zestig dagen na afloop van de termijn van vier jaar een beslissing nemen op basis van een tussentijds advies na twee jaar en een eindadvies na vier jaar.

Die proefperiode van vier jaar moet gezien worden als een periode om een grote vorm van zekerheid te hebben dat alle voorwaarden zijn vervuld, dat de samenwerking vanaf dan vlot kan verlopen, dat er al een band is gegroeid met de controlerende overheid. Deze proefperiode ligt in lijn met de studie van professor Torfs, die een periode van drie tot vijf jaar tussen de aanvraag en erkenning had voorgesteld. Het is ook de bedoeling om, door middel van die proefperiode, zo weinig mogelijk repressief te moeten optreden. Indien er toch repressief moet worden opgetreden, gebeurt dat vanaf nu met een getrapte en gedifferentieerde sanctieregeling in plaats van door het bruutweg opheffen van de erkenning.

De spreker stelt dat dit ontwerp van decreet geenszins wil tornen aan de godsdienstvrijheid. De vrijheid van eredienst en de vrije openbare uitoefening ervan worden in het interne recht gewaarborgd door artikel 19 van de Grondwet. Daarnaast is rekening te houden met artikel 21, eerste lid, van de Grondwet, dat zo wordt uitgelegd dat het aan godsdienstige gemeenschappen de vrijheid biedt om zichzelf te organiseren.

Wanneer erediensten via een erkenning aanspraak willen maken op overheidsfinanciering, zijn ze ook aan verplichtingen verbonden. Op basis van onder andere artikel 9 van het EVRM heeft elke godsdienstige gemeenschap uiteraard het recht om zichzelf te organiseren en structuren uit te bouwen met betrekking tot de aspecten die het leven van die gemeenschap uitmaken. De overheid krijgt echter meer speelruimte wanneer de levensbeschouwingen in vrijheid 'instappen', vrijwillig instemmend met de door de overheid in het stelsel opgenomen voorwaarden.

Na de hoorzitting met OCAD en de Veiligheid van de Staat kan de spreker enkel concluderen dat iedereen wint bij een gezonde samenwerking met de geloofsgemeenschappen. Door lokale geloofsgemeenschappen opnieuw te erkennen kan

men van hen immers een bondgenoot maken in de verdere uitbouw van een inclusieve samenleving in Vlaanderen.

Met dit ontwerp van decreet worden de bestaande erkenningscriteria verfijnd en verduidelijkt. De criteria worden transparanter en men zal voorzien in de ondersteuning van de lokale geloofsgemeenschappen. Anderzijds verwacht men van hen dezelfde medewerking en transparantie. Godsdienstvrijheid is fundamenteel, maar er moeten duidelijk grenzen worden gesteld die worden bepaald door de rechtsstaat en de fundamentele grondwaarden die eraan ten grondslag liggen. Lokale geloofsgemeenschappen moeten zich inpassen binnen de contouren van de democratische rechtsstaat.

Bart Tommelein gaat in op enkele erkenningscriteria waar zijn fractie veel waarde aan hecht. Een eerste punt is dat van de buitenlandse financiering en inmenging. Radicalisering is momenteel een belangrijk motief voor kordaat overheidsoptreden op het erediensterrein. Radicalisering kan in een razendsnel tempo plaatsvinden. Bij het bestrijden van die radicalisering is dialoog met religieuze instanties cruciaal. Tijdens de hoorzitting hebben het OCAD en de Veiligheid van de Staat duidelijke signalen gegeven over de noodzaak van dit ontwerp van decreet. Een sleutelelement is de aanpak van buitenlandse financiering. Men moet strikt waken over het gevaar van inmenging, die het 'work in progress' van een inclusieve samenleving kan bedreigen.

Met dit ontwerp van decreet zullen geen door een buitenlandse overheid bezoldigde erediensbedienaars tewerkgesteld worden in lokale geloofsgemeenschappen. Ook zal buitenlandse financiering en ondersteuning verboden worden als die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap of verband houdt met extremisme. Voor Open Vld is het belangrijk dat ze onafhankelijk zijn van buitenlandse financiering of inmenging. Men moet trachten de autonomisering van de erediensten maximaal alle kansen te geven.

De spreker zegt dat men zowel vanuit het federale als vanuit het Vlaamse niveau een heel duidelijke boodschap geeft door te zeggen dat de vrijheid van religie wordt gerespecteerd, maar even duidelijk dat buitenlandse inmenging en buitenlandse financiering verboden is.

Om goed te kunnen beslissen moet een minister over voldoende en correcte informatie beschikken. Dat bleek in het verleden een pijnpunt te zijn. Open Vld is dan ook tevreden met de oprichting van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst. Deze nieuwe dienst is noodzakelijk om correcte en actuele informatie te verschaffen aan de minister, zodat die een gefundeerde beslissing kan nemen inzake het al dan niet voldoen aan de vernieuwde erkenningscriteria. De dienst staat ook in voor de informatie-uitwisseling met onder andere de Veiligheid van de Staat, de politie en de lokale besturen. Sinds de aanslagen van 22 maart 2016 is het duidelijk dat informatie-uitwisseling op vlak van veiligheid van cruciaal belang is.

Uit de hoorzittingen bleek dat er wantrouwen is tegenover de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst. Er werd bijvoorbeeld gesteld dat de activiteiten van de dienst disproportioneel zijn. De spreker wil iedereen op dat vlak geruststellen. In de uitoefening van de bevoegdheden wordt de informatie- en screeningsdienst immers beperkt tot wat redelijkerwijs nodig is. De informatie- en screeningsdienst wordt dus voldoende onderworpen aan een proportionaliteitstoets. De bevoegdheden kunnen niét onbeperkt worden ingezet en moeten steeds in verhouding staan met de welomschreven controleopdrachten van de dienst (finaliteit) én voor zoverre deze redelijkerwijs nodig zijn voor de uitoefening van de controleopdrachten (proportionaliteit). Het uitgangspunt is dat we in een rechtsstaat leven, waar het vermoeden van onschuld steeds primeert. De dienst zal zich ook moeten houden aan

de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De spreker weerlegt in dezen dan ook de bezorgdheid van onder andere professor Adriaan Overbeeke.

Tot slot heeft hij nog enkele vragen aan de minister. Tijdens de hoorzittingen gaven de vertegenwoordigers van de erediensten aan dat ze de oprichting van de informatie- en screeningsdienst met controlebevoegdheden als een wantrouwen aanvoelen ten aanzien van hun lokale geloofsgemeenschappen. Nochtans blijkt uit de memorie van toelichting dat deze dienst ook een ondersteunende en begeleidende rol zal opnemen. Hoe kan de minister de erediensten geruststellen dat met deze dienst geenszins wordt beoogd om een heksenjacht te organiseren op de 1700 erkende lokale geloofsgemeenschappen in Vlaanderen?

Tijdens de hoorzittingen kwam ook meermaals aan bod dat de lokale besturen die het dichtst staan bij hun lokale geloofsgemeenschappen ook een ondersteunende rol moeten kunnen opnemen bij de erkenning. Welke rol wordt in het ontwerp van decreet aan de lokale besturen toebedeeld?

1.5. Tussenkomst van Jeremie Vaneeckhout

Jeremie Vaneeckhout merkt op dat het blijkbaar de bedoeling is dit ontwerp van decreet nog voor het zomerreces af te handelen. Nochtans heeft de commissie nog maar net bijzonder kritische hoorzittingen achter de rug. Daar is uit gebleken dat er op het terrein weinig draagvlak bestaat voor hetgeen hier voorligt. Uit de tussenkomsten van de leden van de meerderheid blijkt niet dat men de intentie heeft om te remediëren aan de tekortkomingen van het ontwerp van decreet. Blijkbaar is het de bedoeling om tot de orde van de dag over te gaan, zonder dat men aan de slag wil gaan met de opmerkingen tijdens de hoorzittingen. De spreker toont zich hierover bezorgd.

Hij heeft één fundamentele vraag voor de minister, met name hoe die zijn ontwerp van decreet zal bijsturen na de input die tijdens de hoorzittingen werd gegeven. Het gaat daarbij niet enkel over de uitvoering maar ook over de essentiële regels van het ontwerp van decreet. De geloofsgemeenschappen hebben unaniem gezegd dat zij de voorbije maanden een goed contact met het kabinet hebben gehad, maar ook dat zij van hun input niets terugvinden in hetgeen finaal in het ontwerp van decreet voorligt. Het is niet enkel de taak van de minister om fijne contacten met het werkveld te onderhouden, maar ook om aan de slag te gaan met hetgeen in de samenleving leeft.

Groen gelooft sterk in actief pluralisme en het geven van een plaats aan de levensbeschouwelijke overtuigingen in de samenleving. In het kader van de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen gaat het daarbij over twee zaken. Enerzijds is dat het monitoren en controleren of mensen en geloofsgemeenschappen zich inderdaad in onze rechtsorde en onze waarden en normen inschakelen. Anderzijds moeten de geloofsgemeenschappen worden verleid om dat te doen. Ze moeten het gevoel hebben welkom te zijn in de samenleving zodat ze die stap willen zetten. Niet de doelstelling van dit ontwerp van decreet is problematisch, maar wel het resultaat. Het ontwerp van decreet schiet als een kanon op een mug. Een aantal aspecten is naïef, zal niet werken of schiet zijn doelstelling voorbij. Alle geloofsgemeenschappen krijgen het moeilijker en er worden drempels opgelegd die niet nuttig zijn.

Niettemin ziet de spreker ook twee positieve aspecten aan het ontwerp van decreet. Een eerste is dat er gelaagdheid en proportionaliteit in de sanctioneringsmechanismen wordt ingebouwd. Een tweede goede zaak is dat er na vijf jaar stilstand 'iets' voorligt, een richting of perspectief voor de geloofsgemeenschappen die een erkenning willen krijgen. Het 'iets' is evenwel niet iets waar Groen achter kan staan.

Er wordt een informatie- en screeningsdienst met brede bevoegdheden opgericht. De vraag is hoever die bevoegdheden precies reiken. Het is uiteraard legitiem dat de overheid bepaalde voorwaarden oplegt als die erediensten gaat erkennen en financieren. Maar daar zijn ook limieten aan. De vraag is hoever men kan gaan in het de facto inperken van de vrijheid van godsdienst en vereniging. Het wordt een juridische uitdaging om dat afdoende te stutten.

De rol van de lokale besturen wordt in het ontwerp van decreet miskend. Dat bleek zowel uit het standpunt van de VVSG als van de VVP. Uit het rapport-Torfs blijkt dat de kennis van de lokale geloofsgemeenschap eigenlijk lokaal en provinciaal zit. Toch worden er in dit ontwerp van decreet een aantal zaken naar het Vlaamse niveau getrokken. Nochtans staat er juridisch niets in de weg om de betrokkenheid van de gemeenten en de provincies te verhogen.

Het ontwerp van decreet creëert een aantal onnodige drempels. Er wordt bijvoorbeeld heel wat administratieve overlast in het leven geroepen. In Vlaanderen zijn er tal van organisaties die met aanzienlijk minder administratieve overlast middelen van de Vlaamse overheid krijgen. Het is opmerkelijk dat de Vlaamse overheid de geloofsgemeenschappen zo streng wil controleren. Men zou beter een fijnmazig systeem ontwikkelen dat bij eventuele problemen in werking kan treden.

De wachtperiode is inhoudelijk problematisch. Er is in Vlaanderen geen enkele organisatie of vereniging die vier jaar op een erkenning moet wachten, maar blijkbaar kan men niet streng genoeg zijn als het over geloof gaat. Een wachtperiode van vier jaar betekent ook dat de eerste erkenningen pas in 2025 zullen volgen. Misschien zit deze Vlaamse Regering niet te wachten op veel gevoelige erkenningsdossiers.

De spreker meent dat dit ontwerp van decreet een schijnantwoord biedt op de verkiezingsoverwinning van Vlaams Belang in 2019. Men vergeet echter een eigen project te ontwikkelen. De Vlaamse Regering heeft geen eigen visie over de plaats van de geloofsgemeenschappen in de samenleving en hoe men daarmee als Vlaamse overheid aan de slag kan. Dit resulteert in een non-decreet dat allerlei extra drempels en administratieve overlast creëert en enkele bedenkelijke juridische keuzes maakt.

Waarom doet men dit eigenlijk? Welk probleem wil men precies aanpakken? De spreker verwijst naar de radicalisering en het inbedden van de islam in de Vlaamse samenleving. De genodigde van het OCAD heeft tijdens de hoorzittingen gezegd dat het probleem van radicalisering en extremisme zich doorgaans niet in de moskeeën of kerken situeert. De echte problemen zitten online. Dat betekent niet dat er zich in geen enkele geloofsgemeenschap een probleem stelt, maar dat rechtvaardigt niet dat er een dergelijke mastodont op de geloofsgemeenschappen wordt losgelaten.

Door het creëren van onnodige drempels en extra administratieve overlast en door een signaal van wantrouwen naar de geloofsgemeenschappen uit te zenden, zullen de geloofsgemeenschappen minder geneigd zijn om zich in het systeem van erkenning in te schakelen en om de dialoog met de Vlaamse samenleving aan te gaan. Voor sommige geloofsgemeenschappen zal het ontwerp van decreet een ontradend effect hebben om die stappen te zetten. Dit lijkt niet de juiste manier van aanpak voor een minister die bevoegd is voor het samenleven. Er is vandaar bijsturing van het ontwerp van decreet nodig ten einde een antwoord te bieden op de problemen waar de minister zegt een antwoord op te willen bieden.

Tijdens de hoorzittingen werden vragen gesteld bij de financiering van de lokale geloofsgemeenschap vanuit het buitenland. Hoe zal dat in de praktijk worden

gecontroleerd? Over de controle op het giftenregister is gezegd dat het quasi onmogelijk is om dat op een goede manier te organiseren.

Wat is de definitie van een lid van een geloofsgemeenschap? Tijdens de hoorzitting werd geopperd dat mensen zich tegenwoordig vaker aanhanger van verschillende religies noemen. In welke mate past dat in de definitie van een lid van een geloofsgemeenschap? Enkel al de benadering van het 'lid van een geloofsgemeenschap' toont aan dat dit ontwerp van decreet de voeling mist met wat religie in het leven van mensen en in de samenleving betekent of kan betekenen. Het ontwerp van decreet vertrekt van een hokjesdenken dat totaal niet beantwoord aan de realiteit van geloof in de samenleving. De spreker ergert zich hier enorm aan. Op welke manier zullen de controles worden aangepakt? Hoe ver zal men daarin gaan? Hoe kunnen mensen worden aangesproken op het feit dat ze zich als lid van een bepaalde geloofsgemeenschap zien? De spreker vindt het ook bizar dat er nu plots een grote noodzaak tot het aanleggen van registers wordt aangevoeld.

Hij wijst verder op het verschil tussen het eredienstbestuur en de geloofsgemeenschap zelf. Als het gaat over de geloofsgemeenschap mag men niet ingrijpen in de vrijheid van de inhoudelijke organisatie van die geloofsgemeenschap. Verder verwijst de spreker naar de onduidelijkheid over de rol van de verschillende beleidsniveaus, bijvoorbeeld het verband tussen OCAD en de Veiligheid van de Staat en de op te richten informatie- en screeningsdienst.

Jeremie Vaneeckhout besluit dat Groen dit ontwerp van decreet niet zal steunen. Hij roept de minister op om tijdens het zomerreces rustig aan de slag te gaan met de opmerkingen tijdens de hoorzittingen en opnieuw het gesprek met de geloofsgemeenschappen aan te gaan.

1.6. Tussenkomst van Maxim Veys

Maxim Veys zegt dat Vooruit het principieel eens is met het feit dat er goede voorwaarden/afspraken met lokale geloofsgemeenschappen nodig zijn. Goede afspraken maken immers goede vrienden en geloofsgemeenschappen spelen een belangrijke rol in de samenleving. Positieve samenwerking is dus cruciaal, ook met het oog op integratie en de strijd tegen radicalisering. Criteria zoals financiële onafhankelijkheid, transparantie, een goede band tussen geloofsgemeenschap en bedienaar van eredienst en de ruimere samenleving, het niet aanzetten tot haat en discriminatie, zijn logisch en fair. Het betreft criteria die voor veel geloofsgemeenschappen sowieso vanzelfsprekend zijn.

Eveneens positief is dat er veel terechte en grondige aanpassingen aan het ontwerp van decreet werden aangebracht na adviezen van onder andere de Raad van State en de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog. Ook het feit dat er na jaren van stilstand rond de erkenningen een perspectief wordt geboden, krijgt een positieve vermelding.

Vooruit is het eens met het uitgangsprincipe van het ontwerp van decreet en kan dus vele bepalingen goedkeuren. Maar de spreker wil toch de aandacht vestigen op een aantal bezorgdheden over de concrete uitwerking van het ontwerp van decreet zoals die tijdens de hoorzittingen werden aangebracht. Men moet streven naar een constructieve samenwerking, zonder dat het een negatief pestverhaal wordt met eenzijdig opgelegde verplichtingen.

Uit de hoorzittingen is gebleken dat de geloofsgemeenschappen zich geviseerd voelen. Ze verwijzen bijvoorbeeld naar de extra administratieve lasten. Hoe zal men de geloofsgemeenschappen daarbij ondersteunen? Hoe zal men vanuit het lokale maar ook het gewestelijke niveau ervoor zorgen dat de lokale geloofsgemeenschappen aan de veelheid van nieuwe administratieve verplichtingen kunnen

voldoen? De VVSG is van oordeel dat dit niet mogelijk is zonder verhoogde personeelsinzet. Hoe evalueert de minister dit gegeven? Vertrekt hij vanuit de bestaande capaciteit bij de lokale en provinciale overheden of zal hij die versterken?

De doelstelling moet zijn dat zoveel mogelijk geloofsgemeenschappen meestappen in dit verhaal van onafhankelijkheid en samenwerking. Hoe valt dit te rijmen met de wachtperiode van vier jaar? Valt niet te vrezen dat vele geloofsgemeenschappen geen erkenning zullen aanvragen?

Hoewel het aanpakken van radicalisering niet de hoofddoelstelling is van het ontwerp van decreet, speelt het er wel een belangrijke rol in. Men mag echter niet naïef zijn. Met enkel dit ontwerp van decreet zal men de radicalisering niet tegengaan. De gebedshuizen zijn immers niet de plaats waar de radicalisering vorm krijgt. Dat gebeurt hoofdzakelijk online, zo bleek uit de toelichting van het OCAD. Men moet ervoor opletten dat men de geloofsgemeenschappen niet onder de radar duwt. Hoe ziet de minister de ondersteuning van de geloofsgemeenschappen? Is hij bereid om het gesprek met hen opnieuw aan te gaan?

Professor Overbeeke vergeleek dit ontwerp van decreet met een pneumatische boormachine die deel uitmaakt van het instrumentarium van een tandarts. Volgt de minister die redenering? Wie zal er toezicht houden op de werking van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst? Hoe zal men ervoor zorgen dat haar bevoegdheden proportioneel worden ingevuld? Tijdens de hoorzitting werd ook opgemerkt dat het twijfelachtig is of de mogelijkheid om zonder voorafgaande waarschuwing binnen te treden in alle gebouwen van de eredienst de grondwettigheidstoets wel zal doorstaan. Zo zouden mogelijk ook de joodse badhuizen hieronder kunnen vallen. Het spreekt voor zich dat men zeer omzichtig met dergelijke zaken moet omgaan. Kan de minister hierover verduidelijking bieden?

Ook de meerjarenplanning van de lokale en provinciale besturen werd tijdens de hoorzittingen aangehaald. In welke mate werd hiermee rekening gehouden? Hoe bekijkt dat minister dat budgettair?

Wat is de mening van de minister over de opmerking van de VVSG dat het niet kan dat de Vlaamse overheid geen beslissing neemt binnen de voorziene termijn, waardoor de geloofsgemeenschap zich tot de Raad van State moet wenden? Er waren ook opmerkingen over de woordkeuze in het ontwerp van decreet. Is de minister bereid nog een toilettage van de tekst uit te laten voeren?

Maxim Veys concludeert dat dit ontwerp van decreet een positieve stap kan zijn om een goede samenwerking met geloofsgemeenschappen op te bouwen, om goede afspraken te maken en samen aan hetzelfde zeel te trekken. Veel zal afhangen van de uitwerking van het ontwerp van decreet en de bereidheid om de lat ook voor de overheid hoog te leggen door ondersteuning te bieden waar nodig en een constructieve dialoog te blijven aangaan. Het is belangrijk om samen met de geloofsgemeenschappen naar hetzelfde doel toe te werken, namelijk radicalisering tegengaan en streven naar een vrije, integere, onafhankelijke geloofsbeleving die ingebed is in de Vlaamse gemeenschap. Bij een groot deel nieuwe Vlamingen met een migratieachtergrond is de wil aanwezig om te autonomiseren, om te evolueren naar een moderne, meer Europese manier van beleving van de godsdienst. Men moet gaan naar een respectvolle relatie van vertrouwen en samenwerking, waarbij de neuzen in dezelfde richting staan zodat men samen vooruit kan gaan.

2. Eerste reactie van de minister (vergadering van 13 juli 2021)

Minister *Bart Somers* dankt de commissieleden voor hun tussenkomsten, vragen en bedenkingen bij dit ontwerp van decreet. Hij zegt dat zingeving op basis van een geloofsovertuiging in een seculiere samenleving een erg belangrijke plaats

inneemt. Er is geen enkel land waarin de overheid eenzelfde relatie onderhoudt met de geloofsgemeenschappen als ons land. Gesteld dat men vandaag van een blanco blad zou kunnen vertrekken, zou men die relatie wellicht op een andere manier organiseren. Er is ook het feit dat de bevoegdheid over de geloofsgemeenschappen verdeeld is over de federale en het Vlaamse beleidsniveau, wat een extra uitdaging met zich meebrengt.

Het is fundamenteel dat die relatie goed wordt georganiseerd, rekening houdend met de gewijzigde omstandigheden. Historisch was er in ons land slechts één geloofsgemeenschap die een sterke positie innam, namelijk de rooms-katholieke. Sindsdien zijn er verschillende andere geloofsgemeenschappen erkend. Die diversiteit is een rijkdom maar vormt tegelijk ook een uitdaging. De vraag is hoe de geloofsgemeenschappen een positieve rol kunnen vervullen in een levensbeschouwelijk divers Vlaanderen. De overheidsmiddelen moeten op een positieve manier worden ingezet en men moet tegelijk zeker zijn dat met die middelen doelstellingen worden nagestreefd die in overeenstemming zijn met de grondwettelijke vrijheden die door de samenleving worden gekoesterd.

Met dit doel voor ogen werd voorliggend ontwerp van decreet opgesteld. Daarover werden uitgebreide hoorzittingen georganiseerd. In de tussenkomsten van de leden werd daar uitvoerig naar verwezen. De minister wil daar op een goede en gestructureerde manier op kunnen antwoorden. Sommige bezorgdheden vragen een helder antwoord. Sommige opmerkingen waren niet altijd juist en dan is het van belang dat er een correct antwoord op wordt geformuleerd. Vandaar wil de minister de tijd nemen om de informatie uit de hoorzittingen te laten bezinken en zijn antwoorden grondig voor te bereiden. De werkzaamheden zouden dan kunnen worden hervat na het zomerreces, waarna dan de eventuele amendering en stemming kunnen plaatsvinden.

De *commissievoorzitter* merkt op dat de indiener van het ontwerp van decreet meester blijft van zijn initiatief en stelt voor dat de commissie instemt met het voorstel van de minister. De commissie sluit zich hier unaniem bij aan.

3. Antwoorden van de minister (vergadering 5 oktober 2021)

Minister *Bart Somers* zegt dat er op basis van de opmerkingen tijdens de hoorzittingen verder werd gewerkt aan het ontwerp van decreet, hetgeen heeft geresulteerd in een aantal amendementen die door de meerderheidspartijen zullen worden ingediend.

3.1. Antwoorden op algemene vragen

Evaluatie van het decreet

Op de vragen van Maaike De Vreese en Katrien Partyka op welke manier het decreet zal worden geëvalueerd, antwoordt de minister dat er via een amendement zal worden voorzien dat de Vlaamse Regering over vijf jaar een evaluatie over de toepassing en doeltreffendheid van dit decreet aan het Vlaams Parlement voorlegt.

Gebruik van het Nederlands tijdens vieringen

De minister stelt dat deze kwestie werd besproken op de zitting van 1 oktober 2021 van de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog. De erediensten gaven aan dat het taalgebruik tijdens liturgische vieringen tot de autonomie van de erediensten behoort. Als besturen van de erediensten dienen ze wel als openbare instellingen de Nederlandse bestuurstaal na te leven, bijvoorbeeld tijdens de vergaderingen of in hun contacten met derden.

Oprichting van een Vlaamse kamer binnen het Executief van de Moslims van België

De minister stelt dat de federale minister van Justitie het EMB subsidieert en erkent. De federale minister heeft vanuit deze bevoegdheden en binnen de grenzen van het principe van de scheiding van kerk en staat, de duidelijke boodschap gegeven aan het EMB om voor 2022 met echte hervormingsplannen voor de dag te komen rond volgende elementen:
– meer representativiteit op het vlak van taalgroepen (Nederlandstaligen en Franstaligen) en geloofsstrekkingen binnen de islam;
– meer transparantie over de werking, de verenigingen en organen van het EMB;
– geen buitenlandse inmenging in de structuren van het EMB.

Momenteel heeft het EMB een intern vernieuwingsproces opgestart dat de basis moet vormen voor een vernieuwd EMB, met onder andere een evenwichtige vertegenwoordiging van moslims, bijvoorbeeld via een Vlaamse kamer voor Vlaamse moslims. Het EMB heeft hiertoe tot eind 2021 de tijd gekregen van de minister van Justitie. De minister is benieuwd wat het resultaat hiervan zal zijn gelet op de complexe werking van het EMB.

De minister toont zich een sterke voorstander van een Vlaamse kamer die exclusief bevoegd is voor de behandeling van Vlaamse materies (erkenningen, aanstellingen islamleerkrachten enzovoort). Hij heeft juridisch laten onderzoeken of Vlaanderen eigen representatieve organen kan erkennen. Dat bleek echter niet mogelijk aangezien dit een exclusief federale bevoegdheid is. Deze bevoegdheid kan enkel via een staatshervorming worden overgedragen naar de deelstaten.

Diyanet

Op de vraag van Chris Janssens hoe de minister zal omgaan met de Diyanetstructuur, antwoordt de minister dat er niet wordt gewerkt op basis van een collectieve erkenningsbeoordeling van alle lokale geloofsgemeenschappen die tot een bepaalde denominatie behoren. Het gaat telkens om een individuele beoordeling van iedere lokale geloofsgemeenschap, ongeacht tot welke denominatie ze behoort.

In het ontwerp van decreet worden wel een aantal hefbomen ingeschreven die ervoor zorgen dat ongewenste buitenlandse beïnvloeding kan aangepakt worden. De minister geeft volgende voorbeelden:
– verbod op door een buitenlandse overheid bezoldigde bedienaars van de eredienst;
– verbod op buitenlandse financiering of ondersteuning van een lokale geloofsgemeenschap die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van die lokale geloofsgemeenschap;
– een toezichtinstantie met de nodige bevoegdheden om controles te verrichten.

Financiering van de erediensten

Indien men vandaag van een wit blad zou kunnen beginnen, zou de minister de relatie met de geloofsgemeenschappen anders structureren. Hij dient echter te werken binnen de grenzen van het Vlaamse regeerakkoord en moet rekening houden met een aantal tradities en realiteiten die ons land al ruim tweehonderd jaar kenmerken. In dit ontwerp van decreet worden die tradities en de grondwettelijke verhoudingen gerespecteerd.

Samenwerking met de federale overheid

De minister verwijst naar het driemaandelijks interfederaal overleg tussen de federale overheid, de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap. Op dit overleg zijn de kabinetten en de administraties van de federale en regionale ministers bevoegd

voor de erediensten vertegenwoordigd. Het ontwerp van decreet werd op dit interfederaal overleg toegelicht en besproken. De federale overheid en de andere regio's hebben positief gereageerd op het verbod op bezoldigde bedienaars van de eredienst door een buitenlandse overheid. Er werd eveneens bilateraal overleg gepleegd met de federale overheid ten einde informatie uit te wisselen.

Het bepalen van de voorwaarden van bezoldiging van bedienaars van de eredienst is een federale aangelegenheid. Momenteel is het zo dat enkel bedienaars van erkende lokale geloofsgemeenschappen een bezoldiging kunnen ontvangen van de federale overheid. Het Vlaamse Gewest is bevoegd voor de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten. De minister ziet dan ook geen tegenstrijdigheden tussen de federale en de Vlaamse bevoegdheden.

Ondersteuning lokale geloofsgemeenschappen

De minister zal de lokale geloofsgemeenschappen ondersteunen bij de toepassing van de nieuwe erkenningsregels door middel van onder andere een laagdrempelige brochure over de nieuwe erkenningsregels en het organiseren van overlegmomenten met representatieve organen. Hij zal een eenvoudig en toegankelijk digitaal systeem laten ontwikkelen waarbij alle documenten via één kanaal aan alle betrokken overheden bezorgd kunnen worden. Dit ICT-platform is momenteel in ontwikkeling.

Aan de representatieve organen worden in het nieuwe Erkenningsdecreet inderdaad heel wat engagementen gevraagd. Op basis van gesprekken met de hoofden van de erediensten en gelet op hun vraag tijdens de hoorzittingen naar een financiele ondersteuning, heeft de minister aan zijn kabinet en ABB de opdracht gegeven om hierover met de erediensten samen te zitten. Inmiddels heeft in september 2021 een eerste overlegmoment plaatsgevonden om te bekijken welke voorstellen de erediensten zelf hebben. Gelet op de lopende gesprekken wil de minister hier niet op ingaan. Maar de dialoog wordt wel gevoerd om te kijken in hoeverre er ondersteuning kan worden geboden om de extra administratieve lasten, zeker in de startfase, op te vangen.

Rechtszekerheid rond tijdige beslissing

De minister verklaart dat de stelling van de VVSG dat de Vlaamse Regering na de termijn van vier jaar niet hoeft te beslissen, niet correct is. Het ontwerp van decreet bepaalt duidelijk dat de Vlaamse Regering een beslissing neemt binnen de voorziene termijnen (en bijvoorbeeld niet: 'kan' een beslissing nemen). Bovendien staat in de memorie van toelichting uitdrukkelijk: "Uiterlijk zestig dagen na het einde van de gewone en de verlengde wachtperiode moet de Vlaamse Regering een beslissing nemen omtrent de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap."

De Vlaamse Regering erkent het belang van rechtszekerheid om stappen te kunnen ondernemen tegen een stilzittend bestuur. Daarom verduidelijkt de memorie van toelichting de stappen die via de Raad van State ondernomen kunnen worden indien er geen beslissing wordt genomen binnen de voorgeschreven beslissingstermijn. De minister is er dan ook van overtuigd dat de interpretatie van de VVSG in dezen fout is.

Terminologie

De minister stelt vast dat er opmerkingen waren over een inconsequent gebruik van terminologie in het ontwerp van decreet. Hij antwoordt dat het inconsequent gebruik van terminologie vervat zit in het Eredienstendecreet van 7 mei 2004, niet in het nieuwe Erkenningsdecreet. Een voorbeeld van terminologische inconsequenties in het Eredienstendecreet is het feit dat er geen onderscheid wordt gemaakt

tussen de benaming van de lokale geloofsgemeenschap enerzijds en het bestuur van de eredienst voor de protestantse, de israëlitische en de islamitische eredienst anderzijds. Daardoor lijkt de openbare instelling samen te vallen met de lokale geloofsgemeenschap.

In het voorliggende ontwerp van decreet wordt gebruikgemaakt van een algemene en consequente terminologie (zie definities in artikel 4), maar werd wel de samenhang met het Eredienstendecreet behouden. Om die samenhang te behouden, wordt in de definitie verduidelijkt welke begrippen er in het Eredienstendecreet gehanteerd worden.

Na de inwerkingtreding van het Erkenningsdecreet kunnen, indien noodzakelijk en nuttig, de regels omtrent de organisatie en werking van besturen van de eredienst zoals vastgelegd in het Eredienstendecreet herbekeken worden. Een eredienstenneutrale terminologie kan hierbij ook herbekeken worden.

Rol van de lokale besturen

De minister is het niet eens met de stelling van professor Torfs dat met dit ontwerp van decreet de bevoegdheden van lokale besturen verminderd worden. De lokale en provinciale besturen worden sterk betrokken bij zowel de erkenningsprocedure als het blijvende toezicht op de besturen van de eredienst. De lokale besturen staan het dichtst bij hun lokale geloofsgemeenschappen en zijn dus ook het best geplaatst om met hen in dialoog te gaan. Die cruciale rol voor de lokale en provinciale besturen werd ook al erkend in het Eredienstendecreet van 7 mei 2004 en het erkenningsbesluit van 30 september 2005.

Concreet geeft het nieuwe decreet aan de lokale besturen als toezichthoudende overheden meer tools om hun toezichtstaak beter te kunnen uitoefenen. De minister geeft hiervan een aantal voorbeelden:
- het onderhouden van duurzame contacten met de lokale overheid/lokale gemeenschap van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;
- lokale besturen ontvangen de gegevens van de leden van het bestuursorgaan/voorlopig bestuursorgaan, bedienaars en hun vervangers;
- tijdens de wachtperiode ontvangt het lokaal bestuur de financiële documenten van de lokale geloofsgemeenschap;
- het lokaal bestuur ontvangt alle wijzigingen die van belang zijn voor de erkenningscriteria;
- het lokaal bestuur ontvangt verslagen van de vergaderingen tijdens de wachtperiode;
- het lokaal bestuur verleent advies bij de erkenningsprocedure;
- het lokaal bestuur kan inzage vragen in het giftenregister;
- advies verlenen bij de opheffingsprocedure;
- advies verlenen bij de procedure van de gebiedswijziging;
- advies verlenen bij de procedure van de samenvoeging.

Hieruit blijkt dat de lokale besturen ook in het nieuwe decreet een belangrijke rol te vervullen hebben. Een en ander zal normalerwijze niet leiden tot bijkomende inzet van het personeel bij de lokale besturen en noopt evenmin tot werving van extra personeel of meerkosten voor de lokale en provinciale besturen.

Het Erkenningsdecreet legt voornamelijk verplichtingen op aan lokale geloofsgemeenschappen om in het licht van transparantie alle nodige gegevens te bezorgen aan het lokaal bestuur of de provincie als toezichthoudende overheden. Het Erkenningsdecreet versterkt eigenlijk de bestaande toezichtstaak van de gemeente en de provincie doordat ze in tegenstelling tot de huidige regeling wel alle nodige info zullen ontvangen. Het gaat bijvoorbeeld om:

– de gegevens van de leden van het bestuursorgaan/voorlopig bestuursorgaan, bedienaars en hun vervangers;
– de financiële documenten van de lokale geloofsgemeenschap;
– alle wijzigingen die van belang zijn voor de erkenningscriteria;
– verslagen van de vergaderingen tijdens de wachtperiode.

Daarnaast vallen een aantal taken van gemeente/provincie weg. Zo moeten ze geen advies meer verlenen voor de opheffing van de erkenning van annexekerken en kapelanijen. Ook het verslag inzake maatschappelijke relevantie, dat jaarlijks bij het budget wordt ingediend, valt weg.

De minister geeft nog mee dat lokale geloofsgemeenschappen deel uitmaken van een lokale samenleving. Het is dan ook evident dat een lokaal bestuur zelf investeert in een duurzame relatie met haar lokale geloofsgemeenschappen.

Bijsturing van het ontwerp van decreet na de hoorzittingen

De minister zegt dat een aantal amendementen vanwege de meerderheidspartijen mogen worden verwacht. Het gaat vooral om verfijningen en verduidelijkingen. Daardoor speelt men in op een aantal terechte bekommernissen die vanwege de geloofsgemeenschappen op de hoorzittingen aan bod kwamen. Bij wijze van voorbeeld verwijst de minister naar het giftenregister. De minimumdrempel voor inschrijving zal op 1000 euro worden gelegd in plaats van op 500 euro.

Er zullen ook een aantal verduidelijkingen worden aangebracht aan de werking van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst, zodat die steeds proportioneel en enkel bij noodzakelijkheid optreedt. Sommige lasten worden verminderd. Zo hoeft een geloofsgemeenschap niet langer op voorhand alle verbonden entiteiten systematisch in kaart te brengen, maar dit kan wel worden opgevraagd als er daartoe een reden bestaat. De adviesbevoegdheid van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst wordt ook versterkt, in die zin dat ze altijd advies zal moeten uitbrengen. Wat de erkenning betreft, wordt op het ogenblik van de erkenningsbeslissing de lat op tweehonderd leden behouden. Maar men zal niet jaar na jaar gaan controleren of die tweehonderd leden nog steeds aanwezig zijn. Dit zou ook een probleem van controle stellen. Mensen kunnen immers niet verplicht worden om zich al dan niet gelovig te verklaren.

Sommige commissieleden stelden de vraag of de geloofsgemeenschappen niet zullen afzien van de erkenningsaanvraag gelet op de wachttijd van vier jaar en de extra verplichtingen. De minister is overtuigd van het tegendeel omdat er heel wat voordelen worden geboden voor de lokale geloofsgemeenschappen die de aanvraag voor een erkenning aantrekkelijk maken:
– erkende lokale geloofsgemeenschappen vormen als openbare instellingen een belangrijke partner voor de overheid;
– de erkenning brengt heel wat financiële voordelen met zich mee voor lokale geloofsgemeenschappen (tegemoetkoming in de exploitatiekosten; tegemoetkoming in de investering in de gebouwen van de eredienst; ter beschikking stellen van een woning van de bedienaar van de eredienst of toekenning van een woonstvergoeding aan de eredienstbedienaar; bedienaars hebben recht op bezoldiging en pensioen vanwege federale overheid; voordelen voortvloeiend uit andere regelgeving, zoals een arbeidskaart voor bedienaars van buiten de EU of een vrijstelling van de onroerende voorheffing voor de gebouwen waarbinnen de eredienst functioneert);
– er zal voldoende administratieve ondersteuning worden geboden. Er komt bijvoorbeeld een infodossier met erkenningsverplichtingen en de wijze van indiening van de erkenningsaanvraag;

– ook tijdens het traject van vier jaar krijgen de lokale geloofsgemeenschappen ondersteuning en begeleiding van ABB en de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst.

Vanuit die context denkt de minister dat er wel degelijk interesse zal zijn bij de lokale geloofsgemeenschappen om een erkenning aan te vragen. Hij denkt dat het zal gaan om enkele tientallen extra erkenningsaanvragen van vooral orthodoxe, protestantse en islamitische geloofsgemeenschappen.

Verhouding lokale geloofsgemeenschap en bestuur van de eredienst

Er werd gevraagd of het ontwerp van decreet wel voldoende rekening houdt met het verschil tussen besturen van de eredienst en lokale geloofsgemeenschappen. De minister antwoordt dat het ontwerp van decreet een duidelijk onderscheid invoert tussen het bestuur van de eredienst en de lokale geloofsgemeenschap. Hij verwijst naar de definities in artikel 4, 3° en 9°.

De Vlaamse Regering erkent de lokale geloofsgemeenschap (dit is een groep personen die dezelfde door de federale overheid erkende eredienst op een bepaald grondgebied in een daartoe bestemde plaats beoefent) en de gebiedsomschrijving als de lokale geloofsgemeenschap kan aantonen dat zij aan de erkenningsvoorwaarden voldoet. Door de erkenning wordt een bestuur van de eredienst opgericht. Dit is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid belast met het beheer van de temporaliën van de erkende eredienst op een bepaald grondgebied. De lokale geloofsgemeenschap, meestal een vzw, blijft bestaan naast het bestuur van de eredienst. De lokale geloofsgemeenschap heeft vaak ook een veel ruimere taakstelling dan het bestuur van de eredienst. Eenmaal een bestuur van de eredienst is opgericht zijn de erkenningsverplichtingen en de verplichtingen van het Eredienstendecreet van toepassing op het bestuur van de eredienst (en dus niet op de lokale geloofsgemeenschap).

Negatieve ondertoon van het ontwerp van decreet

De minister ontkent dat het ontwerp van decreet een sfeer van wantrouwen uitstraalt tegenover de lokale geloofsgemeenschappen. Hij is integendeel van oordeel dat men met dit ontwerp van decreet een periode van wantrouwen afsluit en men terug probeert te bouwen aan een vernieuwd en versterkt vertrouwen. Men komt uit een periode van impasse die veroorzaakt werd door een slechte informatiepositie. Door het gebrek aan informatie kon men moeilijk beoordelen of de te erkennen en de reeds erkende geloofsgemeenschappen wel voldeden aan alle voorwaarden om erkend te worden of te blijven. Dankzij dit ontwerp van decreet is die impasse achter de rug. De informatiepositie wordt versterkt en er wordt een beter kader gecreëerd waarbinnen geloofsgemeenschappen en erkende besturen kunnen functioneren.

De minister zegt dat hij de dialoog met de erediensten wil blijven voeren door voldoende overlegmomenten te organiseren met de vertegenwoordigers van de representatieve organen en de VILD. Er zal voor een goede administratieve begeleiding (infodossier, aanvraagformulieren, communicatie op de website) worden gezorgd, alsook ondersteuning door de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst en ABB. Het ontwerp van decreet biedt bovendien de mogelijkheid om tekortkomingen recht te zetten en niet direct over te gaan tot zware sancties. Dit biedt mogelijkheden om gedifferentieerd op te treden tegenover de verschillende lokale geloofsgemeenschappen.

3.2. Erkenningsverplichtingen

Verbod op buitenlandse bezoldiging van de bedienaar van de eredienst

De vraag werd gesteld waarom in dit verband met een overgangstermijn van twee jaar wordt gewerkt. De minister antwoordt dat dit een redelijke termijn is voor een bestuur van de eredienst om in voorkomend geval een nieuwe bedienaar te zoeken. Uiteraard kan men wel onmiddellijk optreden als een bedienaar van de eredienst extremistische uitspraken doet. Het verbod in kwestie is enkel van toepassing op buitenlandse overheden. Het gaat om een concretisering van het gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning. Indien een bedienaar van de eredienst niet door het buitenland wordt betaald maar er is wel sprake van buitenlandse beïnvloeding waardoor de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap wordt aangetast of er aanzetten zijn tot extremisme, is het evident ook mogelijk om onmiddellijk op te treden.

Gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering

In het kader van de erkenningsprocedure zal de lokale geloofsgemeenschap tijdens de vierjarige wachtperiode een giftenregister moeten bijhouden van giften die ze tijdens de wachtperiode ontvangt. Bij de verkorte erkenningsprocedure, waarvoor er geen wachtperiode is, bevat de erkenningsaanvraag een overzicht van alle giften in natura of in contanten met betrekking tot de materiële aspecten van de eredienst waarvan de lokale geloofsgemeenschap de twee voorgaande jaren rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde was. Hier is er sprake van een retroactieve controle die twee jaar teruggaat.

Wat de niet-erkende geloofsgemeenschappen betreft, heeft het Grondwettelijk Hof (arrest nr. 203/2019 van 19 december 2019) geoordeeld dat de decreetgever niet bevoegd is om een registratieprocedure vast te stellen die van toepassing is op de plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erediensten die niet door de federale overheid zijn erkend. Gelet op de vrijheid van vereniging en de vrijheid van eredienst kunnen eredienstgebouwen niet gesloten worden. Enkel de burgemeester heeft de bevoegdheid om in uitzonderlijke omstandigheden publiek toegankelijke inrichtingen tijdelijk te sluiten (artikel 134ter, 134quater en 134septies van de Nieuwe Gemeentewet).

Indien er zich een probleem stelt met een lokale geloofsgemeenschap waarvan de erkenning werd ingetrokken, kan een burgemeester desgevallend overgaan tot een tijdelijke sluiting of een klacht indienen. Bovendien kan het Openbaar Ministerie de ontbinding vorderen van de vzw, hetgeen na een gerechtelijke uitspraak kan leiden tot een definitieve sluiting van het gebouw. Het intrekken van een erkenning kan dus wel degelijk verregaande gevolgen hebben, kan een mechanisme in gang zetten dat veel verder gaat dan de loutere intrekking van de erkenning.

Minimumaantal leden van de lokale geloofsgemeenschap

De minister kondigt aan dat er hieromtrent een amendement zal worden ingediend door de meerderheidspartijen. De studie van professor Torfs beveelt aan om een ‘duidelijk minimumaantal leden’ als erkenningscriterium vast te leggen waaraan een lokale geloofsgemeenschap moet voldoen. Dit is nodig om een objectieve houvast te hebben om de maatschappelijke relevantie van een lokale geloofsgemeenschap mee te beoordelen en om geen al te kleine geloofsgemeenschappen te erkennen. De studie-Torfs geeft geen specifiek minimumaantal maar verwijst wel naar het Brussels erkenningsmodel waar een minimumaantal van tweehonderd leden geldt.

Aangezien de invulling van het begrip 'lid van de lokale geloofsgemeenschap' behoort tot het grondwettelijk verankerde principe van de godsdienstvrijheid is het aan het representatief orgaan om aan de Vlaamse Regering door te geven hoeveel leden een lokale geloofsgemeenschap telt. Deze bevestiging doet geen afbreuk aan het recht om zijn geloof niet kenbaar te maken of meerdere religies aan te hangen.

In het amendement in kwestie houdt men op het ogenblik van de erkenning nog steeds rekening met het getal van tweehonderd leden, dit om de maatschappelijke relevantie van de geloofsgemeenschap te toetsen, maar nadien zal dat criterium niet meer worden gehanteerd. Men kan dus zijn erkenning niet verliezen als men nog slechts honderd of honderdvijftig leden vermoedt. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de bekommernissen van een geloofsgemeenschap die vreest dat een aantal van zijn erkende geloofsgemeenschappen in de praktijk onder de tweehonderd leden is gezakt.

Anonieme giften

Anonieme giften zijn steeds mogelijk. In het initiële ontwerp van decreet is er sprake van het feit dat de identificatiegegevens van de schenker geregistreerd moeten worden vanaf een bedrag van 500 euro. Via een amendement zal dat bedrag tot 1000 euro worden opgetrokken. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan een vraag van de verschillende vertegenwoordigers van de geloofsgemeenschappen. De minister geeft mee dat de witwaswetgeving de lat legt op een bedrag van 3000 euro maar in het kader van dit ontwerp van decreet wordt gekozen voor het bedrag van 1000 euro. Van giften boven de 1000 euro wil men graag weten wie de gift heeft gedaan.

De Raad van State merkt in zijn advies op dat de invoering van een giftenregister en een verbod op anonieme giften aanvaardbaar zijn in het licht van de doelstelling om na te kunnen gaan of er geen sprake is van ongeoorloofde financiering. De Raad van State stelt wel dat er vragen kunnen rijzen bij de praktische toepassing van de ontworpen regeling op anonieme giften, bijvoorbeeld in het offerblok of in de offerandeschaal. Bij dergelijke giften valt immers niet te achterhalen of ze afkomstig zijn van een of meerdere personen, laat staan dat de identiteit van die personen kan worden achterhaald. De minister bevestigt dat het niet om een sluitend systeem gaat. Maar men zal kunnen beschikken over een Informatie- en Screeningsdienst die verschillende elementen kan onderzoeken en kan samenwerken met de Veiligheid van de Staat en andere politiediensten om een beter zicht te krijgen op de afhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap ten aanzien van giften van mensen of instellingen die mogelijk liever niet in beeld komen.

3.3. Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst

De Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst vormt een aparte entiteit binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur. Na een voorbereidende fase in de eerste helft van 2021 zijn sinds eind augustus een directeur (afkomstig van de Veiligheid van de Staat) en vijf inspecteurs aangeworven, alsook een ICT-medewerker die werkt aan een informaticaprogramma, zowel voor de opvolging van alle eredienstbesturen (en dus nuttig voor geheel ABB) als voor een programma specifiek voor de screeningsdienst. Een van de aangeworven mensen komt van de Vlaamse Belastingdienst, een andere van Audit Vlaanderen. Op die manier zijn er uiteenlopende competenties aanwezig.

De procedures zijn lopend voor de aanwerving van een beleidsmedewerker en bijkomende inspecteurs, zodat het volledige personeelsplan kan worden ingevuld. Uiteindelijk voorziet het huidige personeelsplan in dertien vte: een directeur, twee beleidsmedewerkers, acht inspecteurs en twee informatici.

Controle islamitische eredienst?

Chris Janssens vroeg of de VIS zich voornamelijk zal gaan toeleggen op controle van de islamitische eredienst. De minister antwoordt dat de VIS uiteraard geen onderscheid tussen de geloofsgemeenschappen zal maken. Lokale geloofsgemeenschappen en eredienstbesturen van alle denominaties zullen worden opgevolgd op het vlak van de naleving van hun erkenningsverplichtingen.

De minister verwijst wel naar een amendement dat bepaalt dat de dienst zich voornamelijk zal concentreren op nieuwe erkenningen en op dossiers waar er duidelijke indicaties van klachten zijn. Een geloofsgemeenschap waar alles peis en vree is en die al jaren op een goede manier werkt, zal men niet lastigvallen om lastig te vallen. Men zal zich dus concentreren op geloofwaardige signalen over probleemgevallen en op de erkenningsvoorwaarden.

Financiële expertise voor het uitvoeren van de controletaak

De Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst zal samenwerken met de afdeling Lokale Financiën van ABB, die reeds heel wat ervaring heeft met de financiën van de lokale geloofsgemeenschappen. Verder zal ook worden samengewerkt met de Veiligheid van de Staat en de cel Financiële Informatie van de FOD Justitie. Deze instanties beschikken over de nodige expertise om financiële constructies voor ongewenste geldstromen naar en vanuit lokale geloofsgemeenschappen te detecteren.

Een aantal van de aangeworven inspecteurs heeft een specifieke expertise rond het verrichten van financiële audits.

Aanwenden van bevoegdheden door de VIS

De minister zegt dat de bevoegdheden van de dienst enkel in laatste instantie aangewend kunnen worden als andere minder ingrijpende middelen geen resultaten opleveren. Het aanwenden van de bevoegdheden moet dus steeds noodzakelijk en proportioneel zijn in functie van de doelstellingen die men nastreeft. Via een amendement zullen de bevoegdheden nog verder verduidelijkt worden.

De personeelsleden van de screeningsdienst zijn als ambtenaren bij de uitoefening van hun bevoegdheden ook onderworpen aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals de motiveringsverplichting en het zorgvuldigheidsprincipe. Dit alles ligt in lijn met de instrumenten die in een rechtsstaat kunnen worden ingezet.

Uiteraard is het niet de bedoeling om een heksenjacht op de eredienstbesturen te organiseren. Het is integendeel de bedoeling om misbruiken, manipulatie, buitenlandse beïnvloeding en extremisme tegen te gaan.

Maxim Veys vergeleek de bevoegdheden van de VIS met een pneumatische boor en vroeg zich af hoe de bevoegdheden proportioneel zouden worden ingezet. De minister antwoordt dat de Vlaamse overheid 79,5 miljoen euro subsidies geeft voor de ondersteuning van de lokale geloofsgemeenschappen. 96 procent (76,4 miljoen euro) daarvan gaat naar de katholieke kerk. 1,03 procent van de middelen (820.000 euro) gaat naar de moslimgemeenschap. Het gaat dus om aanzienlijke middelen. Zij ontvangen die omdat de geloofsgemeenschappen een maatschappelijke meerwaarde hebben. In ruil voor die middelen moeten ze wel een stuk verantwoording afleggen en aanvaarden dat er controle wordt uitgeoefend. Dat gebeurt zo voor iedereen die in Vlaanderen subsidies ontvangt.

De minister zegt dat geloof heel mobiliserend kan werken voor veel goede zaken. Maar geloof kan ook voor foute dingen worden geïnstrumentaliseerd, om extremis-

tische ideeën ingang te doen vinden. Bovendien is er een gevaar van buitenlandse beïnvloeding, waardoor mensen zich dreigen te isoleren in de samenleving en segregatie in de hand wordt gewerkt. Vandaar is het logisch dat er controle wordt uitgeoefend over de juiste besteding van de middelen en heeft men instrumenten nodig om tijdig te kunnen ingrijpen waar het fout loopt.

De minister is ervan overtuigd dat er in het overgrote deel van de lokale geloofsgemeenschappen uitsluitend positieve zaken gebeuren. Het ontwerp van decreet is echter nodig om te kunnen optreden wanneer het fout loopt. Bovendien is het nodig om uit te vertrouwensimpasse te geraken waarin men de laatste jaren was verzeild, waardoor er geen lokale geloofsgemeenschappen meer werden erkend. Om dat te deblokkeren moet men terug vertrouwen geven maar ook voldoende controlemechanismen inbouwen om erop toe te zien dat het vertrouwen niet misbruikt wordt.

3.4. Varia

Overleg

De minister stelt dat er in het voorbereidende traject met diverse belanghebbenden eerste contacten werden gelegd en dat die de komende tijd zullen worden geïntensifieerd. Hij verwijst naar overleg met het lokale (enkele individuele steden en kerkfabrieken) en het provinciale niveau (politieke en ambtelijke verantwoordelijken). Op het Vlaamse niveau zijn er contacten met het Agentschap Integratie en Inburgering (samenwerkingsprotocol in voorbereiding om gegevens over de inburgeringsplicht uit te wisselen), het Departement Werk en Sociale Economie (over arbeidsvergunningen) en de Vlaamse verbindingsofficier Geïntegreerde Politie.

Er zijn tevens contacten met het federale niveau:
– met de FOD Justitie (samenwerkingsprotocol in voorbereiding om gegevens over de bezoldiging van de bedienaars uit te wisselen);
– met de Veiligheid van de Staat en OCAD;
– met de dienst Vreemdelingenzaken (uitwisseling info rond reisvisa voor bedienaars van de eredienst in het kader van een arbeidsvergunning).

Op de planning staan nog contacten met lokale taskforces en de LIVC's.

Overleg met de representatieve organen

De afgelopen twee jaar hebben de minister, zijn kabinet en ABB nauw overleg gehad met de representatieve organen van de geloofsgemeenschappen, onder andere via de VILD. Het feit dat er tal van amendementen zullen worden ingediend, betekent dat er niet alleen overleg werd gepleegd maar dat er ook werd geluisterd. Men heeft rekening gehouden met de uitgebrachte opmerkingen, zonder echter het kind met het badwater weg te gooien.

Aantal dossiers

De minister denkt dat er enkele tientallen erkenningsaanvragen zullen worden ingediend. Sommige dossiers die reeds waren ingediend zijn mogelijk niet meer actueel of komen soms te vervallen.

4. Replieken van de commissieleden

4.1. Tussenkomst van Katrien Partyka

Katrien Partyka vindt het van belang om te beschikken over een werkbare en gedragen erkenningsprocedure voor de erediensten die aangepast is aan de noden van vandaag. Het gaat over de verhouding tussen de overheid en levensbeschouwing en de vrijheid van godsdienst. De levensbeschouwingen maken deel uit van de samenleving. Dat draagt bij tot veel positieve zaken, maar helaas leidt het soms tot slechte uitwassen. Er moet de nodige ruimte geboden worden aan levensbeschouwingen in de samenleving, maar dit moet binnen de grenzen van de rechtsstaat gebeuren. Dit wordt in het ontwerp van decreet duidelijk bepaald.

Het ontwerp van decreet legde een hele weg af. Het werd voorbereid door de studie-Torfs tijdens de vorige legislatuur. Ook de administratie, de kabinetten en de regering staken er heel wat werk in. En het parlement kon haar rol spelen, onder andere via de organisatie van hoorzittingen met de geloofsgemeenschappen, academici en de veiligheidsdiensten.

Tijdens de hoorzitting werd duidelijk dat er op het terrein nog vragen leefden, maar dat men zich wel kon vinden in een geactualiseerde regelgeving inzake de erkenning. Tegelijk werd gepleit voor een werkbare regelgeving die rekening houdt met de specifieke werkwijzen zodat geen onhaalbare verplichtingen zouden worden opgelegd. Naast de administratieve verplichtingen was ook het minimumaantal gelovigen van tweehonderd een bron van bezorgdheid. Ook wat betreft de bevoegdheden van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst past het in een democratie om daar goed op toe te zien. Het is belangrijk om een evenwicht te vinden tussen respect en controle. De opmerkingen vanuit het parlement en de geloofsgemeenschappen zijn ter harte genomen.

De erkenning en subsidiëring biedt voordelen. De overheid kan voorwaarden stellen, toezicht houden en de verspreiding van radicalisme aanpakken. De regelgeving moet evenwel haalbaar zijn en aanzetten tot het aanvragen van een erkenning.

4.2. Tussenkomst van Jeremie Vaneeckhout

Jeremie Vaneeckhout stelt vast dat het ontwerp van decreet verschillende malen op de regeringstafel lag, wat de sterkte van het Vlaams Parlement aantoont. Men heeft na de hoorzitting oprecht geluisterd naar een aantal bezorgdheden en er rekening mee gehouden.

Er moeten stappen gezet worden in dit domein want momenteel is er een impasse. Al jaren worden geen erkenningen meer afgeleverd, wat nog slechter is dan wat dit ontwerp van decreet inhoudt. De mogelijkheid om stapsgewijs te kunnen sanctioneren is wel een stap in de goede richting.

Het voorliggend ontwerp van decreet is echter niet overtuigend. De Veiligheid van de Staat stelt namelijk dat radicalisering en extremisme zich niet voordoen in de geloofsgemeenschappen. Er wordt dus een decretaal kader ontwikkeld dat nuttig kan zijn voor andere doeleinden, maar dat niet tegemoet zal komen aan het controleren van extremistische tendensen. Die doen zich namelijk niet voor waar dit ontwerp van decreet op zal ingrijpen. Dit ontwerp van decreet biedt dus geen antwoord op het vlak van radicalisering en extremisme.

Het ontwerp van decreet kan gezien worden als een motie van wantrouwen ten aanzien van de geloofsgemeenschappen. Ze moeten immers meer bewijzen voorleggen en procedures ondergaan. De drempel tot erkenning wordt verhoogd. Er moet eerst vier à vijf jaar aan dezelfde plichten worden voldaan als een erkende

gemeenschap zonder dat daar iets tegenover staat, behalve ondersteuning. Dat kan tot gevolg hebben dat bepaalde gemeenschappen die baat zouden hebben bij een erkenning, verder weg worden geduwd. De spreker vreest dat dit ontwerp van decreet een symbolische daad zal worden zonder veel impact op de strijd tegen radicalisering.

4.3. Tussenkomst van Nadia Sminate

Nadia Sminate is heel tevreden dat vandaag de tools voorhanden zijn om een verschil te kunnen maken tussen de geloofsgemeenschappen die respect hebben voor de geldende waarden en normen en zij die dat niet hebben. Deze laatste kunnen nu worden gesanctioneerd.

Er wordt geen heksenjacht georganiseerd, zeker niet naar de parochies die soms al langer bestaan dan België. Via een amendement zal worden ingebracht dat het niet de bedoeling kan zijn om zonder enige indicatie controles uit te voeren. Dit is een goede verfijning van het ontwerp van decreet want zo krijgt de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst de mogelijkheid om prioriteiten te stellen. De middelen zijn beperkt en moeten worden ingezet daar waar het nodig is. De controle van alle 1700 geloofsgemeenschappen is namelijk een onbegonnen zaak.

4.4. Tussenkomst van Hannelore Goeman

Hannelore Goeman vindt het een goede zaak dat er met dit ontwerp van decreet afspraken gemaakt worden met de lokale geloofsgemeenschappen over eventuele steun vanuit de overheid. Ze spelen een belangrijke rol in de samenleving en daarom moet er worden ingezet op een positieve samenwerking met het oog op integratie en de strijd tegen radicalisering. Een aantal criteria zoals financiële onafhankelijkheid, transparantie, een goede band tussen de geloofsgemeenschap en de samenleving en het niet aanzetten tot haat en discriminatie zijn heel logisch en fair. Het overgrote deel van de geloofsgemeenschappen zal zich hier ook in kunnen vinden.

Tegelijk is het goed dat het ontwerp van decreet rekening houdt met het advies van de Raad van State en de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog. Het is evenwel jammer dat er pas ter zitting een resem amendementen wordt voorgelegd. Dat is heel lastig om te beoordelen.

De spreker heeft het gevoel dat er te weinig wordt ingezet op een constructieve relatie. Voor haar moet het om een positief verhaal gaan, een verhaal van samenwerking en niet van eenzijdig opgelegde verplichtingen. Daarom is het cruciaal dat er lokaal en provinciaal in de nodige ondersteuning wordt voorzien zodat de verplichtingen geen overdadige administratieve last vormen.

Het doel moet zijn om geloofsgemeenschappen zoveel als mogelijk mee te krijgen in dit verhaal. Daarvoor moet de overheid als een betrouwbare en aantrekkelijke partner aanzien worden. Zo wordt vermeden dat die geloofsgemeenschappen zich richten tot buitenlandse overheden. Dit is ook van belang in de strijd tegen radicalisering want die doet zich voor in geloofsgemeenschappen die niet erkend zijn.

De Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst moet zorgvuldig omspringen met haar bevoegdheden omdat het bij geloof gaat om het uitoefenen van een grondrecht. Die bevoegdheden moeten duidelijk omschreven worden en proportioneel zijn zodat ze de toetsing aan de Grondwet kunnen doorstaan. Daar zijn nog twijfels over. De controleurs moeten zelf ook onder controle staan zodat er een goed systeem van checks-and-balances is.

Voor de toekomst is het van belang om meer beoefenaars van de erediensten in België op te leiden. Zullen er extra inspanningen geleverd worden om bijvoorbeeld van de opleiding aan de KU Leuven een succes te maken?

Dit ontwerp van decreet is een stap in de goede richting om een goede samenwerking met de geloofsgemeenschappen uit te bouwen. Veel zal echter afhangen van de praktische uitwerking. Er moet samen met de geloofsgemeenschappen naar eenzelfde doel gewerkt worden, namelijk het bestrijden van radicalisering en streven naar een vrije en integere geloofsbeleving gestoeld op een respectvolle relatie van vertrouwen en samenwerking.

4.5. Tussenkomst van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy begrijpt niet hoe kan gezegd worden dat radicalisering zich niet voordoet binnen geloofsgemeenschappen. De erkenning van de Pakistaanse Noor-Ul-Harammoskee in Antwerpen is niet ingetrokken omwille van de aanwezigheid van jihadverheerlijkende predikers maar omdat men niet meer voldeed aan een aantal administratieve verplichtingen en vanwege ruzie in het bestuur. Het is onzin om te beweren dat radicalisering of islamisering niet plaatsvindt in moskeeën. Dit ontwerp van decreet zal niet toereikend zijn om te voorkomen dat jihadverheerlijkende predikers in de moskeeën komen.

Het is betreurenswaardig dat in dit ontwerp van decreet een amalgaam wordt gemaakt van alle geloofsgemeenschappen. Men heeft het steeds over 'radicalisering' en 'geloofsgemeenschappen', maar er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de geloofsgemeenschappen. Er vindt geen radicalisering plaats in kerken en synagogen. Het zou moeten gaan over de moskeeën. In Denemarken kwam aan het licht dat in zeven van de acht moskeeën haat werd gepredikt tegen niet-moslims en vrouwen. Dit werd pas duidelijk nadat undercoverjournalisten geïnfiltreerd waren.

In het ontwerp van decreet wordt de verkeerde focus gelegd. Er moet een heksenjacht worden gevoerd daar waar nodig, namelijk in de moskeeën en niet in de kerken en synagogen.

5. Aanvullende antwoorden van de minister

De *minister* zegt dat dit ontwerp van decreet niet dé oplossing van het probleem van radicalisering zal bieden. Die problematiek is veel complexer en er bestaat geen wonderoplossing. Voor sommige problemen rond radicalisering zijn justitiële en politionele oplossingen nodig en voor andere zaken preventieve oplossingen die ook buiten de geloofsgemeenschappen liggen. Dit ontwerp van decreet is niet dé oplossing maar een instrument.

Beweren dat er binnen geloofsgemeenschappen geen probleem bestaat en zeggen dat de Veiligheid van de Staat dat bevestigt, is onjuist. De VSSE heeft meermaals bevestigd dat er binnen lokale geloofsgemeenschappen een probleem is van buitenlandse beïnvloeding. Dit zorgt ervoor dat mensen gesegregeerd blijven leven in de samenleving, buiten de samenleving blijven staan en te sterk verbonden blijven met regimes die niet altijd uitblinken in democratische rechten en vrijheden. Zo worden waarden overgedragen die haaks staan op onze samenleving. Dat zorgt voor spanningen en vervreemding tegenover de grondwaarden van onze samenleving.

De minister haalt aan al tegen verschillende moskeeën te zijn opgetreden omdat er dingen gebeurden die onaanvaardbaar zijn. Dat optreden dient om de mensen die op een juiste manier met de islam omgaan te beschermen en de reputatie van dat geloof niet te laten besmeuren.

Mensen hebben het recht om te geloven maar moeten beseffen dat dat niet boven de andere grondwettelijke waarden staat. Bij een botsing tussen verschillende rechten moet het ene recht soms wijken voor het andere. Het gaat dan onder andere over de gelijke behandeling van mannen en vrouwen en uitspraken over holebi's. De vrijheid van godsdienst creëert ruimte om bepaalde zaken te formuleren die binnen de geloofsovertuiging passen, maar als er ongenuanceerd met religie wordt omgegaan, kan het fout gaan. Dit ontwerp van decreet zal dit tegengaan.

Het klopt dat veel mensen die radicaliseren niet binnen lokale geloofsgemeenschappen worden gerekruteerd. De meeste Syriëstrijders waren niet verbonden aan een moskee. Ze waren vaak gedeconnecteerd van lokale geloofsgemeenschappen en leefden in isolatie. Maar er is wel degelijk een probleem van buitenlandse invloed binnen bepaalde lokale geloofsgemeenschappen. En dat bedreigt op termijn de cohesie in de samenleving, hetgeen onaanvaardbaar is. Naast de scheiding tussen kerk en staat is er ook een scheiding tussen de geloofsgemeenschap en de buitenlandse staat.

De minister treedt Hannelore Goeman bij wat haar opmerking om een positief verhaal te brengen betreft. De jaarlijkse Vlaamse financiële ondersteuning ten bedrage van 79 miljoen euro voor lokale geloofsgemeenschappen is een krachtig en positief signaal. In ruil wordt een overzicht gevraagd van hoe men daarmee omgaat, om het risico op misbruik te vermijden.

Door een vertrouwensbreuk in de samenleving slaagt de Vlaamse Regering er al zes jaar niet in om een lokale geloofsgemeenschap te erkennen. De vorige minister kon die beslissing niet meer nemen wegens een gebrek aan informatie. Geld geven zonder over voldoende informatie te beschikken naar wie dat geld gaat, creëert grote problemen. Met dit ontwerp van decreet wordt gestart met de heropbouw van het vertrouwen.

De religieuze beleving is veel diverser geworden in vergelijking met dertig jaar geleden. De traditie in het omgaan met religie is ooit gestart met één religie voor ogen, maar is gaandeweg uitgebreid met de protestanten, anglicanen en orthodoxen. De orthodoxen komen ook vaak uit migratielanden met een ander denkpatroon en worden soms ook geïnstrumentaliseerd. Landen zoals Turkije proberen geloofsgemeenschappen in het buitenland dicht bij zich te houden. Dan is er een kader nodig om daarmee om te gaan, een kader dat als basis dient om het vertrouwen te vernieuwen.

Op basis van de hoorzittingen werden enkele zaken aangepast. Dat betekent niet dat er op voorhand niet goed geluisterd werd. De minister zegt open te staan voor debat en is steeds bereid om te luisteren. Het Vlaams Parlement heeft evident een meerwaarde, namelijk om via debat, dialoog en hoorzittingen te komen tot betere inzichten die leiden tot aanpassingen om het kader nog beter te omlijnen.

Op de opmerking van Hannelore Goeman over het feit dat het niet wenselijk is om door buitenlandse overheden gefinancierde bedienaars naar hier te halen, reageert de minister door te vragen waar de eigen bedienaars zijn. De opleiding aan de KU Leuven is geen succes. De minister vroeg aan het onafhankelijk expertise- en onderzoekscentrum CIRRA om een rapport te maken met de vraag hoe dit succesvol kan gemaakt worden. Daarvoor is er nood aan een draagvlak. Het is niet aan de overheid om die opleidingen te organiseren.

De minister is het niet eens met Sam Van Rooy die zegt dat dit ontwerp van decreet naast het inwinnen van informatie enkel een wapen is tegen buitenlandse invloed. Het is inderdaad een wapen tegen buitenlandse invloed, maar ook tegen extremisme en potentieel groeiend terrorisme. Om dat te realiseren is er nood aan informatie. Men heeft de Pakistaanse moskee in Antwerpen gesloten op basis van

de voorhanden zijnde administratieve instrumenten. Mocht de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst al actief geweest zijn, kon de moskee op basis van andere gronden gesloten worden.

De minister wil en kan niet een specifieke religie viseren. Het grondwettelijk kader respecteert de gelijkheid van godsdienst. Dat is een verworvenheid van de westerse samenleving. De VSSE en het OCAD stelden duidelijk dat het gevaarlijk is om mensen te discrimineren op basis van hun geloofsovertuiging. Dat zou leiden tot radicalisering en extremisme. De minister is het dus niet eens met de oproep van Sam Van Rooy om een heksenjacht op de islamitische geloofsgemeenschappen te organiseren. Dat refereert aan een periode dat mensen zonder enige reden op de brandstapel belandden. Het is evident dat er gefocust moet worden op waar er ernstige aanwijzingen zijn van problemen. Er zijn moskeeën waar daar absoluut geen aanwijzingen van zijn en er zijn een aantal kerkgemeenschappen waar dat misschien wel het geval kan zijn.

In Mechelen waren er problemen tussen drie groepen in een moskee. De eerste groep stond onder invloed van het land van herkomst. De tweede groep waren mensen die studiereizen naar de Golfstaten aangeboden kregen en met andere ideeën terugkwamen. De derde groep waren in Mechelen geboren relatief hoogopgeleide jonge mensen die genoeg hadden van de buitenlandse inmenging en de import uit de Golfstaten van een invulling van hun religie waar zij niks mee te maken wilden hebben. Die derde groep moet volgens de minister gesteund worden, want dat zijn mensen die meebouwen aan de samenleving en de toekomst. Dit ontwerp van decreet biedt geen wonderoplossing, maar beschermt tegen ongezonde en gevaarlijke uitwassen.

Vandaag ligt de focus op de moskeeën, maar hetzelfde kan gebeuren binnen de protestantse, orthodoxe en andere geloofsgemeenschappen die ook vanuit het buitenland naar hier komen en een andere relatie tussen religie en overheid kennen.

6. Aanvullende opmerkingen van de commissieleden en antwoorden van de minister

6.1. Tussenkomst van Nadia Sminate

Nadia Sminate zegt dat de N-VA, in tegenstelling tot het Vlaams Belang, niet op zoek gaat naar een zondebok maar oplossingen aanreikt. Uit welke hoek de problemen komen is niet belangrijk. Iedereen zal zich aan dezelfde regels moeten houden.

De laatste jaren zijn er signalen die effectief wijzen op problemen met bepaalde moskeeën, vooral met Diyanetmoskeeën. Het doel is de rotte appels eruit te halen, ongeacht de overtuiging. Dit ontwerp van decreet maakt dat mogelijk. Daarom moet de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst zich focussen op de geloofsgemeenschappen waar er zich effectief problemen voordoen. Dat onderdeel van het ontwerp van decreet wordt net aangescherpt.

6.2. Tussenkomst van Jeremie Vaneeckhout

Jeremie Vaneeckhout stelt dat het niet alleen om een probleem van de islam gaat. Hij verwijst naar de tussenkomst van de Veiligheid van de Staat tijdens de hoorzitting van 12 juli 2021: "Extremisme blijft zeker niet beperkt tot één geloofsgemeenschap. Ook bij andere geloofsovertuigingen zijn er tekenen van extremistische tendensen, maar met de beschikbare capaciteit kan de dienst niet aan elke potentiële dreiging de gewenste aandacht schenken." De spreker doet ook opmerken dat men niet ver in de tijd hoeft terug te gaan om uitspraken van andere religies te vinden die als extremistisch kunnen worden aanzien. Ook door de katholieke geloofsgemeenschap zijn in het verleden zaken gezegd en staan teksten in boeken die vandaag als extremistisch of geradicaliseerd kunnen bestempeld worden.

Wat betreft het al dan niet plaatsvinden van radicalisering in de moskeeën citeert de spreker nogmaals uit het verslag van de hoorzitting van 12 juli 2021, met name uit de toelichting van Matthias Biesemans van het OCAD: "Het is wetenschappelijk vastgesteld dat de radicalisering zich niet voordoet in moskeeën. Als er al moskeeën zijn waar extremistische prediken gebeuren of waar in het verleden foreign terrorist fighters voor Syrië werden gerekruteerd, dan is dat anekdotisch. Radicalisering gebeurt buiten de moskeeën."

Voor de duidelijkheid stelt de *minister* dat de mensen die voor IS gingen vechten niet gerekruteerd werden in moskeeën maar daarbuiten.

Jeremie Vaneeckhout geeft aan dat standpunt te delen. De fundamentele kritiek is echter dat er een heel systeem van checks-and-balances opgezet wordt, maar dat men niet in beeld zal krijgen wat de realiteit binnen die geloofsgemeenschappen is. Er zullen geloofsgemeenschappen erkend en gecontroleerd worden, maar dat zal niet tot veel extra informatie leiden omdat radicalisering zich niet daar voordoet.

Daarnaast zullen heel wat geloofsgemeenschappen de wachtperiode van vier jaar niet aanvatten en zullen ze niet worden verleid om in te stappen. Vier jaar is onnoemelijk lang om zonder enige financiële bron te proberen een gemeenschap te vormen en los te komen van buitenlandse financiering. Dat moet aantrekkelijker gemaakt worden.

6.3. Tussenkomst van Hannelore Goeman

Hannelore Goeman stelt dat het niet enkel om geld draait. De overheid moet de meest aantrekkelijke partner zijn voor de geloofsgemeenschappen opdat ze de nodige stappen zetten voor het bekomen van een erkenning. Daar is ook ondersteuning voor nodig vanuit de lokale overheid en de provincies. Daarnaast is de wachtperiode van vier jaar heel lang. Die wachtperiode lijkt niet te stroken met het idee van de wederopbouw van de vertrouwensrelatie.

6.4. Tussenkomst van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy verwijst naar een grootschalig onderzoek van Ruud Koopmans waaruit blijkt dat ruim de helft van de Belgische moslims fundamentalistisch is. Dat gaat over 400.000 personen. Die komen uiteraard niet allemaal in moskeeën, maar een groot deel wel. De moskeeën hebben blijkbaar geen positieve impact op moslims. Het gaat om mensen die joden en homoseksuelen wantrouwen en vinden dat moslims moeten teruggrijpen naar de wortels van het geloof. Dat laatste komt neer op salafisme en is afkeurenswaardig.

82 procent van de Belgische moslims vindt dat er maar één interpretatie van de Koran is en dat elke moslim zich daaraan moet houden. 70 procent vindt de islamitische regels belangrijker dan de Belgische wetten. Er is wel degelijk een groot probleem van radicalisering. Rekening houdend met deze cijfers boezemt dit ontwerp van decreet geen vertrouwen in. Op geen enkele manier wordt er een onderscheid gemaakt tussen de islam en andere religies zoals het christendom, het sikhisme enzovoort, terwijl dat nodig is.

Sam Van Rooy vraagt aan Jeremie Vaneeckhout of hij ooit de Bijbel met de Koran en Jezus met Mohammed vergeleken heeft. Het Nieuwe Testament komt voort uit het Oude Testament. Er zit een ingebakken evolutie in het christendom, iets wat ontbreekt in de islam omdat de Koran het letterlijke woord van god is. Jezus predikte naastenliefde en barmhartigheid terwijl Mohammed roofde en moordde.

Dit ontwerp van decreet doet uitschijnen dat er geen enkel probleem is in Vlaanderen. Het lijkt alsof er nooit aanslagen zijn geweest en het aangehaalde onder-

zoek niet bestaat. De islamisering is duidelijk zichtbaar op straat, onder andere in Molenbeek en Borgerhout. Dat wordt mede gevoed in de moskeeën. Er zijn mensen uit de islamitische wereld die hier nog veel sceptischer tegenover staan. Het gaat om mensen die de islam de rug toekeerden en onder een schuilnaam verder moeten leven in Vlaanderen. Ze voelen zich gedwongen om te verhuizen om de eigen gemeenschap te ontvluchten vanwege hun seksuele geaardheid of omdat ze afvallig zijn. Dit ontwerp van decreet is op dat vlak ongeloofwaardig en komt te laat.

Welk verschil zal de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst maken als zelfs de Veiligheid van de Staat jarenlang geen negatief advies geeft over bijvoorbeeld de Noor-Ul-Harammoskee waar jihadverheerlijkende predikers over de vloer komen? Hopelijk zal de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst beter werk leveren. Laat dat dan een positief punt zijn. Hopelijk zal die dienst drastischere middelen inzetten, zoals undercover gaan. Anders blijft het onduidelijk wat er echt gebeurt in die moskeeën.

6.5. Tussenkomst van Kris Van Dijck

Kris Van Dijck zegt dat niemand zal ontkennen dat er problemen zijn, maar wijst op de instrumenten om dat aan te pakken. Er is een grondwettelijk recht op religie. De geschiedenis heeft uitgewezen dat het verbieden van filosofische strekkingen, religies of overtuigingen weinig zoden aan de dijk brengt.

Dit ontwerp van decreet zorgt voor de uitoefening van controle en een optreden waar nodig. Er wordt gepleit om een decreet over de islam te maken, maar het is onmogelijk om over elke religie een apart decreet op te maken. Deze keuze wordt niet gemaakt. Er wordt gekozen voor het creëren van een kader waarin elke geloofsgemeenschap in Vlaanderen kan opereren, in evenwicht met de Westerse waarden en normen.

6.6. Tussenkomst van Nadia Sminate

Nadia Sminate vraagt aan Sam Van Rooy met welke van de repressieve maatregelen zoals opgenomen in het ontwerp van decreet hij een probleem heeft. Er staat in dat men respect moet hebben voor het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Grondwet en er is een verbod op buitenlandse inmenging. Dat komt toch tegemoet aan de kritiek van het Vlaams Belang.

Wanneer deze middelen ingezet worden waar nodig, namelijk waar klachten naar boven komen, wordt het doel bereikt. Zij die de normen en waarden niet respecteren, zullen namelijk niet erkend worden.

De spreker vraagt aan Jeremie Vaneeckhout en Hannelore Goeman hoelang de wachtperiode volgens hen dan moet duren.

6.7. Tussenkomst van Jeremie Vaneeckhout

Jeremie Vaneeckhout geeft aan dat er bij andere religies ook problematische teksten terug te vinden zijn. Hij denkt daarbij aan de Guru Granth Sahib, de heilige schrift van het sikhisme, dat aaneen hangt van bloederige taferelen en extremistische daden. Nochtans is de religie op zich zeer vredevol.

Religie en zingeving zijn menselijke fenomenen waar sommige mensen nood aan hebben maar waar ook problemen uit voort kunnen komen. Die problemen worden niet ontkend. Maar het is onmogelijk om een afgebakende definitie te geven van een moslim of de islam. Als er voor elke religie apart een decreet zou worden opgemaakt, moet voor elke religie zo'n definitie opgesteld worden. Religies zijn

niet onveranderlijk en zijn niet iets waar een persoon 100 procent wel of niet toe behoort. Enkel de persoon in kwestie kan bepalen wat hij of zij aanhangt.

Een wachtperiode van vier jaar is disproportioneel lang. Wat Groen betreft, zou een halvering van die termijn beter zijn. Zo wordt op kortere termijn een perspectief gegeven, wat de aantrekkelijkheid van de procedure ten goede zou komen.

6.8. Tussenkomst van Tom Ongena

Tom Ongena stelt vast dat er een groot draagvlak is voor het ontwerp van decreet. Dit nieuwe kader is dringend nodig. Vandaag worden geen lokale geloofsgemeenschappen meer erkend terwijl het grotendeels gaat over mensen die te goeder trouw zijn. Nu wordt daarin een doorbraak gerealiseerd. Naast het creëren van het kader zijn handhaving en controle cruciaal. Daarvoor is het goed dat de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst er komt.

De bekommernissen die naar boven kwamen, worden ernstig genomen. Een belangrijk amendement gaat over de verdere verfijning van de functie van de dienst. Het proportionaliteitsbeginsel wordt beter in kaart gebracht. De dienst zal nu doelgerichter te werk kunnen gaan. Daardoor wordt de collateral damage die men dreigde te veroorzaken ingeperkt. Dit wordt gedaan binnen het kader van de grondwettelijke rechten en vrijheden, waaronder het vrijheidsbeginsel. Een onderscheid maken tussen verschillende religies is onzin.

Dit ontwerp van decreet zal het kaf van het koren scheiden en geloofsgemeenschappen die zich buiten de democratische vrijheden stellen niet erkennen. Omgekeerd zullen zij die hun geloof belijden binnen de democratische rechten en vrijheden een eerlijke kans op erkenning krijgen.

6.9. Tussenkomst van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy merkt op dat er niet wordt ingegaan op de cijfers uit het onderzoek van Ruud Koopmans. 66 procent van de moslims in België wil terug naar de wortels van het geloof. 82 procent vindt dat er maar één interpretatie is van de Koran waaraan elke moslim zich dient te houden. 70 procent vindt de regels van de islam belangrijker dan de wetten van het land waar men woont. 50 procent van de moslims is het eens met al deze stellingen. Ruud Koopmans noemt deze groep consistent fundamentalistisch en dat houdt een gevaar in. Dit is de samenleving die de beleidspartijen de voorbij decennia hebben gecreëerd door massale en ongecontroleerde migratie uit islamitische landen, door moskeeën en koranscholen toe te laten en te faciliteren.

De cijfers uit het onderzoek wat betreft andere geloofsgemeenschappen leggen de kloof bloot tussen de islam en die religies. Bloederige teksten zijn zowat in elke religie terug te vinden, maar enkel in de islam gaat het om het letterlijke woord van god. In tegenstelling tot de andere wereldreligies is de islam meer wet en recht dan religie. Dat is wat arabist Urbain Vermeulen terecht letterlijk zei. Sam Harris zegt dat de fundamenten van de islam het probleem vormen van islamitisch fundamentalisme. Dat maakt dat een fundamentalistische moslim gevaarlijk is.

6.10. Tussenkomst van Nadia Sminate

Het vastleggen van de duur van een wachtperiode gebeurt altijd arbitrair volgens *Nadia Sminate*. Daar bestaat geen objectief criterium voor. In de Brusselse Regering loopt een gelijkaardig traject waarbij drie jaar wordt vooropgesteld.

6.11. Repliek van de minister

De *minister* haalt aan dat de islam een erkende godsdienst is, dat er in Vlaanderen enkele honderdduizenden moslims zijn en dat de islam intern heel divers is. Er moet ingezet worden op burgerschap en gelijke behandeling maar ook op waakzaamheid waar extremisme of radicalisering de kop opsteken.

Religie kan op een positieve of een negatieve manier aangewend worden. De geschiedenis toont daarin evoluties. De ergste periode in Vlaanderen dateert van de 16e eeuw. Toen stonden twee christelijke gemeenschappen elkaar naar het leven. Dat leidde tot een ongeziene migratiegolf uit Vlaanderen en luidde het begin in van de gouden eeuw in Nederland. Godsdienst werd in die strijd sterk geïnstrumentaliseerd. Waakzaamheid is dus geboden maar er moeten stappen vooruit gezet worden. Het ontwerp van decreet is weliswaar geen wonderoplossing, maar een belangrijke stap om vooruitgang te boeken.

Het rapport van professor Torfs diende als uitgangspunt. Daarin wordt verwezen naar een wachtperiode van drie tot vijf jaar. Er werd gekozen voor de middenweg, namelijk vier jaar. Het moet een periode zijn waarin wederzijds vertrouwen wordt opgebouwd. Dat moet geleidelijk gebeuren. Er zijn veel geloofsgemeenschappen die al tientallen jaren bestaan en nog steeds niet erkend zijn. Ze werken op basis van financiering uit de eigen gemeenschap.

III. Artikelsgewijze bespreking

Er werden amendementen ingediend door Chris Janssens, Sam Van Rooy en Yves Buysse (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 854/2, amendementen nr. 1 tot en met 10) en door Bart Tommelein, Nadia Sminate, Katrien Partyka, Maaike De Vreese, Brecht Warnez en Kris Van Dijck (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 854/4, amendementen nr. 11 tot en met 53).

Bart Tommelein geeft voorafgaand aan de artikelsgewijze bespreking een globale toelichting bij de amendementen nr. 11 tot en met 53 van de meerderheidspartijen. Hij stelt dat het parlement goed geluisterd heeft tijdens de hoorzittingen en dat men gevolg wil geven aan een aantal bezorgdheden. Op die manier wordt het ontwerp van decreet verder verfijnd en verbeterd. Dat neemt niet weg dat de geest van het ontwerp van decreet behouden blijft.

Er zal worden voorgesteld dat een brandattest niet langer vereist is. Brandveiligheid is een lokale bevoegdheid en de burgemeester dient hier over te waken. De termijn voor het meedelen van bepaalde gegevens aan de betrokken instanties wordt op dertig dagen gelegd. Via amendemering zal men de term 'onmiddellijk' schrappen. Het is de bedoeling om giften vanaf 1000 (in plaats van 500) euro te laten bijhouden. Hiermee wil men de geloofsgemeenschappen ontlasten van te grote administratieve rompslomp. De Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst zal naar aanleiding van een onderzoek een aan de gang zijnde eredienst niet mogen verstoren of onderbreken. Dit is een kwestie van eerbied, respect en beleefdheid.

Tijdens de hoorzittingen werd de bezorgdheid geuit dat de bevoegdheden van de VIS proportioneel moeten worden aangewend. Ook de Raad van State had dit aangehaald. Bij de reeds bestaande erediensten zou de VIS slechts kunnen worden ingezet als er sprake is van zwaarwichtige aanwijzingen van tekortkomingen tegenover de verplichtingen. Ook de verbonden juridische structuren en vzw's die bestaan naast de geloofsentiteit zullen door de VIS kunnen worden onderzocht als blijkt dat de regels niet worden gevolgd.

Opschrift van het ontwerp van decreet

Amendement nr. 1 strekt ertoe het opschrift van het ontwerp van decreet te vervangen en een bepaling in te voeren waardoor het decreet van 7 mei 2004 zou worden opgeheven. *Sam Van Rooy* stelt vast dat de hele bevolking moet meebetalen aan de financiering van de geloofsgemeenschappen hoewel een steeds groter deel van de samenleving niet religieus is. Hij stelt daarom voor dat het stelsel van een verplichte bijdrage in de werking van de erediensten door elke belastingbetaler plaatsmaakt voor een financiering waarbij deze bijdragen gebeuren door de gelovigen op basis van vrijwilligheid.

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

Amendement nr. 11 strekt ertoe het opschrift van het ontwerp van decreet te vervangen. Het betreft een taalkundige aanpassing, bedoeld om te verduidelijken waarop het toezicht slaat.

Amendement nr. 11 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 1 tot en met 3

Artikel 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 4

Artikel 4 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 5 en 6

Artikel 5 en 6 worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 7

Amendement nr. 2 strekt ertoe in punt 4° de woorden "als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid" te schrappen. *Sam Van Rooy* denkt dat de bijkomende voorwaarde dat de steun afbreuk moet doen aan de onafhankelijkheid moeilijk te bewijzen zal zijn. Daarom verdient het de voorkeur dat de voorwaarde dat de financiering enkel wordt verboden als die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid, wordt geschrapt.

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

Amendement nr. 3 strekt ertoe punt 4° te vervangen. *Sam Van Rooy* zegt dat dit amendement ertoe strekt om te bekomen dat de islamitische geloofsgemeenschappen die behoren tot Diyanet en Milli Görüs in geen geval erkend kunnen worden of blijven. Het is immers onmogelijk om een vertrouwensrelatie op te bouwen met geloofsgemeenschappen die zich tegen het westen, joden, homo's en vrouwenrechten opstellen.

Amendement nr. 3 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

De amendementen nr. 12 tot en met 15 worden zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 7 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen.

Artikel 8

Amendement nr. 16 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 8 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 9

Artikel 9 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 10

Artikel 10 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Artikel 11

Amendement nr. 17 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 11 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 12

Amendement nr. 18 strekt ertoe dit artikel te schrappen. *Katrien Partyka* merkt op dat dit amendement tot doel heeft de administratieve verplichtingen van de lokale geloofsgemeenschappen te verlichten. De verschillende geloofsgemeenschappen hebben hierop aangedrongen.

Amendement nr. 18 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Artikel 13 (hernummerd artikel 12)

Amendement nr. 19 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 13 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 14 en 15 (hernummerde artikelen 13 en 14)

Artikel 14 en 15 worden zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen tegen 1 bij 2 onthoudingen.

Artikel 16 (hernummerd artikel 15)

Artikel 16 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 17 (hernummerd artikel 16)

De amendementen nr. 20 tot en met 25 worden zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 17 wordt eveneens aangenomen met 9 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 18 (hernummerd artikel 17)

Amendement nr. 4, dat dezelfde bedoeling heeft als amendement nr. 2, wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

Amendement nr. 26 dat het bedrag van de te registreren giften verhoogt van 500 euro naar 1000 euro, wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 18 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 19 (hernummerd artikel 18)

Amendement nr. 5 strekt ertoe dit artikel te vervangen. *Sam Van Rooy* zegt dat er zich enkel een probleem stelt bij de islamitische geloofsgemeenschappen. Het lijkt hem zinloos om controles uit te voeren in kerken en synagogen. Bovendien is dat geldverspilling.

Katrien Partyka vindt het ongepast om een onderscheid te maken tussen de verschillende erediensten.

Amendement nr. 5 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

De amendementen nr. 27 tot en met 29 worden aangenomen met 11 stemmen tegen 2. *Katrien Partyka* merkt hierbij op dat de bevoegde instantie in het kader van de uitvoering van de opdrachten een aan de gang zijnde eredienst niet mag verstoren of onderbreken.

Het aldus geamendeerde artikel 19 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 2.

Artikel 20 (hernummerd artikel 19)

Amendement nr. 30 strekt ertoe dit artikel te vervangen. *Katrien Partyka* zegt dat dit amendement verfijningen aanbrengt aan de werking van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst. Die kan enkel optreden als er zwaarwichtige aanwijzingen

zijn van tekortkomingen tegenover de verplichtingen. Het optreden moet dus toegespitst zijn op de geloofsgemeenschappen waar er zich problemen stellen.

Hannelore Goeman begrijpt de bedoeling maar vraagt zich af wie op basis van welke elementen zal bepalen wat zwaarwichtig is.

Minister *Bart Somers* kondigt een besluit aan van de Vlaamse Regering dat de werking en de procedures van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst verder zal uitwerken. Men zal ervoor zorgen dat er binnen die dienst een onderscheid wordt gemaakt tussen de ambtenaar die het onderzoek verricht en degene die het oordeel uiteindelijk velt.

Katrien Partyka meent dat de minister met die functiescheiding een belangrijke precisering aanbrengt. De Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst is niet zomaar een overheidsinstantie. De dienst heeft immers een politioneel gezag. Daarom past het om daar democratische principes op toe te passen, zodat de dienst niet tegelijk rechter en partij is.

Jeremie Vaneeckhout zal tegen dit amendement stemmen, niet omdat hij tegen de inhoud ervan is maar wel omdat hij vindt dat cruciale elementen van de werking van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst decretaal moeten worden onderbouwd en niet via een besluit van de Vlaamse Regering.

Hannelore Goeman zal zich om dezelfde redenen onthouden bij de stemming van het amendement.

De *minister* benadrukt dat de beslissing om verder onderzoek te doen niet mag afhangen van de politieke overheid. De Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst moet zelf kunnen oordelen of bepaalde indicaties al dan niet tot een onderzoek nopen. Hij verwijst naar de werking van andere inspectiediensten van de Vlaamse overheid, die allemaal worden geregeld via uitvoeringsbesluiten van de Vlaamse Regering. In het ontwerp van decreet wordt verwezen naar het principe maar de uitwerking ervan moet in een besluit van de Vlaamse Regering gebeuren.

Amendement nr. 30 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen.

Artikel 21 (hernummerd artikel 20)

Artikel 21 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Artikel 22 (hernummerd artikel 21)

In amendement nr. 31 wordt de mogelijkheid voor de personeelsleden van de bevoegde dienst om personen staande te houden opgeheven omdat een dergelijke handeling een niet-noodzakelijke inperking van de individuele bewegingsvrijheid van personen kan inhouden.

De *minister* verduidelijkt dat de oorspronkelijke bepaling eigenlijk overbodig is en ook onnodig agressief overkwam bij de geloofsgemeenschappen. Er zullen protocollen met de politiediensten worden opgesteld zodat de politie aanwezig is wanneer dat nodig is bij een optreden van de bevoegde instantie. Maar zelfs als die instantie moet optreden, zal de bijstand van de politie in het overgrote deel van de gevallen niet nodig zijn.

In amendement nr. 32 wordt de verplichting tot transparantie, bijvoorbeeld over de verbonden entiteiten, ondergebracht in de bevoegdheden van de bevoegde instantie. *Katrien Partyka* zegt dat die transparantie kan worden gevraagd wanneer er aanwijzingen zijn van zwaarwichtige tekortkomingen tegenover de verplichtingen. Het optreden moet steeds proportioneel en noodzakelijk zijn.

Hannelore Goeman zal zich bij de stemming over dit amendement onthouden. Ze had liever gezien dat de transparantie over de verbonden entiteiten verplicht was gebleven.

De *minister* verduidelijkt dat, wanneer er ernstige aanwijzingen zijn, de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst aan de geloofsgemeenschap kan vragen alle verbonden structuren op te lijsten. Het antwoord daarop moet binnen de dertig dagen worden gegeven. Wanneer er effectief problemen worden vastgesteld, heeft de bevoegde instantie exact dezelfde bevoegdheden als initieel afgesproken. Het is evenwel niet nodig dat alle reeds erkende lokale geloofsgemeenschappen op voorhand al een inventaris opstellen, ook daar waar er geen problemen zijn. Op die manier wordt onnodige administratieve overlast vermeden.

Katrien Partyka bevestigt dat zij dit een gerechtvaardigde aanpassing vindt.

Hannelore Goeman zou het sowieso nuttig vinden om een overzicht te hebben van de aan de geloofsgemeenschappen verbonden structuren, los van het feit of er zich al dan niet concrete problemen voordoen.

De *minister* begrijpt die opmerking maar hij ziet er een oneigenlijk gebruik van dit decreet in. Men kan inderdaad een boeiend debat voeren over de vraag of er vandaag voldoende transparantie bestaat over de structuren in kwestie. Dit valt echter buiten de doelstelling van dit ontwerp van decreet. Op het ogenblik dat er ernstige aanwijzingen zijn dat er zich een probleem stelt, kan de bevoegde instantie een volledig beeld opvragen van de juridische structuren en eigendommen. Dit op voorhand vragen van alle lokale geloofsgemeenschappen brengt echter veel werk met zich mee. De vraag is ook hoe sterk de verbondenheid moet zijn om ze te moeten rapporteren.

Katrien Partyka verwijst naar het amendement waaruit blijkt dat men wel degelijk duidelijkheid wil verkrijgen over de verbonden structuren. Dit ontwerp van decreet is echter niet het juiste instrument om a priori dergelijke transparantie te eisen.

Hannelore Goeman doet opmerken dat de op voorhand gevraagde transparantie wel in het initiële ontwerp van decreet stond.

De *minister* ziet in de amendering geen enkele afzwakking van de informatiepositie van de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst. Dit is louter een gevolg van de interactie die heeft plaatsgevonden tijdens en na de hoorzittingen met de lokale geloofsgemeenschappen. De opmerking werd gemaakt dat men op basis van de initiële bepaling meer informatie zou kunnen vergaren dan de decreetgever eigenlijk beoogt, dat men met andere woorden informatie zou kunnen opvragen met andere doeleinden dan de doeleinden die in dit ontwerp van decreet vervat zijn. De meerderheidspartijen laten hiermee blijken dat zij het debat in dit parlement ernstig nemen.

Jeremie Vaneeckhout doet opmerken dat zijn fractie de hoorzittingen in kwestie gevraagd heeft hoewel dat oorspronkelijk niet de intentie was van deze commissie.

De amendementen nr. 31 en 32 worden aangenomen met 9 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 22 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Artikel 23 (hernummerd artikel 22)

Artikel 23 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 24 (hernummerd artikel 23)

Amendement nr. 33 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 24 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 25 en 26 (hernummerde artikelen 24 en 25)

Artikel 25 en 26 worden zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 27 (hernummerd artikel 26)

Amendement nr. 34 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 27 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 28 (hernummerd artikel 27)

De amendementen nr. 35 en 36 worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 28 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 29 tot en met 33 (hernummerde artikelen 28 tot en met 32)

Artikel 29 tot en met 33 worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 34 (hernummerd artikel 33)

De amendementen nr. 37 en 38 worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 34 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 35 (hernummerd artikel 34)

Artikel 35 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 36 (hernummerd artikel 35)

Amendement nr. 39 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 36 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 37 (hernummerd artikel 36)

Artikel 37 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 38 (hernummerd artikel 37)

Amendement nr. 40 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 38 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 39 (hernummerd artikel 38)

Amendement nr. 41 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 39 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 40 (hernummerd artikel 39)

Artikel 40 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 41 (hernummerd artikel 40)

De amendementen nr. 42 en 43 worden zonder opmerkingen aangenomen met aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 41 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 42 tot en met 46 (hernummerde artikelen 41 tot en met 45)

Artikel 42 tot en met 46 worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 47 (hernummerd artikel 46)

Amendement nr. 44 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 47 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 48 (hernummerd artikel 47)

Amendement nr. 45 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 48 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 49 tot en met 62 (hernummerde artikelen 48 tot en met 61)

Artikel 49 tot en met 62 worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 63 (hernummerd artikel 62)

Amendement nr. 6 strekt ertoe islamitische geloofsgemeenschappen te schrappen uit het toepassingsgebied van het Eredienstendecreet. *Sam Van Rooy* verklaart dat de islamitische rechtsleer afvalligheid en homoseksualiteit criminaliseert. De islamitische rechtsleer discrimineert ook vrouwen die een soort bezit zijn van de man. Vrouwen moeten de hoofddoek dragen en mogen het huis slechts met de toestemming van de echtgenoot verlaten. Ze kunnen minder erven dan een man en hun getuigenis voor een rechtbank is minder waard dan die van een man. Door islamitische gemeenschappen te erkennen en te financieren wordt dit verwerpelijke gedachtegoed in de hand gewerkt.

Amendement nr. 6 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

Artikel 63 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 64 (hernummerd artikel 63)

Amendement nr. 7 strekt ertoe dit artikel te schrappen. *Sam Van Rooy* verwijst naar zijn verantwoording bij amendement nr. 6.

Amendement nr. 7 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

Artikel 64 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 65 (hernummerd artikel 64)

Amendement nr. 8 strekt ertoe dit artikel te schrappen. *Sam Van Rooy* verwijst naar zijn verantwoording bij amendement nr. 6.

Amendement nr. 8 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

Artikel 65 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 66 (hernummerd artikel 65)

Artikel 66 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 67 (hernummerd artikel 66)

Amendement nr. 9 strekt ertoe het tweede lid te schrappen. *Sam Van Rooy* verwijst naar de bepaling betreffende het verbod om de bedienaars van de eredienst te laten bezoldigen door een buitenlandse overheid. Hij ziet geen enkele reden om de invoering van dit verbod nog twee jaar uit te stellen.

Amendement nr. 9 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

De amendementen nr. 47 en 48 worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 67 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 2.

Artikel 68 (hernummerd artikel 67)

Amendement nr. 10 strekt ertoe dit artikel te schrappen. *Sam Van Rooy* stelt vast dat er een verkorte erkenningsprocedure wordt ingevoerd voor geloofsgemeenschappen die hun aanvraag hebben ingediend voor 1 juli 2019. Hij vindt het een verkeerd signaal om de vele islamitische gemeenschappen die op de wachtlijst voor een erkenning staan, versneld een erkenning te bezorgen.

Amendement nr. 10 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

De amendementen nr. 49 tot en met 52 worden zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 68 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Artikel 69 (hernummerd artikel 68)

Artikel 69 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 70 tot en met 72 (hernummerde artikelen (69 tot en met 71)

Artikel 70 tot en met 72 worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 73 (nieuw) (hernummerd artikel 72)

Amendement nr. 53 strekt ertoe aan hoofdstuk 9 een afdeling 3, die bestaat uit een artikel 73, toe te voegen. *Bart Tommelein* zegt dat de bepalingen in dit ontwerp van decreet een ingrijpend karakter hebben op zowel de nieuwe erkenningsaanvragen als op de reeds bestaande eredienstbesturen. Om die reden wordt met dit artikel een evaluatie van het decreet na vijf jaar ingeschreven. De evaluatie van het decreet wordt aan het Vlaams Parlement voorgelegd.

Amendement nr. 53 wordt aangenomen met 13 stemmen.

Voor de eindstemming vragen *Jeremie Vaneeckhout* en *Sam Van Rooy* om een tweede lezing op basis van artikel 75 van het Reglement.

IV. Tweede lezing (vergadering van 12 oktober 2021)

Er werden amendementen ingediend op de in eerste lezing aangenomen artikelen door Bart Tommelein, Nadia Sminate, Katrien Partyka, Maaike De Vreese, Brecht Warnez en Kris Van Dijck (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 854/6, amendementen nr. 54 tot en met 59) en door Jeremie Vaneeckhout en Hannelore Goeman (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 854/7, amendementen nr. 60 en 61).

1. Toelichting van de amendementen op de in eerste lezing aangenomen artikelen

Bart Tommelein licht de amendementen nr. 54 tot en met 59 toe. Amendement nr. 54 strekt ertoe in artikel 8, eerste lid, op de derde regel, het woord 'schriftelijk' te schrappen. Amendement nr. 55 strekt ertoe in artikel 20 het zesde lid te vervangen en amendement nr. 56 voegt aan artikel 20, zevende lid, een punt 3° toe. Bart Tommelein licht toe dat het de bedoeling is dat de Vlaamse Regering de procedures bepaalt die de bevoegde instantie en haar personeelsleden moeten volgen voor de beoordeling van de ontvankelijkheid van de zwaarwichtige aanwijzingen van tekortkoming aan de verplichtingen door besturen van de eredienst.

Amendement nr. 57 strekt ertoe in artikel 32, §2, tweede lid, punt 5° te schrappen. Hierdoor zullen de reeds erkende lokale geloofsgemeenschappen niet opnieuw moeten aantonen dat zij meer dan tweehonderd leden tellen. Amendement nr. 58 strekt ertoe in artikel 38, §2, tweede lid, de punten 6°, 7° en 9° te schrappen. Hierdoor wordt de verplichting om een inventaris op te stellen, opgeheven. De verplichting tot transparantie inzake de door de lokale geloofsgemeenschappen en eredienstbestuur gebruikte infrastructuur wordt ondergebracht in de bevoegdheden van de bevoegde instantie. De erkende geloofsgemeenschappen zullen niet opnieuw moeten aantonen dat zij meer dan tweehonderd leden hebben.

Amendement nr. 59 strekt ertoe aan hoofdstuk 9 een afdeling 4, die bestaat uit een artikel 74, toe te voegen. Dit nieuwe artikel bepaalt dat het decreet in werking treedt op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Jeremie Vaneeckhout stelt dat de amendementen nr. 60 en 61 betrekking hebben op de wachtperiode. Bedoeling is om de wachtperiode in artikel 7 en artikel 10 op drie jaar te brengen in plaats van vier jaar. Voorliggend ontwerp van decreet wil niet alleen geloofsgemeenschappen controleren, maar moet het voor hen ook aantrekkelijk maken om te streven naar erkenning. Onnodig zware drempels creëren maakt het instappen alleen maar minder aantrekkelijk. Dit is de beste manier om geloofsgemeenschappen te bekomen die op een inclusieve manier ingebed zijn in onze Vlaamse samenleving. In die zin vindt de spreker een wachttijd van vier jaar disproportioneel lang. Persoonlijk is hij van oordeel dat een wachttermijn van twee jaar een billijke termijn is. De meerderheid verwees naar het compromis dat in het Brusselse Gewest werd gevonden rond de termijn van drie jaar. Ook in het Waalse Gewest wordt een termijn van drie jaar gehanteerd. Het zou goed zijn om een stuk uniformiteit over het hele land in te voeren.

2. Bespreking

Chris Janssens stelt vast dat de meerderheid opnieuw een aantal technisch-administratieve amendementen voorlegt. Dit geeft volgens hem aan dat het voorbereidende decretale werk vanuit de regering niet op een degelijke manier is gebeurd. Allicht heeft het ook te maken met de discussies binnen de meerderheid zelf. Zo

verklaarde CD&V-voorzitter Joachim Coens recentelijk nog dat de katholieke kerk onterecht wordt geviseerd door veiligheidskwesties die zich elders voordoen. De spreker kan die stelling bijtreden maar uiteindelijk verandert de voorgestelde amendering ten gronde niets aan het ontwerp van decreet. Alle geloofsgemeenschappen, ook de katholieke, worden op dezelfde wijze behandeld als de andere. Alle geloofsgemeenschappen krijgen allerlei verregaande administratieve verplichtingen en controles opgedrongen omwille van problemen van extremisme en negatieve buitenlandse inmenging die zich exclusief binnen de islamitische geloofsgemeenschap voordoen.

De amendementen van Groen en Vooruit zouden het zelfs nog erger willen maken met het voorstel van een wachtperiode van drie in plaats van vier jaar. In de studie-Torfs was er nog sprake van een wachtperiode van drie tot vijf jaar. Indien er dan toch moskeeën erkend dienen te worden, kiest het Vlaams Belang voor de maximumperiode zoals die door professor Torfs werd naar voor geschoven.

De spreker stelt vast dat er momenteel 47 erkenningsaanvragen voor moskeeën in de pijplijn zitten. Die komen bovendien in aanmerking voor de versnelde erkenningsprocedure. Hij vreest dat die allemaal erkend zullen worden, gelet op de weinig kritische houding van deze meerderheid tegenover en de gebrekkige controle op de islamitische gebedshuizen.

Katrien Partyka zegt dat ze niet de gewoonte heeft te wachten op het oordeel van haar partijvoorzitter om haar werk in het parlement te doen. Ze meent verder dat zowel de regering als het parlement op basis van het rapport-Torfs degelijk werk heeft verricht. Het initiële ontwerp van decreet werd aangepast door het parlement, op basis van de gehouden hoorzittingen. Dit getuigt van een degelijke parlementaire werking.

Wat de amendementen van Groen en Vooruit betreft, zegt de spreker dat er argumenten kunnen zijn voor een wachtperiode van drie, vier of vijf jaar. Het belangrijkste is evenwel dat de Vlaamse Regering werk heeft gemaakt van een degelijke erkenningsprocedure. Dat is de juiste manier om te evolueren naar correcte erkenningen. De wachttijd heeft als bedoeling om ervoor te zorgen dat de geloofsgemeenschappen 'volwassen' genoeg zijn om een goede en geïntegreerde werking op te zetten. Een termijn van vier jaar lijkt in dat opzicht correct.

Chris Janssens stelt vast dat het parlement wel zeer laat is wakker geschoten, namelijk pas nadat het ontwerp van decreet al drie keer op de regeringstafel belandde. Om degelijk parlementair werk te verrichten was het nodig vooraf het oor te luisteren te leggen bij de andere geloofsgemeenschappen, bij de katholieke, de protestante, de orthodoxe en de joodse geloofsgemeenschappen. Heeft Katrien Partyka daar enige steun ondervonden voor dit ontwerp van decreet? De spreker heeft enkel kritiek gehoord in de media en tijdens de hoorzittingen op het voorliggende ontwerp van decreet. De genoemde geloofsgemeenschappen voelden zich geviseerd en onterecht bekritiseerd omdat er in die geloofsgemeenschappen helemaal niets verkeerd gebeurt, in tegenstelling tot in de moskeeën.

De *minister* spreekt nogmaals zijn waardering uit voor de interactie tussen het parlement en de regering en noemt het gevolgde traject een goede manier van werken. De regering moet goed beleidsvoorbereidend werk leveren, komt vervolgens naar het parlement dat hoorzittingen organiseert en dat het voorliggende ontwerp van decreet verder verfijnt.

De minister zegt dat het voorliggende decretale werk betrekking heeft op een gevoelige en complexe materie. Het gaat over fundamentele grondrechten, over tradities die even oud zijn als ons land. De vrijheid van eredienst is een fundamenteel grondwettelijk beginsel waardoor men heel goed moet afwegen hoe men daar-

mee omgaat. Het grondwettelijk beginsel in kwestie bevindt zich in een veranderende maatschappelijke realiteit. Historisch gezien was het gebouwd op één religie die in ons land heel dominant aanwezig was. Al snel werden ook de protestantse en de joodse religies erkend.

Ons land kent bovendien een specifiek en uniek model waarbij de federale overheid de erediensten erkent en de deelstaten de lokale geloofsgemeenschappen. Dit gebeurt in een context waarin waakzaamheid, transparantie en verantwoording voor de ontvangen middelen een grotere plaats hebben gekregen. Voor de minister is dat een evidentie. Het gaat over vele tientallen miljoenen euro's die gegeven worden aan instellingen die een maatschappelijke meerwaarde kunnen hebben maar die moeten verantwoorden wat ze met die middelen doen. Dit evenwicht wordt in dit ontwerp van decreet goed bewaard.

Men kan discussiëren over de vraag of de wachttijd drie of vier jaar moet bedragen. Het rapport-Torfs sprak van een vork van drie tot vijf jaar. Uiteindelijk werd voor een periode van vier jaar geopteerd. Die vier jaar dient voor het opbouwen van een relatie, het geven van feedback, het bieden van ondersteuning om in een goede context van start te gaan. Die periode biedt ook de mogelijkheid om goed te observeren of de potentiële partner effectief aan alle randvoorwaarden voldoet.

De minister wil nog bijzondere aandacht vragen voor amendement nr. 59 dat het decreet onmiddellijk na publicatie in werking wil laten treden. Dit moet toelaten om zo snel mogelijk met het nieuwe beleidskader en de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst te kunnen starten. De minister zou graag zo snel mogelijk over alle hefbomen beschikken om ook afwegingen inzake extremisme, veiligheid, betrokkenheid van het buitenland en onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschappen mee te laten spelen bij de beoordeling van de erkenningsaanvragen.

Jeremie Vaneeckhout kan begrijpen dat een wachtperiode van vier jaar geen standstill voor de geloofsgemeenschap hoeft te betekenen. Het ontbreken van een financiële ondersteuning gedurende die periode kan wel een probleem vormen. Men verwacht terecht dat de geloofsgemeenschappen gedurende die vier jaar transparant zijn en niet afhankelijk van het buitenland, maar voor een lange periode staat daar niets tegenover. De uitdaging om die periode te overbruggen is groot. Vandaar het pleidooi in de amendementen nr. 60 en 61 om die periode iets in te korten.

Dat neemt voor de spreker niet weg dat dit ontwerp van decreet een enorme stap vooruit betekent omdat er nu tenminste een kader is, al spreekt er soms nog iets te veel wantrouwen uit.

3. Stemming over de in eerste lezing aangenomen artikelen

Amendement nr. 54 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 8 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

De amendementen nr. 55 en 56 worden aangenomen met 10 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 20 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

De amendementen nr. 57 en 58 worden aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

De aldus geamendeerde artikelen 32 en 38 worden eveneens met 10 stemmen bij 4 onthoudingen aangenomen.

Amendement nr. 59 wordt aangenomen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Daardoor wordt een nieuw artikel met betrekking tot de inwerkingtreding van het decreet ingevoegd.

De amendementen nr. 60 en 61 worden verworpen met 12 stemmen tegen 2.

Voor de eindstemming vraagt *Chris Janssens* op basis van artikel 75 van het Reglement een tweede lezing van de in tweede lezing aangenomen artikelen, dit gelet op de nieuwe amendering.

V. Tweede lezing (vergadering van 13 oktober 2021)

Er worden geen opmerkingen geformuleerd op de in tweede lezing aangenomen artikelen.

VI. Eindstemming

Het aldus geamendeerde ontwerp van decreet tot regeling van het toezicht, de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen, de verplichtingen van de besturen van de eredienst en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten, wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3 bij 1 onthouding.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Maaike DE VREESE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
CIRRA	Centre of expertise for intellectual reformation, research and advice
EMB	Executief van de Moslims van België
EVRM	Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
FOD	Federale Overheidsdienst
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
LIVC	lokale integrale veiligheidscel
OCAD	Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse
VILD	Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog
VIS	Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst
VSSE	Veiligheid van de Staat, Sûreté de l'État
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent
VVP	Vereniging van de Vlaamse Provincies
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

ONTWERP VAN DECREET

tot regeling van de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen,
de verplichtingen van de besturen van de eredienst en het toezicht daarop
en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004
betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet wordt aangehaald als: Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van […].

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op:
1° de lokale geloofsgemeenschappen die erkend willen worden en waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt;
2° de besturen van de eredienst waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt.

Art. 4. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° adviserende gemeente: de gemeente op wiens grondgebied de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de islamitische of orthodoxe eredienst gelegen zijn;
2° bestuursorgaan: een groep personen die instaat voor het bestuur van het bestuur van de eredienst. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende organen verstaan:
   a) de kerkraad voor de rooms-katholieke en anglicaanse eredienst;
   b) de bestuursraad voor de protestantse en israëlitische eredienst;
   c) de kerkfabriekraad voor de orthodoxe eredienst;
   d) het comité voor de islamitische eredienst;
3° bestuur van de eredienst: een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid belast met het beheer van de temporaliën van de erkende eredienst op een bepaald grondgebied. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende instellingen verstaan:
   a) de kerkfabriek voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;
   b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;
   c) de israëlitische gemeente voor de israëlitische eredienst;
   d) de islamitische gemeenschap voor de islamitische eredienst;
4° bevoegde instantie: de instantie van de Vlaamse administratie, vermeld in artikel 18;
5° centraal bestuur: de openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die conform artikel 25, 105, 141, 177, 213 of 256 van het decreet van 7 mei 2004 wordt opgericht;
6° decreet van 7 mei 2004: het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten;
7° federale overheid: de federale overheid die bevoegd is voor de erkenning van de erediensten;
8° financierende overheid: de gemeente(n) of provincie(s) die na de erkenning bijdragen aan de financiering van het bestuur van de eredienst conform het decreet van 7 mei 2004;
9° lokale geloofsgemeenschap: een groep personen die dezelfde door de federale overheid erkende eredienst op een bepaald grondgebied in een daartoe bestemde plaats beoefenen. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder volgende instanties verstaan:

a) de parochie voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;
b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;
c) de israëlitische gemeente voor de israëlitische eredienst;
d) de islamitische gemeenschap voor de islamitische eredienst;

10° personeelsleden van de bevoegde instantie: de personeelsleden die belast zijn met de opdrachten, vermeld in artikel 18;

11° representatief orgaan: het door de federale overheid erkende representatief orgaan van een erkende eredienst;

12° verbonden juridische structuren: de juridische structuren die aan de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of aan het bestuur van de eredienst verbonden zijn en waarbij deze verbondenheid van dien aard is dat ze een weerslag heeft op de organisatie, de werking en het beheer van de goederen of van de inkomsten van de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of van het bestuur van de eredienst;

13° voorlopig bestuursorgaan: een orgaan bestaande uit de personen die tijdens de wachtperiode, vermeld in hoofdstuk 2, afdeling 3, beschouwd worden als voorzitter, secretaris, penningmeester, bedienaars van de eredienst en hun vervangers.

Art. 5. De Vlaamse Regering bepaalt op welke wijze de communicatie opgelegd door dit decreet en het decreet van 7 mei 2004 verloopt tussen de lokale geloofsgemeenschap, het bestuur van de eredienst, het centraal bestuur, het representatief orgaan, de financierende overheid, de adviserende gemeente en de Vlaamse Regering.

Art. 6. Elke termijn, vermeld in dit decreet, wordt berekend vanaf de dag na de dag van de akte of de gebeurtenis die de termijn doet ingaan, en ze omvat alle dagen, ook zaterdagen, zondagen en wettelijke of decretale feestdagen. De vervaldag is in de termijn begrepen. Als de vervaldag een zaterdag, een zondag of een wettelijke of decretale feestdag is, wordt de vervaldag verplaatst naar de eerstvolgende werkdag.

Een termijn als vermeld in dit decreet die in maanden of in jaren is bepaald, wordt gerekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste.

Hoofdstuk 2. Erkenning van lokale geloofsgemeenschappen

Afdeling 1. Erkenningscriteria

Art. 7. Een lokale geloofsgemeenschap kan worden erkend als ze voldoet aan al de volgende criteria:

1° ze heeft een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut en waarover er transparantie is;

2° ze is financieel leefbaar en biedt transparantie daarover;

3° ze ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid. Ze ontvangt geen financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging;

4° ze toont de maatschappelijke relevantie aan van de lokale geloofsgemeenschap aan de hand van:
a) de bevestiging door het representatief orgaan dat de lokale geloofsgemeenschap minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;
b) de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken;
c) het onderhoud en de bewaring van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;

d) het onderhouden van duurzame contacten met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;
e) het respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;

5° de leden van het voorlopig bestuursorgaan leven, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na:
a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;
b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van het voorlopig bestuursorgaan;
c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door de lokale geloofsgemeenschap gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokalen en plaatsen;
d) de verplichting om, onverminderd de vrijheid van godsdienst, alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving, in het bijzonder de Grondwet en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;
e) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook aan te zetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;

6° ze toont aan dat het toekomstig bestuur van de eredienst houder zal worden van zakelijke rechten op de gebouwen of de andere infrastructuur bestemd voor de uitoefening van de eredienst of bij gebreke daarvan, wanneer de gebouwen of de andere infrastructuur bestemd voor de uitoefening van de eredienst geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon, kan ze een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van de gebouwen of de andere infrastructuur bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van de gebouwen of de andere infrastructuur door het toekomstig bestuur van de eredienst;

7° het voorlopig bestuursorgaan bezorgt de voor- en achternaam, adres, rijksregisternummer, e-mailadres, telefoonnummer, nationaliteit, geboortedatum en geslacht van de leden van het voorlopig bestuursorgaan aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt het voorlopig bestuursorgaan dat binnen dertig dagen aan deze instanties;

8° ze heeft enkel bedienaars van de eredienst en hun vervangers die voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;

9° ze heeft geen bedienaars van de eredienst en hun vervangers die rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd zijn door een buitenlandse overheid;

10° ze voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 11 en 12;

11° ze doorloopt de wachtperiode van vier jaar, vermeld in afdeling 3, met gunstig gevolg.

Afdeling 2. Aanvraag tot erkenning

Art. 8. Om erkend te kunnen worden, dient de lokale geloofsgemeenschap een aanvraag tot erkenning in bij het representatief orgaan. Het representatief orgaan waarbij een aanvraag tot erkenning is ingediend, meldt dat aan de Vlaamse Regering binnen acht dagen na ontvangst.

Het representatief orgaan bezorgt de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering. Deze aanvraag bevat al de volgende gegevens en documenten:
1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap;
2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, de statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;
3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan;
4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden;
5° het adres van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;
6° het adres van alle andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt;
7° de gegevens, vermeld in artikel 7, 7°, van de leden van het voorlopig bestuursorgaan en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen;
8° de leden van het voorlopig bestuursorgaan ondertekenen een schriftelijke verklaring op eer waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, na te leven.

Art. 9. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de bezorging door het representatief orgaan van de aanvraag, vermeld in artikel 8, tweede lid, op de hoogte van de ontvangst van die aanvraag:
1° het voorlopig bestuursorgaan;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° de federale overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Afdeling 3. Wachtperiode

Art. 10. Vanaf de bezorging van de aanvraag tot erkenning, vermeld in artikel 8, tweede lid, start een wachtperiode van vier jaar.

Art. 11. §1. Tijdens de wachtperiode bezorgt het voorlopig bestuursorgaan jaarlijks een afschrift van de begroting en de jaarrekening van de lokale geloofsgemeenschap aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Het voorlopig bestuursorgaan verleent inzage in de boekhouding van de lokale geloofsgemeenschap aan de voormelde instanties, als ze dat vragen.

§2. Tijdens de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan de volgende financiële documenten op voor dat gedeelte van de activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de eredienst:
1° een budget voor 15 december van het voorgaande kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;
2° een jaarrekening voor 1 mei van het volgende kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;

3° een giftenregister conform artikel 17, §2, met dien verstande dat de woorden "het bestuursorgaan" worden gelezen als "het voorlopig bestuursorgaan" en de woorden "het bestuur van de eredienst" worden gelezen als "de lokale geloofsgemeenschap".

Het voorlopig bestuursorgaan bezorgt jaarlijks een afschrift van de financiële documenten, vermeld in het eerste lid, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§3. In de loop van het laatste jaar van de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning. Het ontwerp wordt opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst.

Het voorlopig bestuursorgaan bezorgt een afschrift van het ontwerp van meerjarenplan aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Art. 12. Tijdens de wachtperiode voldoet het voorlopig bestuursorgaan aan de volgende verplichtingen:
1° het voorlopig bestuursorgaan meldt binnen dertig dagen alle wijzigingen die van belang zijn voor de beoordeling van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;
2° het voorlopig bestuursorgaan vergadert zo dikwijls als nodig is om te voldoen aan de vereisten van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, en ten minste een keer per kwartaal;
3° het voorlopig bestuursorgaan stelt een verslag op van de vergaderingen, vermeld in punt 2°, en bezorgt dat binnen tien dagen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;
4° het voorlopig bestuursorgaan draagt zorg voor het archief.

Art. 13. Uiterlijk 22 maanden na de start van de wachtperiode wordt door het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een tussentijds advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de mate waarin de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, en de volledigheid van de aanvraag tot erkenning conform artikel 8, tweede lid.

Uiterlijk zestig dagen voor het einde van de wachtperiode wordt door het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, en de volledigheid van de aanvraag tot erkenning conform artikel 8, tweede lid.

Als het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente het advies, vermeld in het eerste en tweede lid, niet op tijd bezorgen, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Afdeling 4. Erkenning

Art. 14. §1. Uiterlijk zestig dagen na het einde van de wachtperiode, vermeld in paragraaf 3 en artikel 10, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap en brengt ze het voorlopig bestuursorgaan, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die beslissing.

§2. Als de Vlaamse Regering beslist dat de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, en de aanvraag tot erkenning volledig is conform artikel 8, tweede lid, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen:
1° de naam van het bestuur van de eredienst;
2° de gebiedsomschrijving;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit van de Vlaamse Regering, vermeld in het eerste lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

§3. De Vlaamse Regering kan binnen de termijn, vermeld in paragraaf 1, de wachtperiode verlengen met maximaal twaalf maanden en brengt in voorkomend geval het voorlopig bestuursorgaan, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die verlenging.

Bij een verlenging als vermeld in het eerste lid vraagt de Vlaamse Regering opnieuw een advies aan de instanties, vermeld in artikel 13. De Vlaamse Regering bepaalt de termijn waarin dat advies moet worden bezorgd.

Art. 15. Het representatief orgaan stelt binnen dertig dagen na de kennisgeving van de beslissing, vermeld in artikel 14, §2, het voltallige bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst aan overeenkomstig de samenstelling van het bestuursorgaan, bepaald in het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan. Het lot wijst de leden aan die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden.

De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst, conform het decreet van 7 mei 2004.

Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst

Art. 16. Met behoud van de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004, voldoet het bestuur van de eredienst aan al de volgende verplichtingen:
1° het is financieel leefbaar en is transparant daarover;
2° het toont zijn maatschappelijke relevantie aan door aan volgende verplichtingen te voldoen:
   a) het zorg dragen voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken;
   b) het onderhouden en bewaren van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;
   c) het onderhouden van duurzame contacten met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;
   d) het respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;
3° de leden van het bestuursorgaan leven, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na:
   a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;
   b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon,

een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van het bestuur van de eredienst;

c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door het bestuur van de eredienst gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokalen en plaatsen;

d) de verplichting om, onverminderd de vrijheid van godsdienst, alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving, in het bijzonder het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet;

e) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook aan te zetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;

4° het kan een bewijs voorleggen dat het bestuur van de eredienst houder is van zakelijke rechten op de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of, bij gebreke daarvan, wanneer de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon, kan het een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van de gebouwen door het bestuur van de eredienst;

5° het deelt de voor- en achternaam, adres, rijksregisternummer, e-mailadres, telefoonnummer, nationaliteit, geboortedatum en geslacht van de bedienaars van de eredienst, hun vervangers en de leden van het bestuursorgaan mee aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

6° het meldt alle wijzigingen van de gegevens, vermeld in punt 5°, binnen dertig dagen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

7° zijn bedienaars van de eredienst en hun vervangers voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;

8° zijn bedienaars van de eredienst en hun vervangers worden noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks bezoldigd door een buitenlandse overheid.

Art. 17. §1. Een bestuur van de eredienst ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan zijn onafhankelijkheid. Een bestuur van de eredienst ontvangt geen financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.

§2. Het bestuursorgaan houdt op de zetel van het bestuur van de eredienst een register bij van alle giften, in natura of in contanten, waarvan het bestuur van de eredienst, rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde is en die een waarde hebben van 1000 euro en meer. Als een schenker meerdere giften doet binnen eenzelfde boekjaar die in totaal de waarde van 1000 euro overschrijden, worden die afzonderlijke giften geregistreerd.

Het bestuursorgaan registreert alle giften, vermeld in het eerste lid, binnen acht dagen na de ontvangst ervan.

Het register vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker:

1° voor natuurlijke personen:
   a) de voor- en achternaam;
   b) het adres van hoofdverblijfplaats;
   c) de geboortedatum en de plaats;
   d) de nationaliteit;
2° voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid:
   a) de naam;
   b) in voorkomend geval het ondernemingsnummer;
   c) de rechtsvorm;
   d) het adres van de zetel.

Het bestuur van de eredienst verleent op verzoek onmiddellijk inzage of een afschrift van het register aan:
1° de Vlaamse Regering;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° in voorkomend geval de adviserende gemeente;
5° de provinciegouverneur;
6° de overheden, de administraties en de diensten die de Vlaamse Regering daarvoor machtigt, als dat noodzakelijk is in het kader van hun wettelijke opdracht.

Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie

Art. 18. De bevoegde instantie die de Vlaamse Regering aanwijst, controleert:
1° of de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, naleven tijdens de wachtperiode, vermeld in artikel 10, en in voorkomend geval verlengd, conform artikel 14, §3;
2° of de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 10° en 11°, naleven tijdens de procedure, vermeld in artikel 67, §1;
3° of de besturen van de eredienst blijvend voldoen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 van dit decreet.

Op verzoek van de toezichthoudende overheid kan de bevoegde instantie de nodige informatie opvragen en informatie verstrekken over de besturen van de eredienst in het kader van het blijvend voldoen aan de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004.

De bevoegde instantie mag tijdens de uitvoering van de opdrachten, vermeld in het eerste lid, de aan de gang zijnde eredienst niet verstoren of onderbreken.

Art. 19. Om de opdrachten, vermeld in artikel 18, te vervullen:
1° sluit de bevoegde instantie informatie-uitwisselingsakkoorden af met andere overheidsinstanties;
2° kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie een beroep doen op de bevoegdheden, vermeld in artikel 20 tot en met 27.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de bevoegdheden, vermeld in artikel 20 tot en met 27, §1, enkel aanwenden in volgende gevallen:
1° voor de opdrachten, vermeld in artikel 18, eerste lid, 1° en 2°;
2° voor de opdrachten, vermeld in artikel 18, eerste lid, 3°, na door de bevoegde instantie ontvankelijk beoordeelde zwaarwichtige aanwijzingen van een tekortkoming door een bestuur van de eredienst op zijn verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3.

De bevoegde instantie stelt het representatief orgaan in kennis ingeval een aanwijzing als vermeld in het tweede lid, 2°, als ontvankelijk beoordeeld en onderzocht wordt door de bevoegde instantie.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen hun bevoegdheden als vermeld in dit hoofdstuk enkel aanwenden indien ze voor de uitoefening van het toezicht passend en noodzakelijk zijn.

De personeelsleden van de bevoegde instantie zijn bij de uitoefening van hun opdrachten als vermeld in artikel 18 steeds voorzien van een legitimatiebewijs dat wordt vertoond wanneer daar om wordt verzocht.

De Vlaamse Regering stelt de procedure vast voor het beoordelen van de ontvankelijkheid, als bedoeld in het tweede lid, 2°.

De Vlaamse Regering kan:
1° de voorwaarden waaronder de personeelsleden van de bevoegde instantie worden aangesteld bepalen;
2° het model van het legitimatiebewijs, vermeld in het vijfde lid, bepalen;
3° de procedure die de personeelsleden van de bevoegde instantie moeten naleven bij de uitoefening van hun opdrachten en bevoegdheden, vermeld in dit hoofdstuk, vaststellen.

Art. 20. De personeelsleden van de bevoegde instantie hebben zonder voorafgaande aankondiging toegang tot de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst, de ruimtes en de infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt of die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt tijdens de wachtperiode, met uitzondering van de gebouwen en ruimtes die exclusief bestemd zijn als private woning.

Art. 21. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de volgende handelingen stellen:
1° de identiteit opnemen;
2° de voorlegging van officiële identiteitsdocumenten vorderen;
3° als de identiteit niet kan worden vastgesteld, conform punt 1° of 2°, de identiteit achterhalen met de hulp van niet-officiële documenten die hen vrijwillig worden voorgelegd als de te identificeren personen geen officiële identificatiedocumenten kunnen voorleggen of als aan de authenticiteit ervan of aan de identiteit van die personen wordt getwijfeld. Met toepassing van artikel 25 kan getracht worden om de identiteit van die personen te achterhalen met beeldmateriaal, ongeacht de drager ervan.
4° het vorderen van transparantie over verbonden juridische structuren van de besturen van de eredienst indien dit proportioneel en noodzakelijk is en mits voldaan aan de voorwaarden, vermeld in artikel 19, tweede lid, 2°;
5° het vorderen van transparantie over verbonden juridische structuren van de lokale geloofsgemeenschap, vermeld in artikel 18, eerste lid, 1° en 2°;
6° het vorderen van transparantie over de door het bestuur van de eredienst en de lokale geloofsgemeenschap gebruikte infrastructuur.

De documenten, vermeld in het eerste lid, 2°, worden onmiddellijk na de verificatie van de identiteit teruggegeven aan de betrokkene.

Art. 22. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inlichtingen vorderen van iedere persoon die betrokken is bij of kennis heeft of kan hebben van de feiten die worden gecontroleerd.

Art. 23. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zonder voorafgaande waarschuwing de onmiddellijke voorlegging vorderen van alle informatie, documenten ongeacht de aard ervan en informatiedragers in geschreven, digitale of analoge vorm.

De voorlegging, vermeld in het eerste lid, gebeurt ter plaatse in een verstaanbare, leesbare en kopieerbare vorm.

§2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inzage nemen in de informatie, de gegevens, de documenten en de informatiedragers, vermeld in paragraaf 1.

§3. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich kosteloos een kopie laten bezorgen in de vorm die ze vragen of zelf een kopie maken.

Als kopiëren ter plaatse niet mogelijk is, mogen de personeelsleden van de bevoegde instantie tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs, de informatiedrager en documenten bij zich houden of meenemen tijdens een periode die vereist is om ze te kopiëren of te onderzoeken. Die periode mag niet langer duren dan dertig dagen, tenzij personeelsleden van de bevoegde instantie de betrokkenen voor het verstrijken van die termijn de bijzondere redenen meedelen die een langere duur verantwoorden.

Art. 24. Binnen de termijn die de personeelsleden van de bevoegde instantie bepalen, verleent iedereen alle medewerking aan de personeelsleden van de bevoegde instantie die redelijkerwijze kan worden gevraagd.

Art. 25. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen vaststellingen doen met audiovisuele middelen. De identificatie van het gebruikte audiovisuele middel, de start en het einde van een opname worden vermeld in een verslag. Tenzij de controle daardoor in het gedrang zou komen, wordt iedereen die betrokken is in een onderzoek op de hoogte gebracht van de inzet van audiovisuele middelen. Die kennisgeving gebeurt voorafgaand aan of op het ogenblik van het gebruik van de audiovisuele middelen.

De audiovisuele vaststellingen hebben alleen bewijswaarde op voorwaarde dat ze in afdoende mate steun vinden in andersoortige bewijsmiddelen.

De toepassing van dit artikel mag nooit leiden tot de observatie of het direct afluisteren, vermeld in artikel 47sexies en 90ter, van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 26. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich laten bijstaan door deskundigen of andere personen die ze daarvoor aanwijst.

Art. 27. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie stellen bij de uitoefening van hun opdracht een verslag van vaststelling op als tekortkomingen op de verplichtingen, vermeld in dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004, worden vastgesteld. Het verslag van vaststelling heeft bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel.

§2. De personeelsleden van de bevoegde instantie geven raadgevingen aan de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap en het bestuur van de eredienst om dreigende tekortkomingen aan de verplichtingen, vermeld in dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004, te voorkomen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen een waarschuwing richten tot het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan, waarbij opgedragen wordt om zich binnen een bepaalde termijn in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van de tekortkomingen te herstellen en het bewijs daarvan te verschaffen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie geven onmiddellijk kennis van de raadgevingen, vermeld in het eerste lid, en de waarschuwingen, vermeld in het tweede lid, aan het representatief orgaan.

Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst

Art. 28. De Vlaamse Regering kan de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 29, §1, opstarten als een bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004.

Het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan beschikken over de mogelijkheid om tijdens de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 29, hun hoorrecht uit te oefenen en hun standpunt over de ten laste gelegde tekortkomingen aan de Vlaamse Regering te bezorgen.

Art. 29. §1. In geval van een tekortkoming aan een verplichting, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004, kan de Vlaamse Regering, al dan niet na een aanmaning, beslissen om een van de volgende sancties op te leggen:
1° opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn;
2° opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn;
3° opheffing van de erkenning.

In voorkomend geval bevat de aanmaning, vermeld in het eerste lid, de termijn waarbinnen het bewijs moet zijn bezorgd aan de Vlaamse Regering dat alle tekortkomingen zijn weggewerkt.

De beslissing tot opschorting of beperking, vermeld in het eerste lid, bevat de duur van de sanctie die eveneens de termijn is om de tekortkomingen weg te werken en het bewijs hiervan te bezorgen aan de Vlaamse Regering. Als dat bewijs niet op tijd is bezorgd, kan de Vlaamse Regering de sanctie verlengen of een andere sanctie opleggen, conform het eerste lid.

De beslissing tot opheffing wordt genomen na advies van:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst;
3° de financierende overheid;
4° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Als een adviserende instantie, vermeld in het vierde lid, geen advies bezorgt binnen de termijn van zestig dagen na de verzending door de Vlaamse Regering van de vraag om advies, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan. In uitzonderlijke en spoedeisende gevallen kan de Vlaamse Regering deze adviestermijn inkorten.

§2. Op vraag van het representatief orgaan kan de Vlaamse Regering in afwijking van paragraaf 1, onmiddellijk de erkenning opheffen.

§3. De Vlaamse Regering geeft onmiddellijk kennis van:
1° de aanmaning, vermeld in paragraaf 1, aan het representatief orgaan;
2° de beslissing, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2, aan het bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

De beslissing tot opheffing of tot opschorting van de erkenning wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Art. 30. Als de erkenning wordt opgeheven of opgeschort, vordert de financierende overheid de toelagen terug die in voorkomend geval al zijn uitbetaald voor toekomstige uitgaven.

Hoofdstuk 6. Wijziging van erkenningen en de opheffing van de erkenning van annexekerken en kapelanijen

Afdeling 1. Wijziging van de gebiedsomschrijving van de erkende lokale geloofsgemeenschap

Art. 31. §1. De Vlaamse Regering erkent de wijziging van de gebiedsomschrijving van een erkende lokale geloofsgemeenschap, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving al de volgende gegevens en documenten:
1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan waarbij de gebiedsomschrijving van de erkende lokale geloofsgemeenschap wordt gewijzigd;
2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving en de voorgestelde wijziging van de gebiedsomschrijving;
3° het advies van het bestuursorgaan of in voorkomend geval de bestuursorganen;
4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden. Als die verdeelsleutel wijzigt na de gebiedswijziging, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden opgegeven;
5° als de gebiedswijziging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het bestuur van de eredienst.

Art. 32. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst of besturen van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de huidige en toekomstige financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies over de gebiedswijziging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 33. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 32, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de gebiedswijziging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de huidige en toekomstige financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die beslissing.

Als de Vlaamse Regering de gebiedswijziging erkent, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen:
1° de naam van het betrokken bestuur van de eredienst;
2° de gebiedswijziging;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het tweede lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Afdeling 2. Wijziging van de naam van het bestuur van de eredienst

Art. 34. §1. De Vlaamse Regering erkent de naamswijziging van een bestuur van de eredienst, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een aanvraag tot naamswijziging aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot naamswijziging al de volgende gegevens en documenten:
1° de beslissing van het representatief orgaan waarbij de naam van het betrokken bestuur van de eredienst wordt gewijzigd;
2° de vermelding van de oorspronkelijke en de voorgestelde naam;
3° het advies van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst.

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot naamswijziging op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Art. 35. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 34, §3, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de naamswijziging en brengt ze het betrokken bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente daarvan op de hoogte.

De Vlaamse Regering kan de naamswijziging alleen weigeren als de naamswijziging in strijd is met bestaande regelgeving of met de openbare orde.

Het besluit tot naamswijziging wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Afdeling 3. Samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen

Onderafdeling 1. Procedure

Art. 36. Het representatief orgaan neemt het initiatief tot samenvoeging van twee of meer erkende lokale geloofsgemeenschappen. Het representatief orgaan brengt de betrokken besturen van de eredienst en, in voorkomend geval het centraal bestuur, onmiddellijk op de hoogte van zijn interne beslissing tot samenvoeging.

Vanaf de kennisgeving van de beslissing van het representatief orgaan, vermeld in het eerste lid, tot aan de beslissing van de Vlaamse Regering over de samenvoeging, vermeld in artikel 40, treedt een periode van lopende zaken in. Tijdens die periode kunnen alleen handelingen worden gesteld die betrekking hebben op de lopende zaken. Handelingen die niet tot de lopende zaken behoren worden gesteld na een verplicht overleg tussen de betrokken besturen.

Beslissingen over handelingen die niet voldoen aan de vereisten, vermeld in het tweede lid, of de gevolgen ervan, zijn niet tegenstelbaar aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.

Art. 37. §1. De Vlaamse Regering erkent de samenvoeging van twee of meer erkende lokale geloofsgemeenschappen, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot samenvoeging aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot samenvoeging al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan met een duidelijke indicatie van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen en de aanduiding van het te behouden bestuur van de eredienst;
2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen en de nieuwe gebiedsomschrijving;
3° de adviezen van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen;
4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden. Als die verdeelsleutel wijzigt na de samenvoeging, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden opgegeven;
5° een geactualiseerde inventaris van de goederen en de staat van het vermogen van de besturen van de eredienst van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen, op basis van de laatste jaarrekening en eventueel aangevuld met mogelijke latere wijzigingen;
6° als de samenvoeging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het te behouden bestuur van de eredienst;
7° de voor- en achternaam, adres, rijksregisternummer, e-mailadres, telefoonnummer, nationaliteit, geboortedatum en geslacht van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt het representatief orgaan dat binnen dertig dagen aan de Vlaamse Regering.

Art. 38. Als een van de besturen van de eredienst van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen in een sanctioneringsprocedure als vermeld in artikel 29 zit, kan de Vlaamse Regering de samenvoegingsprocedure opschorten totdat de Vlaamse Regering een beslissing heeft genomen over de sanctionering.

Art. 39. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot samenvoeging op de hoogte van die aanvraag:

1° het representatief orgaan;
2° de betrokken besturen van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval het centraal bestuur;
6° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de financierende overheid van het te behouden bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies over de samenvoeging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 40. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 39, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de samenvoeging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, in voorkomend geval het centraal bestuur, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van de beslissing.

Als de Vlaamse Regering de samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen erkent, bevat het besluit al de volgende elementen:
1° de aanwijzing van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen die worden samengevoegd en het bestuur van de eredienst dat behouden blijft;
2° de naam en de gebiedsomschrijving van het te behouden bestuur van de eredienst;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het tweede lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Onderafdeling 2. Gevolgen van een samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen

Art. 41. De erkenning van de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen beëindigt het bestaan van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, met uitzondering van het bestuur van de eredienst dat het representatief orgaan aanwijst als het te behouden bestuur van de eredienst.

De erkenning van de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen maakt van rechtswege een einde aan het mandaat van de leden van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 40. De leden van het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst blijven hun mandaat uitoefenen tot het representatief orgaan een nieuw bestuursorgaan aanstelt, conform het derde lid, of tot de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan volgens de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst, conform het decreet van 7 mei 2004.

Het representatief orgaan kan na de samenvoeging een nieuw voltallig bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst aanstellen overeenkomstig de samenstelling van het bestuursorgaan bepaald in het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing. In voorkomend geval wijst het lot de leden aan die bij die eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden. De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst, conform het voormelde decreet.

Art. 42. De samenvoeging heeft geen invloed op de samenstelling van het centraal bestuur waaronder de bestuursorganen van de besturen van de erediensten van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen ressorteerden, tot de eerstvolgende verkiezing van dat centraal bestuur. Als er in de gemeente of provincie in kwestie een centraal bestuur is opgericht, blijft dat centraal bestuur bestaan, tenzij die samenvoeging ertoe leidt dat er nog maar één erkende lokale geloofsgemeenschap van dezelfde eredienst overblijft op het grondgebied van de gemeente of de provincie in kwestie. In dat laatste geval wordt het centraal bestuur van die gemeente of provincie van rechtswege opgeheven vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 40.

Art. 43. §1. Alle roerende goederen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 40, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst.

De goederen worden overgedragen in de staat waarin ze zich bevinden, met inbegrip van de lasten en de verplichtingen die eigen zijn aan de goederen.

Het te behouden bestuur van de eredienst treedt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 40, in de rechten en plichten van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen voor de roerende goederen die aan dat te behouden bestuur van de eredienst zijn overgedragen, met inbegrip van de rechten en plichten die voortvloeien uit de hangende en toekomstige gerechtelijke procedures.

§2. De onroerende goederen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 40, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt de rechten, plichten en lasten over van de onroerende goederen die aan dat bestuur zijn overgedragen.

§3. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 40, de rechten, plichten en lasten over van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, die voortvloeien uit overeenkomsten.

§4. Elke uitvoering van overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, gegund door een van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, wordt van rechtswege voortgezet door het te behouden bestuur van de eredienst, vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 40.

§5. Het te behouden bestuur van de eredienst is de rechtsopvolger van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen en neemt vanaf de publicatie van het uittreksel van het besluit, vermeld in artikel 40, in het Belgisch Staatsblad alle rechten, plichten en lasten over van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen.

Art. 44. De penningmeesters van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen maken hun eindrekening op, conform artikel 56 van het decreet van 7 mei 2004.

De eindrekeningen van de penningmeesters van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.

Afdeling 4. Opheffing van de erkenning van annexekerken en kapelanijen

Art. 45. De Vlaamse Regering kan, op voorstel van het representatief orgaan, de erkenning opheffen van een erkende annexekerk of kapelanij. Als aan de kapelanij een afzonderlijke kerkfabriek verbonden is, zijn artikel 36 tot en met 44 van toepassing.

Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot opheffing van de annexekerk of kapelanij aan de Vlaamse Regering. Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan voor de opheffing van de erkenning;
2° het besluit tot erkenning van de annexekerk of kapelanij;
3° het advies van het bestuursorgaan van de kerkfabriek waaronder de annexekerk of kapelanij ressorteert;
4° een opgave van alle gemeenten die bijdragen aan het budget van de kerkfabriek waaronder de annexekerk of kapelanij ressorteert.

De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot opheffing van een erkende annexekerk of kapelanij op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° de betrokken kerkfabriek;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid.

Art. 46. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 45, derde lid, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de opheffing en brengt ze het representatief orgaan, de kerkfabriek waaronder de annexekerk of kapelanij ressorteert, de federale overheid en de financierende overheid op de hoogte van die beslissing.

Het opheffingsbesluit wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Hoofdstuk 7. Verwerking persoonsgegevens

Art. 47. §1. In dit artikel wordt verstaan onder de algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG.

§2. Conform de bepalingen van dit decreet verwerken de volgende instanties op een gestructureerde en systematische wijze persoonsgegevens als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming:
1° de Vlaamse Regering;
2° de financierende overheid;
3° de adviserende gemeente;
4° het representatief orgaan;
5° het bestuur van de eredienst;
6° het voorlopig bestuursorgaan;
7° het tijdelijk voltallig bestuursorgaan, vermeld in artikel 67, §2, 6°;
8° het centraal bestuur.

De gegevens die verwerkt worden conform dit decreet kunnen uitgewisseld worden met de instanties zoals vermeld in dit decreet en de overheden, de administraties en de diensten die de Vlaamse Regering daarvoor machtigt, als dat noodzakelijk is in het kader van hun wettelijke opdracht.

§3. De instanties, vermeld in paragraaf 2, kunnen conform de bepalingen van dit decreet persoonsgegevens verwerken van:
1° de bedienaars van de eredienst en hun vervangers van een erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap en een bestuur van de eredienst;
2° de leden van het bestuursorgaan;
3° de toekomstige leden van het bestuursorgaan;
4° de leden van het voorlopig bestuursorgaan;

5° de schenkers van giften vanaf 1000 euro;
6° de personen met titels op de gebouwen of andere infrastructuur;
7° de leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan, vermeld in artikel 67, §2, 6°.

§4. De verwerking van de persoonsgegevens heeft als doel:
1° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te beoordelen of een lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7;
2° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te beoordelen of een bestuur van de eredienst blijvend voldoet aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet, en de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004;
3° over de noodzakelijke informatie te beschikken om een bestuur van de eredienst te kunnen sanctioneren, conform hoofdstuk 5;
4° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te oordelen over de samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen, vermeld in artikel 36 tot en met 40.

De verwerking van de persoonsgegevens is beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om het doel, vermeld in het voorgaande lid, te bereiken.

§5. Indien, conform de bepalingen van dit decreet, de instanties, vermeld in paragraaf 2, het rijksregisternummer verwerken, gebeurt de verwerking met het doel om op een unieke wijze natuurlijke personen te identificeren.

§6. De persoonsgegevens die verzameld worden in het kader van dit decreet, worden verwerkt conform de regelgeving over de bescherming van de verwerking van persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens is gebaseerd op artikel 6, eerste lid, 1), c) en e), en artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming en, wat gegevens over religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen betreft, zoals vermeld in artikel 9, eerste lid, van de algemene verordening gegevensbescherming, op artikel 9, tweede lid, d) en g), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§7. Conform artikel III.87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 wordt de bewaartermijn van de persoonsgegevens bepaald voor de verwerkingsverantwoordelijken, vermeld in paragraaf 2, met uitzondering van het representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschappen.

Het representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschappen bewaren de persoonsgegevens die zij moeten verwerken conform dit decreet gedurende 20 jaar vanaf de verwerking van de gegevens zoals vermeld in dit decreet.

§8. Voor de uitwisseling van persoonsgegevens met de Vlaamse Regering, de besturen van de eredienst, de centrale besturen, de financierende overheid en de adviserende gemeente die gekwalificeerd kunnen worden als instanties in de zin van artikel 2, 10°, van het decreet van 8 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer kan, in afwijking van artikel 8 van datzelfde decreet, gebruik worden gemaakt van algemene protocollen die zijn opgesteld door de instantie die de Vlaamse Regering aanwijst, na advies van de Vlaamse Toezichtcommissie als bedoeld in artikel 10/1 van het decreet van 8 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

De algemene protocollen bevatten de voorwaarden, conform artikel 8 van datzelfde decreet, waaraan bij de uitwisseling met de Vlaamse Regering, de besturen van de eredienst, de centrale besturen, de financierende overheid en de adviserende gemeente moet worden voldaan. Zij voorzien uitdrukkelijk in de mogelijkheid om via een bevestiging van de naleving van deze voorwaarden bij het protocol te kunnen aansluiten. Die bevestiging wordt bezorgd aan de instantie die

de Vlaamse Regering aanwijst die een inventaris van de algemene protocollen, alsook een overzicht van de instanties en entiteiten die erbij aansluiten, bijhoudt en publiceert.

Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004

Art. 48. In artikel 2 van het decreet van 7 mei 2004 wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 49. In titel II, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 6 juli 2012 en 22 december 2017, wordt afdeling 1/1, die bestaat uit artikel 4/1 tot en met 4/11, opgeheven.

Art. 50. In artikel 25/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 22 december 2017, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"In het geval, vermeld in het eerste lid, is artikel 43 van het erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van […] van toepassing, met dien verstande dat de woorden "het te behouden bestuur van de eredienst" worden gelezen als "het nieuwe centraal kerkbestuur" en de woorden "de samengevoegde besturen van de eredienst" worden gelezen als "de centrale kerkbesturen waarvan het bestaan beëindigd wordt". ".

Art. 51. In artikel 52/1 van hetzelfde decreet wordt een paragraaf 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§4. De Vlaamse Regering kan de verplichtingen in paragraaf 1 opschorten of beperken, conform artikel 29 §1, eerste lid, van het erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van […].".

Art. 52. Artikel 60 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 60. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 58 en 59, een besluit van de kerkraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 53. In artikel 61, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 54. Artikel 74 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 74. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 72 en 73, een besluit van de kathedrale kerkraad kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kathedrale kerkfabriek opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 55. In artikel 75, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 56. In artikel 79 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 57. In artikel 115 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 58. In artikel 151 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 59. In artikel 187 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 60. Artikel 225 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 225. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 223 en 224, een besluit van de kerkfabriekraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de orthodoxe kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 61. In artikel 226, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 62. In artikel 230 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 63. Artikel 268 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 268. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 266 en 267, een besluit van het comité of van het centraal bestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij het comité of het centraal bestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 64. In artikel 269, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Hoofdstuk 9. Slotbepalingen

Afdeling 1. Opheffingsbepaling

Art. 65. Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten wordt opgeheven.

Afdeling 2. Overgangsbepalingen

Art. 66. De besturen van de eredienst die erkend zijn voor de inwerkingtreding van dit decreet krijgen één jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichtingen, vermeld in artikel 16, 2°, c) en d), 4°, 5° en 6°.

De besturen van de eredienst, vermeld in het eerste lid, moeten binnen een termijn van twee jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet zich conformeren aan de verplichting, vermeld in artikel 16, 8°.

Art. 67. §1. In afwijking van hoofdstuk 2 kunnen de lokale geloofsgemeenschappen die conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 27 mei 2004 tussen de Federale Overheid, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de erkenning van de erediensten, de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten, de kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten een aanvraag tot erkenning bij het representatief orgaan hebben ingediend voor 1 juli 2019 erkend worden met toepassing van de procedure, vermeld in paragraaf 2 tot en met 6.

§2. Het representatief orgaan bezorgt binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet een geactualiseerd dossier aan de Vlaamse Regering dat, op straffe van onontvankelijkheid, al de volgende gegevens en documenten bevat:

1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap;
2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;
3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan;
4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden;
5° het adres van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en het adres van alle andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt;
6° voor- en achternaam, adres, rijksregisternummer, e-mailadres, telefoonnummer, nationaliteit, geboortedatum en geslacht van de personen die, als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, conform artikel 15 aangesteld worden als leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen. Het tijdelijk voltallig bestuursorgaan treedt tijdens de procedure, vermeld in dit artikel, eveneens op als bestuursorgaan van de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt ze dat binnen dertig dagen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;
7° voor- en achternaam, adres, rijksregisternummer, e-mailadres, telefoonnummer, nationaliteit, geboortedatum en geslacht van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt het tijdelijk voltallig bestuursorgaan, vermeld in punt 6°, dat binnen dertig dagen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

8° de personen, vermeld in punt 6° en 7°, ondertekenen een schriftelijke verklaring op eer waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7 en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven, met dien verstande dat de woorden "het voorlopig bestuursorgaan", vermeld in artikel 7, worden gelezen als "het tijdelijk voltallig bestuursorgaan", vermeld in punt 6°;
9° de laatste jaarrekening voor het geheel van de activiteiten van de lokale geloofsgemeenschap, aangevuld met een jaarrekening voor dat gedeelte van haar activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de eredienst, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;
10° een overzicht van alle giften in natura of in contanten met betrekking tot de materiële aspecten van de eredienst waarvan de lokale geloofsgemeenschap de twee voorgaande jaren rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde was en die een waarde hebben van 1000 euro en meer. Het overzicht van de giften vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker:
    a) voor natuurlijke personen:
        1) de voor- en achternaam;
        2) het adres van de hoofdverblijfplaats;
        3) de geboortedatum en de plaats;
        4) de nationaliteit;
    b) voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid:
        1) de naam;
        2) in voorkomend geval het ondernemingsnummer;
        3) de rechtsvorm;
        4) het adres van de zetel;
11° een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst.

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van de ontvankelijke aanvraag tot erkenning, bezorgd door het representatief orgaan, op de hoogte van die aanvraag:
1° het bestuursorgaan, vermeld in paragraaf 2, 6°;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° de federale overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§4. Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in paragraaf 3, bezorgen het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies aan de Vlaamse Regering waarin wordt geadviseerd of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 10° en 11°.

Als een van de instanties, vermeld in het eerste lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

§5. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in paragraaf 4, is verstreken, beslist de Vlaamse Regering over de erkenning en brengt ze het bestuursorgaan vermeld in paragraaf 2, 6°, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van deze beslissing.

De Vlaamse Regering beoordeelt de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap op basis van de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 10° en 11°. De beslissing tot erkenning bevat in voorkomend geval al de elementen, vermeld in artikel 14, §2, eerste lid.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het tweede lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

§6. Als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, is artikel 15 van toepassing.

Art. 68. De procedures tot opheffing van de erkenning, opgestart door de Vlaamse Regering conform artikel 7, §1/1 en §1/2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, voor de inwerkingtreding van dit decreet, blijven onderworpen aan de toepassing van artikel 7 van het voormelde besluit.

Art. 69. Aanvragen tot samenvoeging die bij de Vlaamse Regering zijn ingediend, conform artikel 7/4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, voor de inwerkingtreding van dit decreet, blijven onderworpen aan de toepassing van artikel 7/4 tot en met 7/6 van het voormelde besluit en artikel 4/3 tot en met 4/11 van het decreet van 7 mei 2004.

Art. 70. Besturen van de eredienst die erkend zijn op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten houden in 2023 gedeeltelijke verkiezingen, conform het decreet van 7 mei 2004, ongeacht de huidige cyclus.

Art. 71. Tot de dag voor de inwerkingtreding van het besluit tot uitvoering van artikel 5 verloopt de communicatie, vermeld in dit decreet, met een aangetekende brief of afgifte tegen ontvangstbewijs.

Afdeling 3. Evaluatie

Art. 72. Na vijf jaar, te rekenen vanaf de inwerkingtreding van dit decreet, evalueert de Vlaamse Regering de toepassing en de doeltreffendheid van dit decreet en legt ze de evaluatie voor aan het Vlaams Parlement.

Afdeling 4. Inwerkingtreding

Art. 73. Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.